

HOMILIE 2009

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z roku 2009

Obsah

Bože, jak mám být požehnáním?	3
Žádná magie, ale tohle dítě nám dává naději	4
Aby náš život měl ducha	5
Zvěstovat evangelium jako Ananiáš	7
Ježíš nás přichází vysvobodit z moci smrti	9
Je rozdíl o utrpení číst a utrpení žít	10
Umělé bariéry mezi lidmi	12
Boží milosrdenství je větší než naše hříchy	14
Naučme se sebeovládáním přemáhat zlo a konat dobro	16
Noemova smlouva je také smlouva mezi Bohem a mnou	18
Návod jak žít, aby každý z nás zůstal člověkem	20
Bůh to podniká, aby nás léčil	22
Jeremiáš zvěstuje novou smlouvu	23
Bůh dokončí každé dobré dílo, které začal	25
Pane, a patříš tam?	26
Maria stojí u kříže za nás a místo nás	28
Já žiji a mám dostatek života pro každého z vás!	30
Hledat Boha vyžaduje aktivitu	31
Hledejte odborníka	33
Pane, jsem Ti vděčný, že mohu vyslovit Tvé jméno	35
Co to znamená mít v sobě Ducha svatého?	37
Šavel jako konvertita	39
Byl to Duch svatý, kdo otevřel církev pohanům	41
Ovoce a dary Ducha svatého	43
Náš Bůh žije ve vztazích	45
Jsem s vámi a chci být s vámi	46
Tři příběhy	47
Začínáme být znovu hrdí na znamení	49
Pramen vody, který tryská do života věčného	50
Rozum a cit	52
Pohan nemá naději	53
Bůh je ten, který dává život	55
Bůh se s námi chce o moudrost rozdělit	57
Vrátí se domů zbytky Izraele	59
Dobro je silnější než zlo i v mém životě	61
Nebe je setkání	63
Jdi a udělej!	65
Září jako hvězdy na věčné časy	67
Syn člověka	69
Usilovat o spravedlnost v každodenním životě	71
Velkou věc s námi učinil Hospodin, naplnila nás radost	72
Vztah mezi Pannou Marií a Bohem nebyl nikdy porušen	74
Mít čas jeden pro druhého	75
V Betlémě se propojuje stvoření a vykoupení	77
Světlo, které přináší Ježíš, je jiné, než bychom čekali	79
Betlém je maják, který je možné přehlédnout	81
Každý jsme darem	83

Bože, jak mám být požehnáním?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.01.2009 - čtvrtek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Panny Marie, Matky Boží

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Nm 6,22-27](#); 2. čtení [Gal 4,4-7](#); evangelium [Lk 2,16-21](#);

Bratři a sestry, dnešní texty se pořád točí kolem myšlenky Božího požehnání. Co to je požehnání? Toto už je problém. Mnoho lidí dnes neví, co to znamená někomu žehnat, a přece to děláme, děláme to velmi často. Takovým klasickým, řecli bychom, obřadem rodičovského požehnání je ten křížek na čelo. Ale může to být jenom věta: „Ať se v pořádku vrátíš domů. Ať se ti nestane nic zlého. Ať je dnes Pán Bůh s tebou.“ Někomu žehnat znamená svolávat na něho Boží pomoc, Boží ochranu. Opakem požehnání je zlořečení, ale o tom bych tady dnes mluvit nechtěl.

V dnešním prvním čtení ze čtvrté knihy Mojžíšovy jsme slyšeli slavnostní áronske požehnání. Tady toto slavnostní požehnání se dávalo vždycky, když byl nový velekněz uveden do úřadu. Ale ve starozákonní bohoslužbě udělovali kněží požehnání dvakrát: na začátku bohoslužby a na konci. Na konci, to chápeme, na to jsme zvyklí, ale proč na začátku? No, bylo to proto, aby ti, kdo přišli do jeruzalémského chrámu, aby si uvědomili, proč tam přišli, kvůli čemu tam přišli, nebo spíš řekněme, kvůli komu tam přišli. A tak to můžeme chápat i my teď v tuto chvíli.

Stojíme na začátku, na začátku občanského roku. Někdo by řekl: „A proč sem vlastně ‚taháme‘ toho Boha? Vždyť jsou to věci právě občanské.“ Právě proto, že víme, že prožíváme jeden život, který není možné dělit, který nechceme dělit. Ale chceme, aby celý ten náš život byl protknut myšlenkou na Boha a evangelium.

Vždycky, když člověk stojí na začátku něčeho nového, tak má v sobě napětí. Nemusíme chodit daleko, začněme tím, když člověk stojí u zabalené krabice, dostane nějaký dárek a když opravdu neví, co v té krabici je, tak si říká: „Co asi?“ Je to okamžik, je to chvílečka. S tou zabalenou krabicí je to napětí, které se nám líbí, ale potom prožíváme spoustu okamžiků v životě, které se nám líbí, ale potom prožíváme spoustu okamžiků v životě, kdy se nám to nelíbí, kdy nevíme, co nás čeká za určitými dveřmi, co nás čeká zítřejší den a ptáme se: „Kdo nám tady v tom pomůže?“

Pohanské národy to chápaly, říkáme tomu, magicky. To znamená, že když udělají nějaký úkon, tak že ten bůh, to božstvo, ta modla je bude muset chránit. Izraelité to tak nevnímají, vnímají to jinak, ale i my to vnímáme tak, že Bůh je ten, který nám přichází na pomoc. Vnímáme to tak, že dějiny tohoto světa nejsou stanoveny v tom smyslu, že by to byl slepý osud, že bychom neměli volbu. Máme svobodnou vůli, ale je zde Boží plán.

Jak už jsem několikrát zmiňoval, tady k tomuto místu se hodí myšlenka svatého Augustýna, který říká: „Nic není náhodou a nic není jen tak.“ Jinými slovy, chceme to, co se kolem nás a v nás bude odehrávat, to, co budeme prožívat, chceme to vidět v tom Božím plánu spásy a říkáme: „Bože, buď se mnou. Zvu tě do svého života.“

To požehnání, jak jsme ho slyšeli v prvním čtení, má tři části a stupňující tendenci. V originále v hebrejštině první věta má tři slova, druhá pět a třetí sedm. To je schválně. V té první větě se mluví o Boží ochraně, v té druhé větě se mluví o přání, aby Hospodin ukázal Izraelitům svou tvář a odpustil jim, a v té třetí části se mluví o pokoji.

Když se vrátíme k té druhé části, proč má Hospodin ukázat svou tvář? Vzpomeňme na různé despotické panovníky, na které se jejich poddaní nesměli ani podívat. Protože tito panovníci ze sebe dělali něco víc, než byli, víc než obyčejné lidi, tak se od ostatních lidí oddělovali. Když se podíváme do tváře člověka, tak poznáme, jakou má ten člověk náladu, poznáme, co by chtěl. Když se budeme dívat, já nevím, na jeho ruce nebo na jeho nohy, nepoznáme, co si ten člověk myslí, co od nás čeká. Ale když se podíváme na jeho obličej, ano. A proto Izraelité tady mluví o Boží tváři a říkají: „Bože, ukaž nám, co bys chtěl a my to uděláme.“ Je tady projevena velká ochota, ale také je tady ta touha být s Bohem v kontaktu.

No, a v té třetí části, je to přeloženo jako, že jim požehná, v originále je to slovíčko šalom, kde jim dá pokoj. Taky víme, že dodnes Izraelité se zdraví tímto pozdravem – šalom. Je to přání určité harmonie, přání toho, aby člověk žil v pokoji, říkáme v míru. Ale všechna tato slova jsou málo. V pokoji, v míru, v harmonii s Bohem, s druhými lidmi, sám se sebou.

Bratři a sestry, doteď jsem mluvil o tom, že přicházíme na Nový rok do kostela, abychom si vyprosili Boží požehnání, ale ty texty nás vedou ještě k něčemu dalšímu, a sice to požehnání, které přijmeme, máme dát dál. Jinými slovy, my sami se máme stát požehnáním pro tento svět – pro ty, se kterými se v letošním roce setkáme, pro ty, kteří budou kolem nás. Takže dnes jsme tady proto, abychom prosili o pomoc, o požehnání, ale také, abychom přijali úkol. Abychom věděli, že mimo plnění různých předsevzetí, různých povinností, které na nás klade práce, rodina a já nevím co ještě, máme ještě jeden úkol – šířit Boží požehnání.

Na světě i letos, bohužel, se projeví v mnoha situacích zlo. Na nás je, aby se projevilo dobro. Prosme za to, abychom byli schopni vždycky se ptát: „Bože, jak mám být požehnáním? Bože, co mám říct, co mám udělat, abych dál zvěstoval tvé požehnání celému světu, všem těm, se kterými se setkám?“

Ať se nám to s Boží pomocí daří!

Žádná magie, ale tohle dítě nám dává naději

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.01.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Zjevení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 60,1-6](#); 2. čtení [Ef 3,2-3a.5-6](#); evangelium [Mt 2,1-12](#);

Bratři a sestry, celá ta scéna o mudrcích, jejich příchod do Jeruzaléma, potom do Betléma, vypovídá o tehdejšímu světu, o tom, jaká tam byla atmosféra a jak to tam vypadalo, jak to vypadalo po náboženské stránce.

Začnu ze široka. V době mezi první a druhou světovou válkou v Sovětském svazu chtěli přijít na to, že určitě ty primitivní národy, jako jsou Křováci, Eskymáci a podobně, nevěří v žádné bohy, a tak poslali expedici – úplně na jih Ameriky, do Ohňové země. Úkolem expedice bylo přijít se zjištěním, že tam ty národy nevěří v žádného boha. K jejich velkému zděšení právě zjistili, že všechny ty kmeny věří v jednoho jediného boha a říkají mu Dobrý otče. To stejné se opakovalo u Eskymáků, to stejné se opakovalo u národů v jihoamerických pralesích nebo v Africe u těch, kterým říkáme Křováci.

Mnoho lidí si myslí, že to bylo na začátku tak, že lidé nevěřili v žádné bohy. Potom, že nerozuměli mnoha věcem a začli uctívat hromy, blesky, hvězdy a podobně. Potom že vytvořili mnoho bohů a nakonec jednoho boha. Ale právě příklad tady těchto národů, kterým my říkáme primitivní, i když je to otázka, v mnohých věcech oni jsou dál než my, tak příklad těchto, řekli bychom spíš, národů žijícím jiným způsobem života než my, nám ukazuje, že lidstvo na začátku věřilo v jednoho jediného boha, potom začlo věřit v mnoho bohů, potom začlo uctívat přírodní síly a nakonec, když už nevěděli kudy kam, tak řekli, že žádný bůh není. Čili je to teorie, která mluví o tom vlastně, že to náboženství postupně upadalo.

Okamžik zjevení tří králů je bod zlomu, kdy ti mudrci od východu jsou obrazem lidí, kteří uctívali hvězdy, lidí, kteří předpovídali budoucnost z hvězd, lidí, kteří někdy jsou také označováni jako mágové. Magie, to je vlastně celá soustava pravidel, které říkají: „Když uděláš tohle a tohle, budeš mít štěstí. Když ráno vstaneš pravou nohou, budeš mít štěstí. Když vstaneš levou, budeš mít neštěstí,“ a člověk se stává otrokem takovýchto pravidel. Tito mudrci opustili svoje hvězdy, svoje dalekohledy, svoji filosofii a šli hledat nově narozeného krále.

Jak to vypadalo na druhé straně tehdejšího světa? Celá tehdejší známá Evropa a Afrika v podstatě byly součástí Římské říše. V Římské říši už platilo to, že císař je bohem, a kdo to nevyznává, ten mohl být za to trestán, dokonce i smrtí. Náboženství v římské říši v té době bylo velmi prázdné. Bylo to takzvané státní náboženství, museli. Museli všichni jít obětovat. Nezáleželo, jestli tomu věří, jestli to tak cítí, ale „musíš jít a musíš vykonat ten určitý skutek“. Čili bylo to takzvané prázdné, ale na druhou stranu rigorózní a rigidní, to znamená dbalo se tam na to, jestli ty úkony byly přesně splněny, přesně stanoveny.

Co se týče tehdejších filosofů, tak nastupovali filosofové takzvané pesimistické školy, kteří pochybovali o všem, že vůbec to má nějaký význam. A do tohoto světa kdesi v maličkém Betlémě přicházejí mudrci, aby se poklonili narozenému dítěti. Je to bod zlomu, který přináší naději, protože oni tímto svým úkonem, touto svou cestou říkají: „Žádné hvězdy, žádná magie, žádné státní náboženství nás nespasí, ale tohle dítě nám dává naději.“

Proč přichází Ježíš jako dítě? Aby bylo možné s ním navázat vztah, kontakt. Pokud jde o magii, tak se člověk bojí, aby neudělal něco špatně. Pokud jde o státní náboženství, tak je otrávený z toho, že někam musí. Vzpomeňme na to, kdy jsme museli do různých průvodů, a říkali jsme si: „To bude pěkná šaškárna.“ A takhle bychom mohli pokračovat.

Ti mudrci nikam nemuseli, oni chtěli. Šli na cestu, o níž nevěděli, kam je zavede. Nevěděli, koho uvidí, s kým se setkají, ale věděli, že to setkání bude mít zásadní význam pro jejich život. Že to bude „životní setkání“, které jim dá naději do jejich dalšího života.

Bratři a sestry, mějme toto na paměti. I my se setkáváme na svých životních cestách s různými postoji a dostáváme se do různých slepých uliček. Mudrci byli taky v jedné – v Jeruzalémě, ale nevzdali to. Otočili se a hledali dál. Vezměme si skutečně příklad z jejich života, z jejich životní cesty, a tu se snažme následovat.

Když si napíšeme nad dveře jejich jména a ty znamení kříže, právě tam je to spojení, že se střídá jméno člověka a znamení Božího Syna, kříž. To spojení, že to patří k sobě, že jeden přichází k druhému. Když si to takhle necháme napsat na dveře od tříkrálových koledníků, ať to není jenom formalita. Ať to není jenom tak, že oni to píší, že je to lidový zvyk, ale ať nám to skutečně připomíná na našich životních cestách to, kam směřujeme a s kým se chceme v životě setkat.

Aby náš život měl ducha

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.01.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Křest páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 42,1-4.6-7](#); 2. čtení [Sk 10,34-38](#); evangelium [Mk 1,7-11](#);

Bratři a sestry, vrátíme se zase k prvnímu čtení, které jsme dnes slyšeli. Je z knihy proroka Izaiáše, je to z té druhé části, jak se říká, z druhého Izaiáše, a je to úryvek, který se nazývá Píseň o Božím služebníku. Celkem jsou v knize proroka Izaiáše tři tyto písně a tyto písně celkem přesně líčí povolání, působení, ale především utrpení Pána Ježíše. Třetí píseň o Božím služebníku budeme číst na Květnou neděli. Dnes jsme slyšeli o povolání Božího služebníka. Někdy proroci říkají, že Božím služebníkem je celý Izrael, ale v tomto úryvku je tím míněna jedna konkrétní osoba a církev to vztahuje na Ježíše Krista.

Je zajímavé, kdy toto proroctví vzniklo. Bylo to v době, kdy Izraelité byli v Babylóně. Jak víme, byli tam plus mínus sedmdesát let a toto proroctví vzniklo někdy v polovině. Sedmdesát let je hodně dlouhá doba. Když něco trvá rok, dva, tak si člověk říká: „To přežiju,“ ale sedmdesát let? Co to znamenalo? To znamenalo, že ti, kteří tam byli deportováni z Palestiny, z Jeruzaléma, tak tam umřeli. Ti, co se tam narodili, myslím už v Babylóně, velká většina z nich tam taky umřela. Tenkrát se nedoživali tolika let. Takže až třetí generace měla šanci se vrátit zpět. A oni si říkali: „Nezapomněl Bůh na nás? Co tady s námi bude?“ Byli z toho vykojení, byli bezradní, byli velmi smutní. A do toho přichází prorok a říká: „Nebojte se! Nebojte se, Bůh na vás nezapomněl. On o vás ví, a i když jaksi zdánlivě plyne rok za rokem a nic se neděje, Bůh to má pevně v rukou a jeho plán se zdaří. Pošle svého služebníka.“

Obrat „Hle, můj služebník“ je vzat ze staré dvorské etikety, kdy v té době, kdy to bylo napsáno, takovýmto způsobem králové uváděli do úřadu své ministry. Jinými slovy ten král říkal: „Tomuto člověku můžete věřit. Já mu plně důvěřuji. Pokud budete mít vy nějakou prosbu, nějakou žádost, něco budete chtít projednat, přijďte a můžete to říct tomuto služebníku, tomuto ministrovi. Je to stejné, jako byste to říkal mně. Plně mu důvěřuji.“

Pro nás, co je důležitější, je ten titul Ježíše: Služebník. Nechci vás unavovat nějakými jazykovými rozbory, ale bude dobré a bude užitečné trošičku se podívat na ty výrazy, které tady byly použity. Úplně v originále je použito slovíčko ebet. Ebet znamená syn, chlapec anebo taky služebník. Hebrejšтина, ta stará, byl velmi chudý jazyk, chudý na výrazové prostředky, proto jedno slovo zpravidla označovalo několik pojmů.

Takže tedy ještě jednou: chlapec, syn, ale taky služebník. Aby to bylo ještě trošku komplikovanější, v době, kdy vystoupil Pán Ježíš, tak už se tam nemluvilo hebrejsky, ale aramejsky. Koneckonců čeština před tisíci lety byla úplně jiná než čeština, kterou mluvíme my dnes. A v té aramejštině, tam bylo použito jiné slovíčko, a to slovíčko ještě k těmto třem výrazům přidává čtvrtý, a sice beránek. Někdo může říct: „To je zajímavé,“ někdo může říct: „To je pěkný zmatek,“ ale vzpomeňme si, jak Ježíš sám o sobě mluví v evangelích. Používá pro sebe tady tyto tituly, eventuálně to, že je beránek, to o něm říká Jan Křtěl.

Co mají všechny tyto tituly, tyto pojmy společného? Označují člověka (beránek, zvíře), označují někoho, kdo nikdy nejde první, kdo je až na druhém místě. První nejde syn, první jde otec. První nejde chlapec, ale zase jeho rodiče. První nejde služebník, ale jeho pán. A první nejde beránek, ale ten, kdo ho k té oběti vede. Prorok tím chce říct, jak bude Ježíš působit a chce už tady dopředu oznámit, co Ježíš potom potvrdil. Ježíš říká: „Já tady nejsem sám od sebe. Já jsem tady proto, že mě Otec poslal. Všechno, co dělám, všechno, co říkám, říkám z pověření Otcova.“

Ježíš nechce být na špici. I když má velmi důležitý úkol, nezastupitelný, on pořád říká: „Já jsem ten druhý. Otec! Otec vás chce zachránit, a proto mě poslal.“

Bratři a sestry, a teď to srovnáme se světem, ve kterém žijeme. Bylo to stejné za proroka Izaiáše, je to stejné dnes. Co lidé se tlačí na špici a chtějí být vidět, chtějí být slyšet, a co přinášíjí? No, celkem nic, k tomu ještě dojdeme. A říkají: „A proč já mám respektovat nějakou autoritu? Proč já mám někoho poslouchat? A proč? A vůbec, já chcu bejt ten první!“ To se potom podobáme těm malým dětem, které si umějí dupnout a řeknou: „A já chci!“

Prorok dál říká, že Hospodin na něj vloží svého Ducha. Myslí se tím stejného ducha, jakého měli proroci. Proroci nemluvili sami ze sebe, ale říkali to, co od nich Hospodin žádal. Znovu je tady tedy zopakováno to, že Ježíš působí, řekli bychom, v zájmu nás a v tom úkolu, který mu dal Otec.

Ale můžeme se na to celé podívat ještě jinak - mít ducha. Říkáme: „To je duchaplné,“ anebo říkáme: „To je prázdné. To je bezduché.“ Setkáváme se často s takovými bezduchými projevy. Jsou toho plné noviny, plná televize, plné rádio, a člověk to slyší a říká si: „A o čem to bylo? Vždyť tam není nic.“ Máme pro to takový ten výraz: Mlácení prázdné slámy.

Když to vidíme nebo slyšíme u druhých, tak se tomu třeba pousmějeme, zakroučíme hlavou a říkáme si: „Jak je to možné?“ Ale prorok nás chce upozornit, že se to může stát každému z nás. Prorok nás chce upozornit na to, že nejde jenom o to, abychom měli ducha, když mluvíme, ale aby náš život měl ducha, vizi, aby celý náš život byl prodchnut nějakou myšlenkou.

Můžeme to teď v tento moment vztáhnout k Ježíšovu křtu: Ježíš má myšlenku, chce zachránit hříšníky, a proto se staví mezi ně do fronty před Jana Křtitele a čeká, až na něho přijde řada, aby byl pokřtěn v řece Jordánu.

Teď to celé pokračuje. Prorok říká, že Boží služebník nebude křičet, nebude hlučet, nedá se slyšet na ulici. Proroci často museli křičet. Vzpomeňme, ať už třeba jsme někde ve filmu viděli, jak vypadá taková ulice v Orientě, anebo pokud jsme měli i tu zkušenost, že jsme tam byli a viděli, tak všichni víme, že tam je opravdu velký rachot, velký ruch. A když tedy přicházel nějaký král, tak se snažil, aby si ho všimli. Tak před sebou poslal trubače, nějakou kapelu, někoho, kdo udělal ještě větší rachot, ještě větší hluk, aby ti hlučící se zastavili, zaposlouchali a řekli si: „Aha! A kdo to přichází?“ A takhle někdy doslova museli křičet i proroci, aby na sebe upozornili.

Izaiáš říká: „Boží služebník, Vykupitel, nebude takhle fungovat, nebude tohle dělat. On tu bude, on bude hlásat, on bude šířit svoji zvěst, ale bude záležet na posluchačích, jestli budou pozorní a jestli tu zvěst přijmou.“

Kousek teďka přeskočíme. Mluví se tam o dalekých krajích, mluví se tam o ostrovech. V Izraeli žádné ostrovy nejsou. Izraelité nebyli mořeplavci, nikdy vlastně nikam neplavali. Ostrov je obrazné vyjádření jednak vzdálené krajiny, ale jednak je to také obrazné vyjádření určitého omezení. Ten, kdo bydlí na ostrově, nemůže jít, kam by chtěl, je limitován tím ostrovem. Izraelité rádi kočovali, rádi cestovali, ale ten, kdo je na ostrově, nemůže. Ten, kdo je na ostrově, je také omezen, co se týče, řekli bychom, zpráv, novinek, protože je odkázán na to, když někdo přijede, když přijede loď a oznámí, co je nového ve zbytku světa.

Když prorok mluví o tom, že Ježíš je poslán tady k těm dalekým zemím, k těm obyvatelům ostrovů, tak prorok tím chce říct: „Ježíš přináší všem, ať jsou ti lidé kdekoliv, přináší zásadní novinku, zásadní zprávu: Bůh se nad vámi chce smilovat, Bůh vám chce odpustit. Přijměte to.“

Bratři a sestry, Ježíš přišel jako dítě, aby ho všichni přijali. Svoje veřejné působení začal tím, že se postavil mezi hříšníky. Udělal to proto, aby to nevypadalo, že „já jsem přišel z vrchu a já vám tu budu něco povídat“, ale „já jsem jako jeden z vás, jeden mezi vámi“. Takhle začal a skončil tím, že na Velký pátek zemřel na kříži. Toto všechno udělal proto, aby řekl: „Já stojím uprostřed vás, já vám přináším zásadní novinu, zásadní zprávu o tom, že máte možnost se zachránit. Přijměte to.“

Zvěstovat evangelium jako Ananiáš

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.01.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek Obrácení svatého Pavla

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 22,3-16](#); 2. čtení [1 Kor 7,29-31](#); evangelium [Mk 16,15-18](#);

Bratři a sestry, my se vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení. Je to úryvek ze skutků apoštolů, z 22. kapitoly, a je to Pavlova obhajoba před židy v Jeruzalémě. Abychom to dobře pochopili, budeme se muset vrátit na samotný začátek, jak vůbec tato obhajoba vznikla, proč k tomu došlo.

Pavel je před námi téměř na konci své apoštolské cesty, svého apoštolského působení, právě po všech velkých cestách. Vrací se do Jeruzaléma. Proč se vrací do Jeruzaléma? Je to velmi zvláštní – protože dostal zjevení od Pána, že bude o Ježíši svědčit v Římě. Postrádá to lidskou logiku. Toto zjevení měl Pavel tady v Evropě, řekli bychom v dnešním Řecku, přes Korint, Atény se vrací do Jeruzaléma a tam je zatčen. Je zatčen, protože židé, jeho spolukrajané, na něho žalují, že se proviňuje proti Mojžíšovu zákonu. Protože je Pavel římský občan, tak se odvolá k císaři a je poslán posléze do Říma, ale trvalo to několik roků, než se do toho Říma dostal.

Tady na této „oklice“, kdy se právě přes Jeruzalém dostává Pavel do Říma, vidíme, že Boží cesty a Boží plány se uskutečňují jiným způsobem, než třeba my bychom čekali. Po lidsku to byla oklika, po lidsku to bylo zdržení, ale tento plán měl své důvody a Bůh to tak chtěl.

Apoštol Pavel je tady před námi tedy v Jeruzalémě. Den předtím přišel do chrámu a tam ho poznali židé z Malé Asie (neříká se odkud přesně). Vrhli se na něho a začali na něho křičet, že znesvětil chrám, že pustil nebo že přivedl do chrámu nežidy, Řeky, což teda nebyla pravda. Pavel byl zatčen a na druhý den byl svolán soud.

Pavel stojí před veleradou a před těmi svými žalobci a začíná se hájit. My jsme slyšeli z této obhajoby tři části (celkem ta obhajoba má čtyři části). Pavel začíná, jak se říká, od Adama. Začíná tím, že se představuje, že říká, kdo je. Může nám to připadat trochu zbytečně takhle zešířka, ale zase Pavel ví, proč to dělá. Začíná tím: „Já jsem žid.“ Nemá ani tak na mysl národnost, ale spíš náboženství. Všichni ti, kteří byli kolem něho, byli náboženstvím židé, horliví pro Mojžíšův zákon, a on si je chce aspoň trošičku naklonit a chce říct: „I já jsem byl horlivý pro Mojžíšův zákon, ale pak jsem poznal, že je tu něco víc: evangelium.“ Ale proto začíná: „Já jsem jeden z vás. Narodil jsem se v Tarsu v Kilikii, tedy mimo území Izraele, mimo území Palestiny,“ stejně tak jako ti jeho žalobci. Chce jim říct: „Vždyť vy jste se taky nenarodili tady. Tak podívejte, proč se děláte tak horlivými? Ale vyrostl jsem tady v tomto městě, v Jeruzalémě, a přesně jsem byl vychován, jak to žádá otcovský zákon, ve škole u Gamaliela.“

Kdo to byl Gamaliel? Byl to člověk, se kterým se setkáváme na začátku Skutků apoštolů, v 5. kapitole, kdy velerada nechá zatknout některé apoštoly a teď se radí, co s nimi. Jsou tak moc rozzlobeni, že někteří navrhnou, aby je odsoudili k smrti. Vystoupí Gamaliel a říká: „Jestli je tady toto učení od člověka, jestli je to lidský výmysl, tak se to rozpadne samo a není potřeba, aby vy jste ty lidi nechávali pozabíjet. Ale jestli je to od Boha, tak i kdybyste je nechali zabít, tak to stejně neuhasíte, neudusíte a pak se navíc o vás bude říkat, že se stavíte proti Bohu.“ Velerada ho poslechla, udělali na apoštoly „ty, ty, ty“, zakázali jim učit o Ježíšovi, nechali je zbičovat, ale pustili je.

Gamaliel tedy byl velmi moudrý člověk, řekli bychom, stál na špičce. Jeho hlas měl velkou váhu a když něco řekl Gamaliel, tak se tím většina lidí řídila, jak se říká, brali ho. I my to známe. I v dnešní době jsou země, kde se velmi dbá na to, jaké školy určitý člověk absolvoval. A když řekne: „Já mám za sebou ...“ a teď vyjmenuje školy, tak všichni řeknou: „Aha, tak ten bude asi mít dobré vzdělání.“ A zase, když řekne jiné školy, tak se říká: „Ten asi nic neumí. Tato škola nemá dobrý zvuk, nemá dobré jméno.“

Takže Pavel říká: „Já jsem absolvoval u Gamaliela,“ tedy to bylo to nejvyšší, to byla špička. Už nic lepšího nemohlo být. Říká to schválně, zase těm svým žalobcům, jako by jim chtěl říct: „A ke komu jste chodili do školy vy, u koho jste se učili vy, že mě tady teďka takhle soudíte, že na mě tady křičíte?“

Pavel se dostává k tomu ústřednímu momentu, k momentu, kdy přichází před Damašek. Pavel vidí veliké světlo a slyší hlas: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?“ „Kdo jsi pane?“ „Já jsem Ježíš Nazaretský, kterého ty pronásleduješ.“

Tady je zajímavá jedna myšlenka, která Pavla potom provází celý jeho život: Ježíš a církev je pro něho jedno a totéž. Ježíš a ti, kteří se hlásí k Ježíšovi, u něho splývají. On tím chce říct: „Ti, kteří se hlásí k Ježíšovi, mají tak velkou důstojnost, jak Ježíš sám.“ To je něco naprosto překvapivého a toto si máme uvědomit, když čteme Pavlovy listy, protože tato myšlenka prochází téměř všemi listy.

Ale nás tady může zajímat ještě něco jiného: ten samotný fakt těch událostí před Damaškem. Můžeme je najít i na jiném místě Skutků apoštolských, v 9. kapitole, a když srovnáme devátou a dvaadvacátou kapitolu, tak zjistíme, že to není totožné, že v maličkostech se to odchyluje, v drobnostech se to liší. Někdo by mohl říct: „Ale to je divné, ne? To je zvláštní. Vždyť to by se přece mělo shodovat.“

Když se něco vyšetřuje, sepisuje se protokol a naráz se to neshoduje, neshodují se výpovědi, tak je to přece nevěrohodné. Tady naopak by to bylo nevěrohodné, kdyby se to shodovalo. Proč? Protože vidíme, že svatý Lukáš, který je autorem Skutků apoštolských, pracuje s výpověďmi jednotlivých lidí. Tady v té dvaadvacáté kapitole, jak jsme to teď četli, Pavel na to vzpomíná a je to úplně stejné jako s námi. Když my na něco vzpomínáme, co se stalo před deseti, patnácti lety, tak je jasné, že si nepamatujeme úplně všechno, detaily už nám třeba splývají, ale pamatujeme si to důležité, to jádro. A potom každý z nás tam klade důraz po těch letech třeba i na něco jiného než v ten samotný okamžik.

Takže tedy, zkrátka a dobře, vidíme tady, že kniha skutků apoštolských byla napsána na základě svědectví lidí, kteří se zúčastnili těch událostí a že svatý Lukáš věrohodně zaznamenal, jak mu to tito lidé podali, tito očití svědkové.

Co si máme uvědomit na tomto setkání Ježíše a Šavla před Damaškem? Šavel přestává vidět. Vidí Ježíše a přestává vidět okolní svět. My často si myslíme, že můžeme dobře vidět a dobře posoudit úplně všechno, všechno, co se děje

kolem nás a často pronášíme taky ty soudy. Šavel je zbaven toho, aby viděl okolní svět, ale je toho zbaven proto, aby uviděl Pána, aby viděl jiné světlo, aby pochopil to, co dělal špatně, co by měl dělat lépe.

A tak to bývá, že když se člověk má setkat s Ježíšem, musí v sobě udělat ticho, musí se aspoň na chvíli „odpojit“ od toho, co ho obklopuje. Musí se jakýmsi způsobem uzavřít, aby viděl, aby viděl ty další věci, ty věci vnitřní. A slyší hlas. Toto všechno proběhlo asi tak rychle, jak jsme o tom četli. Trvalo to třeba nějakou minutu. A potom je tady proces, který pokračuje tři dni. Ananiáš, je to židokřesťan, zase Pavel zdůrazňuje jeho, řekli bychom, náboženství, to, že Ananiášovi není možné nic vytknout, pokud jde o zachovávání Mojžíšova zákona. Ananiáš je poslán k Šavlovi. Nechce se mu tam (to jsme nečetli, už by to bylo moc dlouhé).

Ananiáš, když ho tam Ježíš posílá ve zjevení, tak taky namítá a říká: „Vždyť on má ty papíry. On nás má nechat zavřít tady všechny. Proč tam mám jít?“ A Ježíš mu říká: „Já jsem si vyvolil Šavla jako nástroj.“ Ananiáš tam jde tedy a začíná s Šavlem mluvit.

A tento proces, toto celé trvalo několik hodin. Co tím chci říct? Celé to Pavlovo obrácení začíná tím okamžikem zjevení u Damašku, nadpřirozeným zásahem ze strany Ježíše, ze strany Boha. Tento zásah trval nějakou minutu, ale potom to pokračuje skrze člověka, skrze Ananiáše, a to už trvalo hodiny a dny.

Jinými slovy, ten zázrak, ten prvotní impuls je tady proto, aby Bůh člověka postrčil, požduchnul, nastartoval. A potom říká Ježíš: „Pak už to musí jít skrze lidi.“ My si často říkáme: „Proč to nejde skrze zázraky?“ Bůh to tak nechce. Bůh chce, aby ta obnova a zvěstování evangelia, aby to šlo skrze nás, skrze lidi, i když nám se nechce jako Ananiášovi, i když vidíme ty překážky proč ne, tak Ježíš říká každému z nás tak jako Ananiášovi: „Jdi tam. Jdi tam a zvěstuj evangelium, i když s tím budou problémy, i když s tím budeš mít problémy, i když budeš riskovat, že nebudeš přijat.“

Možná by to bylo pro nás jednodušší, kdyby to všechno šlo skrze zázraky, skrze to nadpřirozeno, ale to, že to má jít skrze nás, tak nám má dodat důvěru a říci: „Bůh se mnou počítá. On to nechce dělat všechno sám, ale on chce zapojit každého z nás.“ A Šavel je zapojen.

Ananiáš tady cituje začátek skutků apoštolů a je to v podstatě to stejné, co jsme slyšeli v evangeliu, kdy Ježíš posílá apoštoly a říká: „Budete mými svědky – v Jeruzalémě, v Judsku, až na konec světa. Půjdete ke všem lidem, není z toho nikdo vyňat.“ A Pavel jde a začíná svoje působení. A říká nakonec: „Pro všechny jsem se stal vším, abych stůj co stůj zachránil aspoň některé.“ Pavel taky zažil to, že ho odmítly, že ho nechtěli poslouchat, že mu řekli: „Poslechneme si tě někdy jindy.“ Mnohokrát zažil to, že zvedli kameny a házeli je po něm, že řekli: „Nic, nezajímá nás to.“

Pavel to přesto nevzdal a celý svůj život na tomto pracoval. Můžeme dokonce říct, že Pavel byl natolik radikální, že hlásání evangelia se pro něho stalo motivem jeho života. On vlastně nedělal pak nic jiného. Tomuto úsilí, této své misi podřídil úplně všechno.

Po nás nikdo nežádá takový radikalismus, ale měli bychom si z toho dnešního svátku třeba odnést to: „Jestli nejsem jako Pavel, jestli si netroufám být jako Pavel, měl bych být aspoň jako Ananiáš, protože Ananiáš je ten, který zvěstoval Pavlovi Krista.“ O této postavě se mnoho nemluví, ale tato postava je velmi důležitá. My nikdy nevíme, jaké naše slovo, jaké naše gesto chce Bůh použít a neměli bychom to podceňovat. Že i slovo, které nám se může zdát obyčejné a samozřejmé, Bůh může použít a chce ho použít k tomu, aby k sobě přivedl, přitáhl další lidi. Nezapomínejme na to.

Ježíš nás přichází vysvobodit z moci smrti

P. Mgr. Leo Zerhau

02.02.2009 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek Uvedení Páně do chrámu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mal 3,1-4](#); 2. čtení [Žid 2,14-18](#); evangelium [Lk 2,22-40](#);

Simeon velebil Pána a to jeho velebení, ta jeho chvála byla zároveň něčím, co ho připravovalo na smrt. Říká: „Nyní můžeš, Pane, propustit svého služebníka podle svého slova v pokoji.“ Je to věta, kterou říkáme také při modlitbě církve, při breviáři, před spaním. Ta chvála, kterou pronáší Simeon, je chvála pro něj na konci života, ale je to chvála, která ho převádí přes práh smrti.

My jsme také četli i v tom druhé čtení, že Ježíš nás zbavil moci toho, který má vládu nad smrtí, který nás drží v otroctví strachem před smrtí. U Simeona se nám to zdá takové normální, že tedy konečně už může umřít, ale myslím, že nejde jenom o to, že je starý a ještě čekal na to, až uvidí Pánova Mesiáše, ale v těch jeho slovech můžeme zaslechnout i něco z toho, co říká právě tento list Židům, že Ježíš přichází, aby nás vysvobodil z moci smrti.

Co je to ta moc smrti? Je to něco, co člověka skutečně drží v zajetí, jakoby něco, co mu vyhrožuje, vnitřně, někde v duši, v srdci. Když se zde hovoří o tom, že ďábel nás drží strachem před smrtí v zajetí, tak to znamená, že smrt není jenom tak něco obyčejného, co patří k životu, tak, jako všechna zvířata umírají nebo odcházejí. Že u člověka se jedná skutečně o něco hlubšího, protože člověk je stvořený pro život, pro věčný život a když se bojí smrti, když je zde smrt, která hrozí všechno zničit, tak ho to uvádí do veliké deprese, do něčeho, co ohýbá jeho život, co ho ničí.

Možná, že ne každý z nás to takto má, ale myslím, že mnoho lidí má v srdci tento strach ze smrti nebo se může objevit během života v různých okamžicích. Někdo třeba už jako dítě tím může trpět, že se bojí smrti, to se stane. Nebo to první setkání se smrtí, když uvidíme zemřelého třeba dědečka nebo dokonce tatínka, maminku.

Potom v mládí, kdy člověk vlastně hledá smysl života, k čemu to všechno je. Na jednu stranu to člověka láká se vydat do těch různých radovánek mládí a užívat života, na druhou stranu mohou přijít chvíle skutečně veliké bolesti, smutku, beznaděje, protože život končí, život je ohraničený, život vede ke smrti. Nebo když pak umře zase někdo blízký, třeba někdo, koho máme rádi, atd., tak ta smrt je nejenom kmotřička, něco, co odvádí člověka do náruče „matky země“, ale je to také skutečně „ta s kosou“, ta, která člověku hrozí. Známe to i z pohádek, že člověk se snaží utéct před smrtí, zaplatit cokoliv, aby dostal odklad, aby se na něj zapomnělo.

A je to ještě něco hlubšího, co nutí člověka vevnitř, v srdci, zachránit si svůj život, pracovat na tom, abych se zachránil, abych nebyl ohrožen – sobecky jít přes mrtvoly druhých lidí jenom proto, abych nebyl ohrožen zánikem. Nemusí to být vždycky ta fyzická smrt, ale něco, co mi hrozí v životě. To je vláda smrti v tomto světě. Ne jenom to, že jednou umřeme, ale že náš život je ohrožen mnoha věcmi, mnoha lidmi, že se nám jeví druzí lidé jako konkurenti, jako ti, kteří nás mohou a chtějí zničit, dokonce.

Tak když Simeon potkává Ježíše, tak v něm potkává toho, kdo přichází zničit tuto vládu smrti, kdo přichází přivést na svět vládu pokoje.

„Přijde do svého chrámu panovník a anděl smlouvy, po němž toužíte,“ jsme slyšeli z knihy proroka Melechiáše. A Simeon také plný prorockého ducha poznává tohoto Pána, který přichází. Přichází uspořádat svět takový, jaký byl při stvoření, jak si ho Bůh přál. Jako svět, na který se člověk může spolehnout, kde k němu přicházejí jednotlivá zvířata, celý svět, celé jeho okolí a on je může pojmenovat, může se s nimi spřátelit. Svět, kde mu Bůh splní nejhlubší přání jeho srdce, když mu přivádí Evu, jeho ženu.

Toto je něco, co přichází znovu dát Ježíš, to je to, s čím přichází, to je to, že chce zlomit vládu smrti, to, co člověka ničí, co ho vede do hříchu ještě hlouběji a hlouběji, i když nechce. Ale je zapletený do této moci hříchu a protože se bojí, se bouří, vzdoruje tomu, protože není stvořen k tomu, aby byl ničen a zničen, tak se ještě víc zaplétá do různých přetvárek a do různého boje s druhými. Toto přichází Ježíš zničit jako Král pokoje. Proto ta radost Simeonova a myslím, že můžeme říct, že i proto může Simeon v pokoji odejít, protože může svůj život předat tomu, komu se jej už nemusí bát předat. Už se nemusí bát tohoto světa, ničeho v něm, protože nás nic nemůže zničit, tak, jak to říká apoštol Pavel ve svém listě: „Jsem jí jist, ani smrt, ani život, ani mocnosti, nemohou nás odloučit od lásky Kristovy.“ Toto je ta jistota, důvěra a pokoj, který přináší Kristus, to je to světlo, které dnes držíme v rukou.

Tak prosíme i Simeona, aby nám vyprosil tento pokoj, na který čekáme v hloubce svého srdce, abychom také my byli vysvobozeni z vlády smrti.

Kdo bude chtít svůj život zachránit, ztratí ho. Kdo svůj život, tak, jako Simeon, odevzdá Pánu, i s křížem (tak, jak děláme ten kříž při kompletáři, při poslední modlitbě dne), s křížem odevzdá člověk sám sebe, svůj život Pánu – kdo svůj život ztratí, nalezne ho. A tento krok je možné udělat jenom s Kristem, jenom s Ježíšem. Skutečně milovat, bez hranic, to je světlo, které přináší Ježíš, strach snímá z našeho srdce a toto srdce pak otevírá nekonečnu a Boží lásce.

Je rozdíl o utrpení číst a utrpení žít

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.02.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Job 7,1-4.6-7](#); 2. čtení [1 Kor 9,16-19.22-23](#); evangelium [Mk 1,29-39](#);

Bratři a sestry, my se dnes v prvním čtení setkáváme s knihou Job. Je to kniha, která je, řekli bychom, někde vprostřed Starého zákona, a mohli bychom říct, že je tam „dobře schována“. Mnoho lidí ji nečte, mnoho lidí neví o čem to ani tak je. Ví se, že Job je velký trpitel, ale jak se k tomu dostal, proč trpěl a jak to třeba skončilo, to se mnoho neví.

Se čtením této knihy je spojeno několik obtíží. První obtíž spočívá v tom, že téměř celá ta kniha je napsaná ve verších. Pouze začátek a konec je v próze, tedy tak, jak jsme zvyklí, ale jinak je to vlastně báseň – báseň, ve které jsou vyjádřeny důležité otázky a odpovědi na tyto, řekli bychom, otázky života. Ale jakýmsi způsobem to pochopit, přijít tomu na kloub, nebývá jednoduché, a proto mnoho lidí tuto knihu přeskakuje.

Začneme jakýmsi úvodem, kdy tato kniha vznikla: Vznikla na přelomu 4. a 5. století před Kristem. V té době už Izraelité byli zpátky z Babylónského zajetí. Když byli v zajetí, nebo i před tím zajetím, se řešili otázky, které se týkaly celého národa: Jak to bude s tím národem, jak se národ má chovat, co má národ dělat. Toto už je za nimi. Oni už jsou zpět a teď se řeší otázky jednotlivého člověka.

Víte, tento spis je velmi důležitý ve Starém zákoně, protože ve Starém zákoně se často mluví o Izraeli, o národu, o celku, a teď se mluví o jednom člověku, a navíc o člověku, který trpí, který se dostal do tohoto spisu ne proto, že byl bohatý, ne proto, že se mu dařilo dobře, ale protože trpěl. To je to důležité.

Kdo je autorem tohoto spisu, nevíme. Víme, že to byl Izraelita, který nějakou dobu žil v Palestině a nějakou dobu žil v Egyptě, to vyplývá z narážek na různá města a různé země. Tenhle svatopisec znal knihu proroka Jeremiáše a znal knihu proroka Ezechiela, i na ně tam naráží. Job je považován za jednoho z patriarchů.

Když začneme od začátku, tak Job je člověk, kterému se daří dobře, a přichází Satan před Boha a Bůh se chlubí Jobem a říká: „Podívej na mého služebníka Joba, jak je zbožný, jak se modlí, jak mně obětuje.“ A Satan říká: „No, zkus na něho šáhnout a uvidíš, že bude stejný jako ti všichni ostatní.“ Bůh to Satanovi dovolí, ale řekne mu v první fázi: „Nesmíš šáhnout na něho!“

A tak Job přijde o svoje děti, o svůj majetek a stále je zbožný, stále je spravedlivý, stále se modlí, stále Bohu děkuje, ale i prosí. A Bůh zase říká Satanovi: „Vidíš, nesplnilo se to, co jsi říkal.“ A Satan říká: „Dovol mi šáhnout přímo na něho, a uvidíš, že bude stejný jako všichni ostatní.“

Job onemocní, onemocní takovou ošklivou nemocí, je plný hnisu, vředů a skončí tím, že sedí na smetišti. Nikdo nechce být s ním. Ale Job nezlořečí Bohu. To mu navrhuje jeho manželka a říká mu: „Zlořeč Hospodinu, zlořeč Bohu a zemři.“ Ale Job říká: „Ale já nechci zemřít, já chci žít,“ a ptá se Boha a říká: „Co mám dělat? Jak se mám uzdravit?“ a prosí o toto uzdravení.

Co Joba, řekli bychom, nejvíc trápí, je to, že Bůh mlčí. Za Jobem přicházejí tři přátelé (to jsem si tady vypsál), první se jmenuje Elifas, druhý Bildad a třetí Zofar. Elifas reprezentuje stáří – stáří, které má zkušenosti, které je moudré, ale zase na druhou stranu stáří, které nerado riskuje, nerado se pouští do něčeho nového.

Bildad, ten reprezentuje mládí – mládí s jeho nadšením, s jeho energií, s jeho vitalitou, ale zase na druhou stranu s nedostatkem zkušeností, s tím, že mládí neví, co to je „natlouct si nos“.

A Zofar? Zofar, to je takový učitel, snad bych řekl až kantor v tom smyslu, který zvedá ten ukazováček a hrozí a říká: „Ty, ty, ty.“ Je to takový typ člověka, který takzvaně mentoruje.

Tito tři přátelé tam přicházejí za Jobem, aby ho potěšili, ale potom se z toho vyvine dlouhá debata a všichni na něho tlačí a říkají mu: „Ty musíš být velký hříšník. Tys musel udělat něco špatně, že tě Bůh takhle trestá.“

Můžeme říct, že tito tři přátelé vyslovují názory, které bychom označili jako poučky, s kterými se můžeme seznámit v různých knihách, poučky, které jsou napsané na papíře. A jak to všichni známe, poučky často neodpovídají realitě života. Job, to je realita života. Ti tři přátelé přinášejí „moudrost vyčtenou z knih“, ale Job to utrpení žije. Oni o tom utrpení četli, ale Job to na svém těle trpí. Všichni víme, že je to tak, že je to něco jiného, když uslyšíme ve zprávách, že na druhém konci světa zuří požár a že tam zahynulo možná čtyřicet, možná čtrnáct lidí, tak si řekneme: „Je to číslo.“ Jenže my tam nemáme nikoho příbuzného, my tam nemáme nikoho z rodiny, tak je to pro nás číslo. Jestliže bychom tam měli někoho blízkého, už by to bylo rozhodně něco jiného. A jiné to je v okamžiku, kdy prožívá utrpení, nemoc někdo mně velmi blízký nebo dokonce já sám. Tak potom hledám poučky, které platí. Nehledám to, co neplatí, ale to, co funguje.

A takhle Job odpovídá. Odpovídá svým přátelům a říká: „Nejsem si vědom, že bych zhrěšil. Nevím o tom, že bych se dopustil hříchu.“

V našem životě my musíme říct s pokorou: „My víme, že jsme se dopustili hříchu. My víme, že jsme udělali něco špatně,“ ale tam je to záměrně takhle, protože Job třeba reprezentuje děti, malé děti, které se narodí s nějakou nemocí, s nějakým postižením, a tady opravdu musíme říct: „Ten člověk nic neprovedl, ten človíček nic neprovedl.“

Proč tedy je tady to utrpení? Jak to tady je? Souvisí to s tím, že nám Bůh dal svobodu, že Bůh řekl Adamovi a Evě: „Můžete si vybrat. Můžete říct ano, můžete říct ne.“ Je to asi stejné, jako když někdo řídí auto. Každý řidič má svobodnou vůli, nakolik sešlápne plynový pedál, jak rychle pojedou. Každý řidič ví, že je tu nějaký předpis, který tu rychlost omezuje a každý řidič k tomu zaujme nějaký postoj. Buď si řekne: „Ano, já to budu respektovat,“ nebo si řekne: „To ne, to není pro mě, to je pro ty druhý,“ a sešlápne pedál. Každý člověk má svobodu.

Bratři a sestry, Bůh by do toho mohl zasáhnout, ale znamenalo by to omezení naší svobody, a to Bůh v žádném případě nechce.

Jak to tedy pokračuje dál? Nakonec tam přijde ještě čtvrtý člověk, který se jmenuje Eliu, a nic se nevyřeší. Oni rozebírají ty otázky, hledají na ně odpověď, a my, když čteme tu knihu, tak si musíme říct: „Ano, ty naše lidské odpovědi jsou částečné.“

Tady se dostáváme k tomu, čemu se říká tajemství. Jsou věci, které náš rozum nemůže proniknout, to je tajemství. Náš rozum je omezený. Byly bychom pyšní, kdybychom řekli: „Já všemu rozumím, mně je všechno jasné.“ Mnoho lidí se tak chová. Náš rozum je omezený, a do tohoto okamžiku, kdy oni to poznali v té své diskusi, že už se nemohou dostat dál, promlouvá Bůh. Promlouvá Bůh, končí to jeho mlčení a Bůh do toho vnáší světlo, vnáší do toho jasno.

I dneska mnoho lidí říká: „Proč nás Pán Bůh trestá?“ Netrestá, trestáme se my sami. Jak se často říká: My se vytrestáme. Tím, že jsme nějakým způsobem chytračili, špekulovali, tak se sami tím vytrestáme, jak se říká lidově, vypečeme.

Můžeme mluvit o tom, že utrpení je zkouška. Ale je tady ještě i jiná věc: Je to prostředek, kterým nás Bůh chce pevněji připoutat k sobě. Lidově se tomu říká, že Pán Bůh dokáže psát rovně i na křivých linkách.

Co tím chci říct? Že třeba člověk, který onemocní, si začne mnohem víc vážit toho, že může chodit, třeba aspoň pomalu. Předtím chodil rychle a běhal, a vůbec ho třeba nenapadlo, že by za to měl být vděčný. Nebo si ten člověk začne vážit mnohem víc věcí, které jsou kolem něho, vidí je. Předtím je taky viděl, ale teď je ještě navíc vnímá, doceňuje je a takhle.

Zmínil jsem ty malé děti, které skutečně nikomu nic neudělaly. Proč ony trpí? Protože patří k lidstvu, k nám lidem. O tom mluví svatý Pavel: „Jako lidstvo se společně raduje, tak lidstvo společně trpí.“ Do tohoto lidstva se zařadil také Ježíš, který, můžeme říci, o smyslu utrpení mnoho nemluvil. Nevedl diskuse na toto téma se svými učedníky. Jediné, co řekl, tak řekl: „To, že umřu a vstanu z mrtvých, vám přinese záchranu.“

Jsou to vlastně tři zmínky v evangeliích, kdy on mluví o svém utrpení. Jsou poměrně krátké, nejsou rozhodně tak dlouhé jako kniha Job, ale Ježíš šel a ten kříž vzal. Job také celou tu dobu, i když oni se ho snažili navést k tomu, aby buď Bohu zlořečil, nebo aby nějakým způsobem se tomu postavil, tak to vzal podle jeho známé věty: „Dobro od Boha bereme, zlo brát nemáme? Bůh dal, Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno.“ Tady bych zmínil to, že Bůh není tvůrce zla. On ho připouští, právě proto, že nám dal tu svobodu. Důležitý je konec toho Jobova výroku: „Bůh dal, Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno.“

V tom úryvku, který jsme slyšeli dneska, bych chtěl zmínit jenom jedno slovíčko, začínala tím poslední věta: „Pamatuj, že můj život je jako dech.“ Kdo si to má pamatovat? To je zajímavé! Job to říká Hospodinu: „Bože, ty, prosím tě, na mně pamatuj, že já bez tvé pomoci nemůžu nic. Prosím tě, Bože, ty na mně pamatuj, že můj život je křehký, slabý, že já bez tebe nedosáhnu ničeho.“ Můžeme to také otočit a říci: „Člověče, pamatuj si, že bez Boha nic nedosáhneš, že ho potřebuješ.“

Bratři a sestry, Joba velmi trápilo, že Bůh mlčel. Ale nakonec Bůh promluvil a zjednal jasno. Nakonec, můžeme říci, ten příběh měl šťastný konec i ten pozemský, Job měl znovu děti, znovu majetek, ale to důležité je tam to, že Job zůstal věrný Hospodinu v radosti i v bolesti. Hledejme svoji útěchu v nemoci, v těžkostech třeba v této knize, hledejme ji ale také v Božím přístupu, kdy my můžeme říct, že Bůh svoje mlčení prolomil v okamžiku, kdy přišel Ježíš, kdy Ježíš vzal kříž a nechal se ukřižovat, aby nám tím přinesl záchranu.

Umělé bariéry mezi lidmi

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
15.02.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
6. neděle mezidobí*

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lv 13,1-2.44-46](#); 2. čtení [1 Kor 10,31-11,1](#); evangelium [Mk 1,40-45](#);

Bratři a sestry, můžeme říct, že dnešní první čtení a evangelium tvoří takový rámec obrazu. Také bychom to mohli přirovnat k nějakému seriálu a říct, že to první čtení je první díl a evangelium je poslední, závěrečný díl. Závěrečný díl dopadl dobře, nemocný byl uzdraven, takže bychom mohli odejít s dobrým pocitem. Když se člověk dívá na nějaký seriál, tak si nakonec řekne: „No, koneckonců, to se děje někde v té televizi, to se mě netýká,“ ale tento seriál, o které mluví dnešní texty, se nás týká, týká se každého z nás.

Ale já začnu tou nemocí a tou historií, jak to bylo. Izraelité po svém odchodu z Egypta měli velký strach. Měli velký strach, aby národ nepostihla nějaká pohroma, nějaká epidemie, a proto se snažili odstranit, eliminovat všechna rizika, snížit je na minimum, a proto tady u těchto nemocí, které neuměli vyléčit (oni nevěděli ani jak je léčit, natož potom vyléčit), tak dávali už dopředu to, čemu se říká karanténní opatření, izolace. A to opatření bylo velmi tvrdé, protože jak jsme slyšeli v prvním čtení, tak tam byly vyjmenovány tři příznaky: vřed na kůži, strup nebo světlá skvrna. Ale to nejsou všechno zdaleka příznaky malomocenství. To jsou příznaky docela obšírné, dalších různých nemocí. Ale protože tam byl ten velký strach, tak tento člověk byl izolován, okamžitě.

Tak se taky stalo samozřejmě, že izolovali lidi, kteří nebyli malomocní, a ti naopak byli ve velkém nebezpečí, že se tím malomocenstvím nakazí.

Člověk, který byl takto přiveden před velekněze nebo kněze, a ten nad ním pronesl tu formuli, tak ten člověk byl skutečně izolován. Můžeme říci, byl mrtev ve třech směrech: po té stránce zdravotní, po stránce společenské a po stránce náboženské.

Po stránce společenské tam bylo to, že se musel vystěhovat z tábora Izraelců. Když už potom žili v Palestině, ve svaté zemi, tak tito lidé museli opustit město, vesnici, a žili v nějakých jeskyních nebo v nějakých úkrytech. Museli chodit v oblečení, na kterém bylo vidět, že s tím člověkem není něco v pořádku, že je nějak divně oblečen, že se s ním něco děje. A když měli někoho potkat, tak právě museli křičet to: „Nečistý, nečistý!“

V pozdější době to ještě „vylepšili“, že pokud se pohybovali ve skupině, tak aspoň jeden z nich musel mít zvoneček a zvonit, aby se nestalo, že náhodný chodec by se k nim přiblížil. Neměli se k nim ostatní lidé přibližovat na vzdálenost menší než 10 kroků. Proč? No, protože pak sami riskovali, že by byli uvaleni do té karantény. Tak velký strach před touto nemocí existoval a byl. Ten člověk byl vyřazen ze všeho. On vlastně přežíval.

Po té stránce náboženské tam došlo k velkému omylu. Oni se domnívali, že tuto strašnou nemoc dostane ten člověk, který nějakým strašným způsobem zhřešil, provinil se proti Bohu. A v tomto se dopustili velkého omylu, že vždycky to spojovali s hříchem a s trestem za hřích. Takhle to rozhodně není. Když to takhle slyšíme, říkáme si: „Tak to bylo nelidské.“ Ano, bylo to velmi tvrdé a ti lidé, kteří byli nakaženi malomocenstvím, tak ti lidé vlastně byli odsouzeni k smrti, k pomalé postupné smrti. Oni to vlastně ospravedlňovali tím, že kdyby je tam nechali, daleko víc lidí by zemřelo. Toto je otázka prevence a tady těchto věcí, ale my se na to podívejme ještě nějak jinak. Když mluvíme o malomocných, o tom, že byli izolováni a takhle, tak si zase říkáme: „To bylo kdysi, to se nás netýká.“ Ale zkusme si uvědomit, že každý ten malomocný měl nějakou rodinu – otce, matku, sourozence anebo už i manželku, děti, a pro tyto lidi, kteří zůstali v té společnosti – ten jejich bratr, manžel, manželka - to nebyl někdo cizí, ale to byl člověk, kterého měli rádi, a ten člověk naráz nemohl být s nimi.

Tak tito příbuzní se snažili jim ten život ulehčit. Nosili jim jídlo, šaty, dávali si schůzky, že se bavili na tu vzdálenost deseti kroků a takto se je snažili všelijak podporovat. Snažili se projevit jim soucit.

A teď už se dostáváme právě k tomu, co je v evangeliu, a k tomu, co se týká nás. Každá ta karanténa, izolace buduje přehradu mezi lidmi, bariéry, které, je někdy těžké překročit, které mnohdy lidé nechtějí překročit. Mnohdy se setkáváme s tím, že ty bariéry jsou uměle vystavěné a lidé nemají soucit. Ježíš tu bariéru boří – mluví s ním, jde k němu, dotýká se ho. Kdyby se ten člověk neuzdravil nebo kdyby ho Ježíš neuzdravil, tak by i Ježíš musel do karantény. Vůbec to, že se Ježíš dotknul toho malomocného, že na něho vztáhl ruku, to pro všechny ty, kteří byli kolem Ježíše, bylo něco nepředstavitelného, něco neslýchaného. Ježíš tím skutečně porušil všechny tehdejší předpisy. Udělal to proto, že měl soucit, a protože mohl pomoci a věděl jak pomoci. Ježíš nezůstává u toho soucitu, ale pomáhá.

Bratři a sestry, následkem dědičného hříchu všichni máme sklony budovat kolem sebe bariéry, chránit se. Svým způsobem, když se nad tím zamyslíme, všichni chceme žít v bezpečí, a ten prostor, ve kterém žijeme, se snažíme takhle budovat, aby byl bezpečný. To znamená, aby se v něm pohybovali lidé, které mám rád, kteří jsou mi sympatičtí, lidé, kteří mě neohrožují (aspoň tak já si to říkám), lidé, kteří mně třeba nekonkurují, s těmi kamarádím. Ty, kteří by mě nějakým způsobem podle mě mohli ohrozit, ublížit nebo mě zastínit, tak ty vytěsňuji: „To nejsou moji kamarádi. Ti ať někde zůstanou, ty nepočítám do svého světa.“ A takhle si budujeme bariéry.

Jak říkám, máme k tomu všichni sklony, to je následek toho pádu prvních lidí. Čili, dá se to lidsky vysvětlit, ale podle evangelia to není ospravedlnitelné. Evangelium po nás žádá, abychom si v první řadě toto uvědomili, že máme tyto sklony, a v druhé řadě po nás evangelium žádá, abychom se je snažili bourat. Podotkl bych, že důraz je skutečně na tom „snažili bourat“, protože ne vždycky se nám to podaří. Ale teď nemluvíme o těch bariérách, které jsou, řekli bychom, celosvětové, jako nepřátelství mezi národy, bariéry mezi rasami, propast mezi bohatými a chudými, ale já mluvíme o tom prostředí, ve kterém každý z nás žije. Tam to není tak vidět. My nežijeme v žádné vyhrocené situaci, v žádných vyhrocených vztazích. Je to všechno takové daleko víc „učesané“. Třeba to na první pohled není vidět, ale ... Je tady to „ale“.

Bratři a sestry, každý z nás by se měl zeptat, jak to vypadá s těmi bariérami kolem mě, jestli si v tom náhodou nelibují a jestli s tím náhodou nejsem spokojený. Ty bariéry jsou všelijaké: bariéry politických názorů, hospodářské situace, mezi mladými, mezi starými, mezi zdravými, nemocnými a já nevím, co ještě. První věc k jejich překonání: je potřeba mít soucit,

vidět toho druhého, že on má tvář, že to není anonymní člověk, že to není nějaké anonymní číslo do statistiky, ale je to živý člověk. Takhle ho vidí Ježíš.

A potom další věc: ptát se Ježíše: „Pane, co bych i já mohl udělat? Jak já bych to mohl změnit, jak já bych to mohl zbořit?“ Jak říkám, ne vždycky se to podaří, ale téměř vždycky se podaří alespoň to zmírnit.

Bratři a sestry, máme si uvědomit, že církev, ve které žijeme, kterou tvoříme, tak do této církve nepatří jenom nějaká elita, nějaký vybraný spolek lidí, ale všichni ti, kteří do ní patří, jsou uzdraveni a očištěni. Od čeho? No, od svých chyb, protože Ježíš je ten, který nás neustále uzdravuje. Uzdravuje nás tím, že nám odpouští.

Bratři a sestry, můžeme říci: „Patřím k Ježíšovi, ale patřím tam proto, že On mě uzdravil.“ Ježíš je ten, který přišel, aby uzdravoval, očišťoval, aby spojoval. Toto všechno jsou základní rysy evangelia. My, jako Ježíšovi učedníci, se k tomuto máme hlásit a máme se snažit toto uplatňovat. Tak ať se nám to s jeho pomocí podaří.

Boží milosrdenství je větší než naše hříchy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.02.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

7. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 43,18-19.21-22.24b-25](#); 2. čtení [2 Kor 1,18-22](#); evangelium [Mk 2,1-12](#);

Bratři a sestry, vrátíme se zase k prvnímu čtení. Úryvek, který jsme dnes slyšeli, byl původně písni, v originále byl rýmovaný. Byla to píseň, která má dvě hlavní myšlenky. Ještě bych asi měl říct, že tento úryvek vznikl někdy kolem roku 539 před Kristem, tedy těsně před návratem Izraelitů do Palestiny, do zaslíbené země, a patří do takzvané druhé části, do Deutero-izaiáše. A teď ten úryvek má dvě takové silné a veliké myšlenky. Ta první myšlenka je o tom návratu domů a druhá myšlenka o odpuštění.

Začneme od konce, od toho odpuštění. Po dědičném hříchu, můžeme říci, zlo nás provází každý den našeho života. Každý den nějakým způsobem musíme volit, musíme se rozhodovat, vybírat. Není to jenom záležitost, že bychom řekli: „Někdy se s tím musím potýkat,“ ale každý den.

Když se tady mluví o tom odpuštění, tak jednak prorok říká, že jim Bůh odpustí zlo, které páchali, které konali, ale odpustí jim také jejich nevěru, nevíru, to, že zapomínali na Boha, že zapomínali na toho, který je vyvedl z Egypta, který jim dal zemi, který jim dal všechno. A zase tady toto zapomínání nebylo záležitostí, že by se řeklo: „Někdy, občas. No, někdy jsme zapomněli, ale často to nebylo.“ Naopak, že to bylo „velmi“. Často zapomínali, často se k svému Bohu nehlásili, dělali, že ho neznají, že ho nepotřebují, že se bez něho obejdou.

A prorok říká: „Bůh vám odpustí. Bůh vám odpustí, přestože se to takhle táhne, dalo by se říct, od začátku.“ Tam je jmenovaný praotec Jákob. Jákob, jak víme, je postava taková velmi zvláštní. Jednak ukradl prvorozencká práva svému bratru Ezauovi, a, můžeme říci, byl vůči Bohu drzý. Právě, když ukradl ta práva a musel utíkat z domu ke svému strýci Lábanovi, tak se mu zjevuje Bůh a nabízí mu svou pomoc. My bychom čekali, že Jákob v pokoře přijme, protože je na tom opravdu špatně, nemá nic a nikoho, ale Jákob si klade podmínky: „Když se o mě budeš starat, když se v pořádku vrátím domů, když se mi nic nestane, tak já ti budu sloužit, já v tebe budu věřit.“ Je to úplně něco jiného než třeba Mojžíš a Abrahám. Tito dva byli velmi pokorní, Jákob byl drzý. Ale Bůh mu toto odpouští. Bůh se o něho opravdu stará a Bůh splní všechno to, co si Jákob přál. Ale Jákob teda taky potom se Bohu klaní, věří mu.

Ten dnešní úryvek chce říct: „Už od Jákoba se to táhne, od zakladatele dvanácti izraelských kmenů.“ Jákob měl deset dětí svých, dva Josefovy syny adoptoval, takže to je těch dvanáct, od kterých se počítá dvanáct kmenů Izraele. Už od této doby to tady je, že chvíli jste věrní, chvíli se ke mně znáte a pak se ke mně neznáte. Často z důvodu malicherných, z důvodu okamžitého prospěchu, nebo i proto, že se za mě stydíte, že chcete vypadat lépe, tak se ke mně neznáte. Zapomínáte na mně, ale já vám odpustím. Znakem toho, že Vám odpustím, bude to, že se vrátíte domů, že se vrátíte do své země.

Bylo to rozhodnutí krále Kýra, že vyhnanci, zajatci z Palestiny, z Izraele se mohou vrátit domů. Bylo to rozhodnutí téměř neočekávané a celkem náhlé, a lidé byli v pokušení, aby vysvětlovali toto rozhodnutí, toto dovolení, jako výsledek své diplomacie: „My jsme to tam domluvili, my jsme dobří. My jsme na něho působili diplomaticky a on to dovolil.“ Anebo druhá varianta: „No, něco se tam slavilo, a víte, voni ti králové ani moc nevědí, co podepisují, tak von to tam v nějaké slabé chvíli podepsal.“ Ne, nic takového, ani výsledek Kýrovy slabosti, ani výsledek dobré diplomacie, ale Boží dar.

Znamení odpuštění: budete se moci vrátit domů. Co to znamená to „domů“? To znamená „ke kořenům“. A právě Bůh od nich nečeká jenom to, že se přestěhují z jedné země do druhé, ale že se vrátí ke kořenům své víry, ke kořenům své existence, toho, z čeho vyrůstal. Často se říká právě, že když se lidé někam přestěhují, jsou přistěhovalci, že jsou ti lidé takzvaně vykořenění. A to „být vykořeněný“ znamená, že člověku něco chybí v životě, že nemá pevný základ. Tím, že Hospodin jim říká: „Vrátíte se do své země,“ tak taky chce říct: „Vrátíte se k tomu základu.“

Bratři a sestry, o toto má jít v našem každém návratu nejenom z těch cest fyzických, ale i tenkrát, když o něčem uvažujeme, když o něčem přemýšlíme, když přemýšlíme o tom, co jsme dělali třeba minulý rok. Teďka bude doba postní a zase budeme uvažovat o svém jednání. Vždycky tam má být tady tento rozměr, návrat k tomu základu, k těm kořenům.

„Cestu vytvořím na poušti a řeky na neschůdných místech.“ Nešlo tam o to, že by tam nebyla ta silnice. Silnice byla přes tu poušť, nebo spíš stezka, po které chodily karavany. Jistě, na té cestě domů se jim stavěly do cesty různé překážky, ale to dovolení, ta možnost vrátit se domů, to je to, co má tady na mysli prorok, takhle jim Bůh tvoří cestu.

Teď se vrátíme k tomu prvnímu: „Nevzpomínejte na věci minulé a nedbejte na to, co se dávno stalo.“ Když byli v Babylóně, tak vzpomínali, jak se měli doma dobře, jak měli svoje hlavní město, jak měli svého krále, svůj chrám a já nevím co, jak to tam všechno bylo lepší. Ale vzpomínali také na to, jak jejich předkové odcházeli z Egypta, a říkali: „Tam se našim předkům stavěly do cesty překážky: poušť, voda v moři, nepřátelští vojáci. To všechno Hospodin odstranil, překonal celkem lehce. Proč to teď nepřekoná v našem životě, v tuto chvíli. Proč nám se tady staví do cesty různé těžkosti a překážky?“ A prorok říká: „Nevzpomínejte na věci minulé.“

Bratři a sestry, když se zeptáte mnoha lidí, co je to náboženství, o čem to je a k čemu to je, tak řeknou: „No, to je vzpomínání. To je vzpomínání na to, co bylo. Tam se vzpomíná třeba na to, jak ti Izraelité šli z Egypta, jak se Ježíšek narodil v Betlémě a já nevím ještě co. Vzpomíná se. To bylo, to už dneska neplatí, to už dnes je k ničemu.“ Tito lidé se mylně domnívají, že náboženství, víra, která patří k náboženství, je záležitost minulosti. Omyl, víra se obrací do budoucnosti, k tomu, co přijde, k tomu, co má přijít.

A někdo by mohl říct: „Proč se teda vracíme, proč se díváme zpátky?“ Protože chceme, aby ta naše víra byla takzvaně rozumná, abychom měli něco, co tu naši víru podpoří, podepře, a to jsou právě ty vzpomínky, to je to připomínání si toho, co Hospodin vykonal pro Izraelity, co vykonal pro naše předky, co vykonal pro celý svět, pro všechny lidi, a říkáme si: „Když toto Bůh v minulosti vykonal, takhle se postaral, věříme a doufáme, že se postará i o nás a že to takhle bude fungovat i dál, protože ten Bůh je pořád stejný. Ten Bůh se nemění, nezměnil se a on nemění svoje postoje.“

Bratři a sestry, víra a naděje jsou záležitostí budoucnosti, toho, co má přijít a toho, co s námi bude. Je potřeba, abychom si tohoto byli vědomi, abychom na toto nezapomínali a abychom, když na to přijde, to třeba i vysvětlovali, že ti, kteří se domnívají, že náboženství a věci s tím související patří minulosti, se hluboce mýlí.

„Hle, já dělám věci nové. Teď již vzházejí. Což to neznáte? Cestu vytvořím na poušti.“ Oni toužili po tom, aby Bůh pro ně udělal nějaký takový zázrak, jako tenkrát, když jejich předkové odcházeli z Egypta. Takový zázrak se nestal. Jenom pro připomenutí: když odcházeli z Egypta, přešli suchou nohou Rákosové moře, čtyřicet let chodili po poušti, a potom znovu suchou nohou přešli koryto Jordánu. Když se vraceli z Babylóna, nic takového se nestalo. Nebyl tam žádný takovýhle div, nadpřirozený úkaz, ale bylo tam to dovolení, že mohli vrátit domů.

Bratři a sestry, abych to celé shrnul. Jak jsem říkal, začne doba postní. Budeme uvažovat o svém životě, o tom, kam se má náš život ubírat. Uvědomme si, že i o nás se Bůh stará. Máme oživit svoji víru a naději, které se dotýkají budoucnosti. Máme si uvědomit, že Bůh je ten, který neopakuje, nekopíruje. Bůh pro každého člověka má vytvořenu zvláštní cestu. Ty návraty byly dva – jeden z Egypta, druhý z Babylóna – každý z nich byl úplně jiný, ale byly to návraty, byly to nové začátky. A takhle to má Bůh namyšleno s každým z nás.

„Hle, činím věci nové.“ Bůh je ten, který tvoří originály. Nikdo z nás není stejný, všichni jsme originálem.

Bratři a sestry, a to, co nám připomínalo dnešní čtení na svém závěru, bylo to, že sice nás provází v našem životě zlo, hříchy, ale provází nás také Boží milosrdenství, Boží odpuštění. A to Boží milosrdenství je větší než naše hříchy. Od nás se jenom očekává, že o to odpuštění, o to milosrdenství požádáme.

Naučme se sebeovládáním přemáhat zlo a konat dobro

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.02.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

POPELEČNÍ STŘEDA

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jl 2,12-18](#); 2. čtení [2 Kor 5,20-6,2](#); evangelium [Mt 6,1-6.16-18](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení z knihy proroka Joela i evangelium mluvili o tom, že duchovní obnova, koneckonců i ten půst a všechno, co s tím souvisí, že jsou to věci, které se dotýkají vnitřku člověka. Proč tedy začínáme dobu postní tím, že si necháváme na hlavu sypat popel? Protože jsou země, kde skutečně se nedělá jenom křížek na čelo tím popelem, ale opravdu se popel sype na hlavu, do vlasů. Proč tedy toto vnější gesto, když můžeme říci: Evangelium i první čtení tady tu vnějškovost nějakým způsobem kritizují.

Musíme si uvědomit, že lidé víc na jihu a víc na východ jsou lidé, kteří rádi dělají velká gesta navenek, a tam je právě to nebezpečí, že když se něco dělá navenek, tak že se ztratí to jádro, ten základ. To se samozřejmě může stát i komukoliv u nás nebo kdekoliv jinde.

Bratři a sestry, když se podíváme na knihu proroka Joela, tak zjistíme, že ten slovník je velmi podobný slovníku proroka Jeremiáše. Kniha proroka Joela vznikla někdy ve čtvrtém století před Kristem. Co je zajímavé: předpokládá se, že to byl prorok, který psal, ne který mluvil (většinou proroci mluvili, kázali), ale že on psal, a že se to šířilo, že se to opisovalo.

Prorok Joel píše v době, kdy Izrael zpustošily dvě věci: sucho a kobyly, a prorok tohoto využívá, je veden Bohem, a říká: „Toto zlo, které jste viděli, to zlo přírodní, vám má připomenout, že každé zlé chování člověka má veliké následky, velké důsledky. Každé zlo něco ničí. Zlo nikdy nic nevybuduje, ale jenom a jenom ničí.“

Prorok jim potom připomíná dvě důležité vlastnosti: skromnost a ochotu něčeho se vzdát. Proč se postíme? Protože zachování života, to je nejsilnější pud, který v nás je. Dřív lidé měli opravdu jenom to, co měli k jídlu, velmi často to tak bylo, a proto to je vedeno tímto směrem: odříct si něco základního. Když si začínáme odříkat (my si máme dneska odříct nejenom jídlo, máme si odříct do, čemu se dřív říkalo požitky, dneska se spíš říká zážitky), tak si máme v první řadě uvědomit, jak je náš život bohatý, co všechno skutečně máme. Mezi ty zážitky patří kino, televize, nějaké to oblíbené jídlo nebo cokoli, co je příjemné, třeba i prospěšné, co nám ten život zpestřuje, co ho činí zajímavějším a co je v každém případě dovolené a dobré.

Tak když si to člověk vlastně odepře, tak první, co si uvědomí, tak si řekne: „Aha, tím vším je můj život bohatý a já často to беру automaticky. Ale když začnu přemýšlet o tom, co já bych v tom postě mohl udělat navíc, tak se mi toto vybaví.“ A mají to být věci, které nám budou nějakým způsobem činit obtíže, námahu. Máme si uvědomit, že, jak říká to lidové přísloví, co nic nestojí, za nic nestojí. Že vykonat skutečně dobro, že k tomu je potřeba odvaha a že za tím vždycky bude stát námaha.

Prorok kritizuje jenom vnější gesta, kritizuje je i Pán Ježíš. Tady bych řekl, že tady to rituální roztržení šatů, že to nebylo nějaké gesto jak na divadle, že by opravdu na sobě rozerval košili nebo něco takového. Ten člověk si roztrhl plášť u krku v délce patnácti až dvaceti centimetrů, bylo to takové spíš symbolické, ale i tak prorok říká: „Jestli tam nebude ten základ, jestli tam nebude ochota zabývat se svým životem, jestli tam nebude ochota přemýšlet o své lásce, seblásce, o lásce k druhým, o skromnosti, o ochotě něčeho se vzdát, tak je to k ničemu.“

Bratři a sestry, dneska se v těch „kruzích bez Boha“ mluví o tom, že je potřeba se uskromnit, aby byl takzvaný udržitelný rozvoj. Jinými slovy: když by všichni lidé ze svého slovníku nevyřadili slovo skromnost a ochotu něčeho se vzdát, tak by tady na zemi bylo místa pro všechny, místa dost. Ale protože někteří to neumí nebo nechtějí umět, tak se dostáváme do různých krizí a do různých tlaků. Věřím tomu, že vlastně všichni, jak tady jsme, tak jsem ten den dneska začali právě s tou myšlenkou, že začínáme svoji duchovní obnovu, že začínáme dobu postní. A tady začíná další, řekl bych, úkol všech pokřtěných: připomínat i těm, kteří tady právě nejsou, že nesmíme jako lidé ze svého slovníku vyřadit tady to slovíčko skromnost, že nesmíme ze svého slovníku vyřadit slovo: „Já si to odřeknu, já se uskromním, já se zapřu.“

Lidé, kteří se hlásí k víře, kteří se snaží podle své víry žít, to vědí a cvičí se v tom každý rok, ale tady je potřeba, aby v dnešní době, která je zasažena tím, čemu se říká konzumismus, to znamená „brát, brát, brát“, shromažďovat, ať už hodnoty nebo ty zážitky, a neřvat se nalevo a napravo, tak v této dnešní době je velkým posláním křesťanů ukazovat, že je možné žít nějak jinak. To není záležitost jenom kněze nebo biskupů, protože kněz se nedostane k mnoha lidem, to je záležitost všech pokřtěných, řekl bych, celé farnosti, protože vy se s nimi setkáváte daleko víc, a samozřejmě oni si toho všimnou. Všimnou si toho, že třeba odejdeme teď z kostela a budeme mít na čele křížek z toho popela, a možná se někdo zeptá: „A co to je? A k čemu to je? A proč jsi tam dnes šel, šla?“

To je jedna věc, ale pak je stejně tak důležité, aby začali sami přemýšlet a říkali si: „Proč on se chová takhle? Co to je za tu vlastnost, kterou on má?“ A teď mu z toho vyjde: „To je to, čemu se říká skromnost.“

Bratři a sestry, toto všechno, o co se snažíme, není samoučelné, to není jenom nějaké cvičení, to má hluboký smysl. Já bych teď ještě jednou chtěl přečíst vstupní modlitbu, protože ta byla velmi krásná a velmi dobře vystihovala, o co nám v době postní má jít.

„Bože, dej, ať nás posilní dnešní půst, kterým zahajujeme úsilí o svou duchovní obnovu, abychom se naučili sebeovládáním přemáhat zlo a konat dobro.“ To je to! To, o co se dnes snažíme, nás má posílit, a je to začátek, začátek té cesty. Ty další dny už se spíš máme zaměřit na to, čemu se říká zážitky, ale obecně na to sebeovládání a skromnost. A toto všechno, co budeme dělat, v nás má vytvořit prostor, abychom se mohli víc setkat s Bohem, aby víc v nás a v každém z nás aspoň o trošičku víc žilo evangelium, to, o co se snažil Ježíš.

Bratři a sestry, ať se nám to v letošní době postní opravdu podaří. Všechny texty, které budeme číst v postních nedělích, jsou zaměřeny na obnovu Smlouvy, návrat k Bohu, setkání s Bohem, vracení se k těm kořenům. Tak ať se nám přes

všechno to svatopostní snažení neztratí ten základ. Ať všechno to, co budeme dělat navenek, je skutečně odrazem našeho hlubokého přesvědčení a výrazem naší skromnosti a lásky k druhým.

Noemova smlouva je také smlouva mezi Bohem a mnou

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.03.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 9,8-15](#); 2. čtení [Mk 1,12-15](#); 2. čtení [1 Petr 3,18-22](#);

Bratři a sestry, vyprávění o potopě najdeme nejenom v Písmu svatém, ale i v jiných, řekli bychom, zprávách, v jiných literárních útvarech ze staré doby. Proč je tato zpráva zaznamenána v bibli? Ona je tam taky zaznamenána jinak, než bychom čekali.

My, když něco čteme z historie, tak nás zajímá, jak to bylo, jak to probíhalo, eventuálně, a to máme nejradši, kdo za to mohl. Ale svatopisec hledá odpověď na jinou otázku: Proč to bylo. Proč to bylo a co si z toho má ten posluchač odnést, jaké poučení si z toho má odnést. Důraz není kladený na ten samotný zánik, zkázu těch lidí, ale důraz je kladený na to, že Bůh nabízí záchranu předtím, než se stane tady něco nepříjemného, že Bůh je ten, který varuje a nabízí pomoc. Ale nechává člověku svobodnou vůli, aby se člověk rozhodnul. A potom, na konci to vyprávění nekončí tím, že je země zničená, ale že je země obnovená, že na zemi začínají znovu růst rostliny, rozmnožují se zvířata, že země se obnovuje. Víte, když bychom se zeptali lidí mimo kostel, co vědí o potopě, tak právě většinou řeknou: „No, to je ten trest, to je ten zánik, ta zkáza a tady toto,“ ale, řekli bychom, to nejdůležitější je to předtím a to potom.

Víte, smyslem celého toho vyprávění je to, že svatopisec chce říct: „Každé zlé jednání, každé špatné jednání vede ke zničení.“ A zase my víme, že to není Bůh, který trestá, ale člověk, který potrestá sám sebe svým špatným jednáním. Bůh je ten, který nabízí záchranu.

My jsme dnes četli o tom, jak Bůh uzavírá s Noemem, s jeho syny a s jejich potomky smlouvu. Co je to smlouva? Smlouvu nám budou připomínat všechna biblická čtení letošní doby postní a budou nás vyzývat k obnově této smlouvy s Bohem.

Co je to smlouva? To je nějaké ujednání nejméně mezi dvěma, ale může jich být i víc, ale je to ujednání, které je svobodné, které chtějí uzavřít ti dva, tři nebo i vícero, a ti dva musí být takzvaně na stejné úrovni, musí si být rovni. Jestliže jeden z nich je nadřízený a jeden z nich je podřízený, tak to není smlouva, ale je to nařízení, diktát, rozkaz. Rodiče dětem přikazují. Učitel, učitelka ve škole dětem přikazuje, nařizuje. Stejně tak nějaký šéf v zaměstnání svým podřízeným rozkazuje, přikazuje, co mají dělat. Tady nemluvíme o smlouvě. O smlouvě mluvíme tenkrát, když je to dobrovolné, když oba chtějí a oba jsou na stejné úrovni. Jsme my na stejné úrovni jako Bůh? Nejsme. Můžeme my nahoru? No, nemůžeme. Takže co dělá On? Jde dolů.

Víte, první smlouvu uzavřel Bůh už s Adamem, ale tam se nepoužívalo slovíčko smlouva, tam se říkalo, že Bůh usadil Adama v zahradě Edenu. Úkolem Adama bylo tu zahradu obdělávat a střežit. Nedokázal to, nesplnil tento svůj úkol, musel zahradu opustit. S Noemem už se mluví přímo o tom, že je tu smlouva. Je tam použito to slovíčko smlouva, je to poprvé v Písmu svatém.

Protože Bůh je realista a ví, jací jsme, tak ví, že my tu smlouvu nedokážeme zachovávat stoprocentně. Proto ta smlouva potřebovala obnovu. Ze strany lidí byla porušována, proto ji Bůh uzavírá znovu s Abrahámem, s Izákem, s Jákobem, s Mojžíšem a potom se všemi Izraelity na hoře Sinaj. Znamením té smlouvy pro Izraelity bylo Desatero, které jim mělo každý den připomínat, že oni jsou lidem smlouvy. Ale tu smlouvu bylo potřeba pořád a pořád obnovovat. Proto přišel Ježíš, Bůh a člověk (v tomto směru je důležité, že taky člověk), protože on tu smlouvu uzavřel za nás za lidi a neporušil ji. Proto říkáme, že ta Ježíšova smlouva je nová a věčná. Už ji není potřeba obnovovat. Při každé mši si ji připomínáme, ale Ježíš tu smlouvu naplnil.

My jsme teď slyšeli o první smlouvě, o smlouvě s Noemem. Tedy, jak už jsem zmínil, Bůh se snižuje na naši úroveň, bere nás za své partnery. Platí to i o nás, protože Bůh tam říká: „Uzavírám smlouvu s vámi i s vašimi potomky,“ tedy i s námi. I nás Bůh bere za partnery. To je další důležité poselství tohoto vyprávění, ale to se v tom ztrácí, a mnoho lidí vidí: „... a ta voda, a ty tresty, a tady toto,“ ale to, že Bůh na konci tohoto všeho uzavřel smlouvu s Noemem, to už ví málokdo a málokdo si je toho vědom.

Bratři a sestry, když se ještě vrátíme k té katastrofě, tak ta katastrofa nám ukazuje další důležitou věc, a sice Bůh nás nebere jenom jako celek, ale jednotlivě, jako jednotlivce. Proto Bůh nabídl svoji záchranu všem, ale jenom pár jich slyšelo. Jenom Noe a jeho rodina slyšeli, ale i tady těchto osm lidí bylo zachráněno. Toto je další důležitá věc, právě při tom, když se díváme na tu smlouvu. Není to jenom smlouva mezi Bohem a lidstvem, ale mezi Bohem a mnou, mezi Bohem a každým z nás.

Znamením té smlouvy je duha. Můžeme říci: „Ten svatopisec nevěděl, jak duha vzniká.“ To je pravda. My víme, jak duha vzniká, víme, jak je to tam s vodou, jak je to tam s lámáním světla a takhle, ale duha vzniká nezávisle na člověku. Do dneška, i když víme, jak ta duha vzniká, tak ji nedokážeme udělat. Možná někde v laboratoři v nějakých malých podmínkách, v malém, ale takhle ve velkém v přírodě nedokážeme. A to je to, o co tady jde. Duha je ukaz, který je jednak nezávislý na člověku. Je závislý na přírodních zákonech. A kdo dal ty přírodní zákony? No, Bůh. Takže i přesto, že víme, jak duha vzniká, nic nám nebrání v tom, abychom si připomněli Boha.

Víte, celý svět, celá příroda kolem nás nám má připomínat Boha, tvůrce celého světa. Problém je ale v tom, že pro nás je to příliš všední. I zelená tráva je od Boha, ale ta zelená tráva je tam po většinu roku a my to bereme samozřejmě. Ale duha? Duha se objeví občas, a když se objeví něco, co je vidět zřídka, tak se tam všichni chtějí podívat. Říkáme: „Podívej se, hele, támhle je duha! Podívej, co je to támhle!“

A tak je tady využito právě té zřídka, toho, že ta duha je vidět jenom občas, aby si uvědomili: „Aha, všechno, co tu máme, všechny ty zákony dal Bůh. A my můžeme se z toho radovat, z toho krásného světa, ale my se o ten svět máme starat. My máme pamatovat na to, že Bůh nám ho dal do opatrování, že Bůh s námi uzavřel smlouvu.“

Bratři a sestry, po celou dobu postní budeme slyšet o smlouvě – mezi Bohem a Izraelity, mezi Bohem a námi. Máme svoji smlouvu s Bohem obnovit. Potřebujeme obnovu, potřebujeme se na ty věci podívat znovu. Uvědomme si to, co je podstatné na tom vyprávění o potopě: Bůh nabízí záchranu. Bůh nás vidí jednotlivě. Cílem Boha není tady něco zničit, ale obnovit. To vyprávění končí tím, jak se celá země obnovila. Takže toto sledoval Bůh tenkrát, tyto cíle sleduje Bůh i v životě každého z nás. Buďme si toho vědomi a spolupracujme na tom, abychom se obnovili co nejlépe, co nejopravdověji a snad i co nejhlouběji.

Návod jak žít, aby každý z nás zůstal člověkem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.03.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 20,1-17](#); 2. čtení [1 Kor 1,22-25](#); evangelium [Jan 2,13-25](#);

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku mše svaté, my se dnes setkáváme s nejdůležitějším textem Starého zákona. Říkáme tomu Desatero. Slyšeli jsme ho celé, ale abychom dobře pochopili všechno to, co se tam stalo, tak bychom si museli přečíst nejméně čtyři kapitoly z Druhé knihy Mojžíšovy, ale nejlepší by bylo přečíst si to úplně všechno od začátku.

Letošní texty v době postní jsou zaměřeny na obnovu Smlouvy. Slyšeli jsme o tom, jak Bůh uzavírá smlouvu s Noemem, tam se prvně objevilo to slovíčko smlouva. Potom ji uzavřel s Abrahámem, s Izákem, s Jákobem. Potom ji uzavřel s Mojžíšem, a teď jsme slyšeli o tom, jak Bůh uzavírá smlouvu s celým izraelským lidem.

To Desatero, můžeme říci, to jsou závazky. Když to vykladatelé Písma svatého nějakým způsobem seřadili, tak řekli, že vlastně na začátku (je to v 19. kapitole Druhé knihy Mojžíšovy) se mluví o obsahu té smlouvy, o povinnosti smluvních stran. Každá smlouva má nějaká práva, nějaké povinnosti. Uvědomme si, že tady Bůh dobrovolně přijímá povinnosti, Bůh sám sebe zavazuje. To je zase naprosto něco neslýchaného. Zavazuje se k tomu, že Izraelité mu budou zcela zvláštním lidem, že on o ně bude pečovat, že je bude chránit.

Potom je tam zjevení Boha, a potom zlořečení a požehnání. Taky se tam právě říká, co která ta strana má za ty práva a povinnosti. Můžeme říci, že ty povinnosti jsou ze strany Izraele vyjádřeny právě v tom, čemu říkáme Desatero. Jejich právo je v tom, že mohou potom spoléhat na Boha, že je bude chránit. No, a posledním bodem je potvrzení té smlouvy.

Proč se tomu říká Desatero? Je to z řečtiny: deset slov. Je tím vyjádřeno, že tato slova jsou slova Boží. Že tato slova (my tomu říkáme přikázání) jsou slova Boží, narozdíl od těch ostatních slov, ostatních příkazů, které řekl Mojžíš. Tato přikázání přinesl Mojžíš na deskách, které napsal sám Bůh, z hory Sinaj.

Tady toto vyjádření, tento, řekli bychom, kodex my označujeme přikázáním. Když se někomu něco přikazuje, tak už mnoho lidí se naježí a řekne: „To mi berou svobodu. To já o něco přijdu. Zase mám někoho poslouchat.“ Ale hned v úvodu se říká, proč Bůh je ten, který může přikazovat, nebo proč Bůh dává, řekli bychom, tato ponaučení: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh. Já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ Tím to začíná.

Když se to modlíme, jako modlitbu, říkáme: „První přikázání: v jednoho Boha věřití budeš,“ ale nám se tam z toho ztratila ten začátek: „Proč? Protože já jsem tě vyvedl z egyptské země z domu otroctví.“ Víte, to je ten klíč k tomu pochopení. Pro Izraelity nebylo potom těžké číst toto dál, protože oni si vzpomněli, co bylo v domě otroctví, od čeho byli vysvobozeni, od čeho byli vykoupeni. Byli na poušti, nebylo jim tam nějak extra dobře, ale byli svobodní. Bůh se o ně na té poušti staral a oni si uvědomovali, že všechno, co mají, mají od něho.

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh.“ Víte, zase Izraelité jsou na to velmi hrdí, že Hospodin je jejich Bůh, že je Bůh jejich národa, něco osobního. Můžeme říci, je to až vlastnický vztah: „My máme svého Boha a on má nás. My patříme k němu, on patří k nám.“

To jsme u dalšího takového zajímavého momentu, kdy mnoho křesťanů je křesťany jen tak jako trošku: „Co kdyby to přece byla pravda? Je potřeba mít to zadobře na obě strany, nerozházet si to, a tak jen trošku. Hlavně to nebudu přehánět.“

Bratři a sestry, tady je to vlastně výzva k tomu, my bychom řekli, aby to přeháněli, aby to vzali naplno. Doba postní nás má vyvést ze zajetých kolejí, ze zabydleného stavu a má nás jakýmsi způsobem provokovat, burcovat. Proto ty texty jsou také takto vybrány.

Takže my bychom spíš mohli říct: Než přikázání, rady. Rady, návod jak žít, v tom komentáři to zaznělo, aby člověk byl člověkem, aby každý z nás zůstal člověkem. Tedy, když se budeme modlit Desatero, když si ho budeme říkat, máme si uvědomit, že citujeme kousíček ze smlouvy, kterou Bůh uzavřel se svým lidem. Ta smlouva je formulována asi takto: „Já jsem tvůj Bůh, tvůj otec, tvůj ženich. Ty jsi můj lid, můj syn, moje nevěsta.“ Na těchto konceptech to stojí. On je potom taky rozvíjí v Novém zákoně Pán Ježíš a po Pánu Ježíši je rozvíjí apoštol Pavel.

Někdo by mohl říct: „To bylo dávno tady to Desatero a to už je nějak pryč,“ ale není to tak. Pán Ježíš při poslední večeři zcela záměrně navazuje na toto, co se stalo na Sinaji. Na Sinaji při tom požehnání a zlořečení, tam byl taky takový obřad, kdy Mojžíš vzal krev, postříkal tou krví oltář a tou krví potom také pokropil celé shromáždění Izraele. Je to obřad, který už je nám dost cizí, navíc se nám to trošku protiví. Vzpomeňme si jenom na Popeleční středu a na trochu nepříjemného popela, jak nám to vadí a jak se to snažíme hned ze sebe setřást. Natož potom ještě kdyby nás tady někdo kropil krví.

Tady se vychází z jiné myšlenky. Je to myšlenka trošičku primitivní, ale bylo to tak. Primitivní, co se týče lékařství. Víte, staří Izraelité nevěděli dobře, jak to funguje v lidském těle, a oni se ptali: „Kde sídlí život člověka?“ a nedokázali si na to dobře odpovědět. Jak říkám, neměli nějaké hluboké medicínské znalosti, ale všimli si, že když člověka kousne nějaké zvíře, když ho roztrhá nebo když spolu ti lidé bojují, jeden druhého zraní, sekne ho, bodne ho, tomu zraněnému začne vytékat krev a jestliže mu nepomohou, jestliže to nezastaví, tak ten člověk zemře. Tak oni si řekli: „Aha! V té krvi je ten život. Ta krev je to, co nosí život.“

Můžeme říct, že ta krev spolunosí život, že v člověku je to daleko složitější, ale pro ně to bylo takto. Tedy v krvi je sídlo života, život dostáváme darem od Boha, proto ta krev náleží Bohu. Takhle je celý ten myšlenkový postup, a proto krev v obětech měla tak velký význam.

Jak říkám, je to něco, co nám už dnes nic neříká, co nás dnes už nějakým způsobem neoslovuje, ale když to Mojžíš udělal (já jsem si to schválně vypsál, je to ve 24. kapitole), Mojžíš vzal krev, pokropil lid a řekl: „Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavřel Hospodin.“ Ježíš při poslední večeři (vzal jsem to z Lukášova evangelia z 22. kapitoly) říká: „Tento kalich je nová smlouva potvrzená mou krví.“ Takže tedy i Ježíš připomíná apoštolům tu smlouvu uzavřenou na Sinaji.

Každá mše svatá nám připomíná, řekli bychom, Starou smlouvu, Starý zákon a zpřítomňuje oběť Nového zákona. Tedy, můžeme říci, ty dvě smlouvy jsou spolu spojené, víc, než my bychom čekali, víc, než bychom si mysleli. Ti Izraelité, když to všechno vlastně končilo, tak říkají: „Splníme všechno, co Bůh řekl.“ Tady tento, řekli bychom, souhlas lidu, ten závazek lidí (to jsme dnes neslyšeli), ten je nutnou podmínkou k tomu, aby ta smlouva začala platit.

Bratři a sestry, i tak můžeme říci, že když my při každé mši svaté neřekneme: „Splníme všechno, co Bůh řekl,“ když si to nějakým způsobem neodneseme v sobě, tak to, že jsme tady, bude málo. Budeme tu fyzicky, ale jde o to, aby tady byla taky naše duše.

Můžeme říci, že tady ta krev je symbolem života, oltář je symbolem Boha, Ježíše Krista. Tedy to pokropení tou krví není jenom nějaké gesto, není to jenom oběť, ale oni si tím znovu chtěli připomenout: „Bůh je ten, který nám dává život.“ V Novém zákoně je to vyjádřeno jinak. My si chodíme pro svaté přijímání, chodíme si pro chleba, který je základní potravina, základním jídlem. A toto nám zase má připomenout to stejné, co Izraelitům připomínalo to pokropení první: „Bůh je ten, který nám dává život.“

Bratři a sestry, můžeme říci: Ta smlouva na Sinaji, to se stalo dávno, Ježíš byl ve večeřadle před dvěma tisíci lety, ale při každé mši svaté my si to všechno připomínáme. Připomínáme si všechny ty smlouvy, které Bůh uzavřel s těmi jednotlivci anebo s celým lidem, a připomínáme si a zpřítomňujeme tu smlouvu novou a věčnou, kterou uzavřel Ježíš ve večeřadle.

Ale něco by tam chybělo. Chybělo by tam to, kdybychom my neodpověděli, kdybychom my neřekli to, co řekli ti Izraelité. Nemusíme to říkat nějak nahlas, ale je potřeba, abychom to řekli ve svém srdci. Koneckonců, nahlas to říkáme, říkáme to tím slovíčkem amen. Po každé modlitbě to slovíčko amen vyjadřuje náš souhlas. Je to něco, co bychom mohli přeložit jako „ať se tak stane“, „ať to funguje“, „ať se to naplní“.

Bratři a sestry, číst o těch smlouvách – staré a nové – je hezké, je potřebné, ale ještě potřebnější a důležitější je uvádět obě tyto smlouvy do života. Takže kéž se tak stane.

Bůh to podniká, aby nás léčil

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.03.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Kron 36,14-16.19-23](#); 2. čtení [Ef 2,4-10](#); evangelium [Jan 3,14-21](#);

První čtení vzniklo někdy kolem roku 250 před Kristem. Byla napsána Kniha kronik. Vůbec nevíme, kdo to napsal, proto se tomu člověku říká kronikář. Tento člověk bere dějiny Izraele, jak se říká, od Adama, a nepíše z hlediska dějepisu, ale píše z hlediska náboženství. Takže vždycky, když mluví o nějakém králi, velmožovi nebo tak, tak jednak podotýká, že zdaleka nezapsal všechny jeho skutky, to, co ten člověk udělal, že skutky toho člověka jsou popsány v jiných dílech, ale dává hodnocení a říká: „Buď ten člověk dělal co je správné v Hospodinových očích, anebo dělal to, co je špatné v Hospodinových očích.“ O to šlo tady tomu kronikáři.

Potom, jak už jsem říkal na začátku v úvodním zamyšlení, na začátku mše svaté, ta kniha má několik důležitých myšlenek, které jsou platné pro kteroukoliv dobu:

První: lhostejnost. Člověk si řekne: „No, já nemůžu nic dělat.“ Člověk rezignuje a řekne: „Vždyť to nezáleží na mně. Já jsem takové to malé kolečko.“ Ale záleží. Hodně záleží!

Potom další takovou špatnou vlastností, kterou máme, je to, že když vidíme, že se děje něco špatného, tak to svalujeme na ty druhé: „Ti druzí! Ten druhý, ten za to může!“ Kronikář ale začíná dnešní úryvek: „Všechna knížata, kněží i lid.“ Jiným slovy kritizuje autoritu, jak my říkáme, světskou, tak i církevní, ale i všechny lidi. Říká: „Jste na tom všichni stejně. Nemůžete ukázat a nemůžete říct: „Ten druhý! Za to může ten vedle mě.“

Všichni jste na tom stejně a je potřeba, abyste si to přiznali. Abyste uznali svoji hříšnost, to, že jste lidé chybuující.

„Napodobovali všechny hanebnosti pohanů.“ Člověk rád napodobuje. Přejdeme někde na návštěvu, vidíme tam něco nového, nějaké nové zařízení, nějaký nový přístroj, předmět v tom bytě, a řekneme si: „Jé, to si taky koupím.“ Proč ne. Jde o to, abychom se vyvarovali toho, že se budeme předhánět, že se budeme snažit jeden druhého „trumfnout“.

Ale je špatné dívat se a říct si: „Chci se schovat do davu.“ Člověk má tendenci schovávat se do davu, nevyčuhovat. A my máme tendenci říkat si: „Co dělá většina, je správné.“ To není pravda. Je jedno, jestli nějakou věc dělá mnoho lidí nebo jeden člověk. Ta věc je buď dobrá nebo špatná, a nerozhoduje, kolik lidí je pro nebo proti. Na to bychom se neměli nikdy dívat, ale měli bychom se ptát: „Je to dobré? Je to v pořádku? Nebo je to špatné?“

Bratři a sestry, jsou to myšlenky, úvahy nepohodlné. Církev nám je předkládá právě v době postní, abychom se nad tím zamysleli, abychom se zamysleli nad sebou a abychom si uvědomili, že všechno, co Bůh podniká, podniká proto, aby nás, říká kronikář, léčil. On to nepodniká proto, aby nás trestal, aby nám znepříjemňoval život, ale aby nás léčil.

Takže zkusme se nad tím zamyslet – nad tím, co vytýkal kronikář Izraelitům, jestli to náhodou neplatí i o nás. A hlavně, když zjistíme, že se nás to týká, tak přemýšlejme o tom, jak to napravit, protože to je to důležité.

Jeremiáš zvěstuje novou smlouvu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.03.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 31,31-34](#); 2. čtení [Žid 5,7-9](#); evangelium [Jan 12,20-33](#);

Bratři a sestry, my se zastavíme dnes u osoby proroka Jeremiáše a u toho pojmu Nová smlouva.

Prorok Jeremiáš je velmi významná postava Starého zákona, ale je tak trošičku ve stínu Mojžíše, Abraháma ..., ale i on vykonal velké věci a přednesl důležité poselství. I jeho velmi trápilo, že to poselství mělo nádech negativní. Bylo to většinou varování, bylo to upozornění na to, že se stane něco špatného, pokud Izraelité nezmění svoje chování. Ale i v tomto negativním poselství je obsažena velmi důležitá zpráva o Nové smlouvě, o Novém zákoně.

Ale kdo to byl prorok Jeremiáš? Pokud jde o proroky, tak o Jeremiášovi toho víme nejméně ze všech proroků. Víme, že se narodil někdy kolem roku 645 před Kristem v rodině kněze z Jeruzalémského chrámu, a že bydleli někde poblíž Jeruzaléma, to nevíme přesně kde. Víme, že když mu bylo devatenáct let, tak byl povolán za proroka. I to bylo velmi brzo, byl velmi mladý.

Uvědomme si, že všechny národy starého Orientu kladly důraz na věk. Někdo něco říká, a první co bylo z jejich strany, tak oni uvažovali: „Je ten člověk natolik starý, aby tomu mohl rozumět? Anebo je příliš mladý, než aby nám tady mohl něco povídat?“

Tedy i toto bylo pro Jeremiáše na začátku jeho působení velmi těžké. Pro mnoho z nich byl příliš mladý. My samozřejmě víme, že Jeremiáš říká to, co po něm žádá Bůh. Jeremiáš tedy neříká něco ze sebe, svoje výmysly, ale poselství Boží.

Jeremiáš začal svoje působení za vlády krále Joziáš. Tento král měl snahu reformovat celý jeruzalémský chrám a náboženství Izraele. Tato reforma skončila předčasně královou smrtí, kdy on zahynul v bitvě u města Megida. A potom už to šlo s Judskem a Judským královstvím z kopce. Po Joziášovi se střídalo několik králů, které bychom mohli označit jednak za neschopné, ale hlavně za lidi, kteří hledali svůj prospěch. Nezáleželo jim na národu, ale hledali svůj prospěch, věci, které se hodily jim. A v tuto chvíli vstupuje tady do tohoto prostoru Předního východu nová říše – Babylón, a ten král, kterého známe všichni. Bible ho jmenuje jako Nebukadnezar, my mu říkáme postaru Nabuchodonozor, a tento král a Babylónská říše si podrobují postupně všechny sousedy. Podrobují si také Judské království, Judsko mu odvádí daně.

Ale je tu jakýsi soupeř, rival této nové říše, toho Babylóna, a to je Egypt, který to nese těžce, že v jeho sousedství se usazuje nějaká velká říše, a jsou to faraónové z Egypta, kteří podněcují Judsko, aby se vzbouřilo proti Babylónské říši. Egypt to vnímá jako politickou hru, ale prorok upozorňuje, že tato politická hra může mít pro Judsko a jeho obyvatele tragické následky. A prorok říká: „Vy jste vyvolený lid Boží. Bůh s vámi uzavřel smlouvu na Sinaji, ve které se zavázal, že vás bude chránit, když vy ho budete poslouchat, když vy se budete hlásit k němu. Vy nemáte zapotřebí vést nějaké intriky, vy nemáte zapotřebí se účastnit tohoto mocenského boje. Rozhodně si nezasloužíte, aby vás někdo používal jako svůj nástroj (tak jak ten Egypt to viděl, že oni za něho udělají tu špinavou práci).“ Ale Jeremiáše téměř nikdo neslyšel, a tak vlastně v roce 598 před Kristem poprvé dobyli Babylóňané Jeruzalém. Ono tam spíš šlo o to, že jeruzalémský král Jojakim se vzdal. Král byl odveden do zajetí, s ním byli odvedeni šlechtici, všichni lidé, kteří něco uměli, všichni řemeslníci, ale většina národa zůstala na místě.

Přesně po deseti letech došlo k novému povstání a toto povstání už skončilo tragicky. Tragicky v tom, že Jeruzalém byl rozbořen a většina obyvatelstva z celého Judska byla odvedena do Babylóna do zajetí.

Tady v této době mezi těmi dvěma vpády Babylóňanů do Palestiny prorok prožívá takové velmi těžké období. Právě v té době král naslouchá generálům, vojákům, a ti ho přesvědčují o svých nějakých důvodech, o svých cílech, a Jeremiáš přesvědčuje krále, aby zůstal věrný Bohu, Smlouvě. Dostane se kvůli tomu do vězení, několikrát mu jde o život, oni se ho pokusí zabít.

Paradoxně právě když podruhé Babylóňané ovládnou Jeruzalém, tak prorok je osvobozen. Je osvobozen a mohl by odejít do vyhnanství, protože on vidí pokračování národa v těch vyhnancích. Ale zůstává. Zůstává v Jeruzalémě, volí to těžší. Zůstává tam s hrstkou lidí, kteří zůstali v Judsku. A zase tahle hrstka lidí, kteří tam zůstali, se nepoučila z celé té tragédie, která byla, ale neměli nic pilnějšího na práci, než že zabili místodržícího Gedaljáha, kterého tam nechal král Nabuchodonozor. Samozřejmě potom tito lidé dostali strach z odplaty babylónského krále a rozhodli se utéct do Egypta a vzali s sebou i Jeremiáše, a Jeremiáš umírá v Egyptě.

Jeremiáš byl člověk, který byl velmi vnímavý. Byl to člověk velmi citlivý, člověk, který rád přemýšlel, rád zůstal o samotě. Byl to člověk, který nerad mluvil před druhými. Mohli bychom ho označit, že to byl člověk takové plaché povahy, člověk, který chtěl prožít obyčejný život. On se chtěl oženit, chtěl mít s manželkou děti, chtěl prožít nějaký šťastný lidský život. Ale byl povolán Bohem k tomu, aby napomínal, aby varoval, aby upozorňoval.

Nestalo se vlastně nic z toho, co on si přál. Dokonce jeho poselství nebylo přijato v té době. Mohli bychom říci, že Jeremiáš prožil zbytečný život. Ne! Rozhodně ne. I když po lidsku to dopadlo jinak, Jeremiáš a jeho věrnost tomu úkolu, věrnost slovu, které měl zvěstovat, je obdivuhodná a je inspirující i v dnešní době.

Jednou z těch důležitých, trůfám si říct, snad nejdůležitější zvěstí, kterou Jeremiáš pronesl za svého života, je oznámení toho, že začíná čas nové smlouvy, my říkáme, Nového zákona. Prorok říká tuto zvěst předtím, než došlo k tomu zničení Jeruzaléma, předtím, než byli deportováni. Tady z tohoto jasně vidíme, že Bůh nechtěl Izraelity potrestat, ale že je chtěl zachránit, a dopředu už tedy oznamuje, jak to bude pokračovat.

Ta Nová smlouva má čtyři takové aspekty. První je to, že ji nepůjde zrušit. I když ji lidé poruší, Bůh si to zařídí tak, že ta smlouva bude svým způsobem neporušitelná. Je to proto, že ji za nás, za lidi, uzavřel bohočlověk Ježíš Kristus.

Bude to smlouva, kterou jim vepíše do srdcí. Ta Stará smlouva byla vepsána na kamenných deskách. Kamenné desky, to je něco, co je mimo člověka, něco, co bylo vedle nich. Vezměme si to, když je nějaká smlouva napsaná v knize. Knihu je

možné zavřít, je možné ji odložit, odnést. Když se mi to bude hodit, tak je možné ji vytáhnout. A takhle nějak podobně se Izraelité chovali k té Staré smlouvě. Když se to hodilo, tak si ji připomněli, tak ji oprášili. Když se to nehodilo, tak ji zase někam zasunuli, schovali a takhle.

Pro člověka starého Orientu srdce je místo vůle, místo rozhodnutí. My dneska víme, že to je jinak, že to funguje jinak, ale i my dneska pořád říkáme, že někdo má třeba dobré srdce, nebo zase naopak říkáme tvrdé srdce, a takhle, i když víme, že to rozhodnutí v člověku už probíhá někde jinde. Ale tady, když prorok mluví o tom srdci, tak chce říct: „Bude to něco, co bude ve vás, co má být ve vás, ne mimo vás. Ne něco, k čemu se občas budete hlásit a občas ne, ale něco, co bude vaší součástí, z čeho máte žít.“

Třetí aspekt této nové smlouvy, který je oznámen už dopředu, je to, že sám Bůh bude učit svůj lid. To se splnilo v Ježíši Kristu, který tady chodil tři a půl roku a učil.

A čtvrtý moment je to, že obsahem této smlouvy právě nebudou tresty, ale odpuštění a milosrdenství.

Bratři a sestry, Bůh začal tuto novou smlouvu připravovat téměř šest set let před narozením Ježíše Krista. Trvalo to dlouho. Bůh dal Izraelitům čas, dává ho i nám. Ta smlouva tu je. Je věčně platná, je nezrušitelná, ale záleží na každém z nás, jestli my budeme chtít být její částí, jestli do této smlouvy budeme chtít patřit.

Texty celé doby postní nás letos nabádají k tomu, abychom obnovili smlouvu s Bohem. Teďka, můžeme říct, je to takové poslední vybidnutí. Příští neděle už bude Květná, Pašijová. Snažme se, aby toto vybidnutí nepadlo někde do prázdna, ale aby v nás skutečně našlo úrodnou půdu, abychom obnovili svoje rozhodnutí: „Ano, Pane. Já chci patřit k této nové a věčné smlouvě. Chci přijmout nabídku tvého odpuštění a milosrdenství.“

Bůh dokončí každé dobré dílo, které začal

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.04.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

KVĚTNÁ NEDĚLE

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 50,4-7](#); 2. čtení [Flp 2,6-11](#); evangelium [Mk 14,1-15,47](#);

Bratři a sestry, Květnou nedělí vstupujeme do toho, čemu se říká Svatý týden. Můžeme říct, že to je takové závěrečné dějství celého toho dramatu, které Bůh připravoval, troufám si říct, několik tisíc let dopředu.

V prvním čtení jsme slyšeli třetí píseň o Božím služebníkovi. Ta píseň byla pronesena, prorok ji řekl asi 550 let před narozením Krista v Babylóně, v babylónském zajetí, kdy ti Izraelité, kteří byli odvedeni při první deportaci, už skoro padesát let byli v zajetí. Připadali si opuštění, byli vyčerpaní, připadali si osamělí a říkali si: „Bůh na nás zapomněl.“

Pašije, to, co jsme teď vyslechli, nám připomínají mnoho myšlenek, ale dnes bych chtěl zdůraznit jednu, a sice že Bůh dokončí každé dobré dílo, které začal.

Bratři a sestry, to je něco, o čem i my máme přemýšlet: Abychom ve svém životě dokončili to dobré, co začneme. Ježíš je ten, který celou dobu svého působení, celou dobu svého života ukazoval, troufám si říct, nové cesty. Před Ježíšem téměř všichni si říkali: „Důležité je mít úspěch, důležité je zvítězit. K úspěchu a vítězství se jde tak, že ty druhé přemůžu, že je nějakým způsobem překonám, pokořím, podmaním si je.“ Ježíš celou dobu ukazoval jiné cesty.

Můžeme říci, že tady tímto svým postojem Ježíš pořád překvapoval, a nejvíc překvapil v tom okamžiku, kdy si zvolil cestu utrpení, cestu kříže. Je to cesta, která vede k vítězství, je to cesta, která vede k úspěchu. Ne třeba před tímto světem, ale před Bohem.

Bratři a sestry, vstupme do toho Svatého týdne s tou myšlenkou: „Pane, chci následovat Tebe, i když jdeš po cestách, kterým třeba dobře nerozumím. Chci Tě následovat i tenkrát, když vím, že to bude nadlouho. Ale věřím, že Ty mi dáš sílu, abych všechno dobré, co ve svém životě začnu, s Tvou pomocí také dokončil.“

Pane, a patříš tam?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
09.04.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
ZELENÝ ČTVRTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 12,1-8.11-14](#); 2. čtení [1 Kor 11,23-26](#); evangelium [Jan 13,1-15](#);

Bratři a sestry, možná jste si někdy položili otázku: „Jaká byla atmosféra ve večeřadle při poslední večeři?“ Evangelia ukazují na různé aspekty. Třeba svatý Lukáš ukazuje na to, že to tam nebylo všechno tak ideální, jak bychom si možná mysleli, protože krátce předtím se apoštolové přou o místa a doslova se dohadují, kdo z nich je největší, jinými slovy, kdo z nich je nejdůležitější.

Víte, i my někdy přijdeme na mši svatou, doběhneme na poslední chvíli, někdy i pozdě. Když řeknu pravdu, tak mě napadlo, jestli apoštolové přišli na poslední večeři všichni včas anebo jestli se někdo opozdil. Nic se tam o tom neříká. I my někdy doběhneme a máme plnou hlavu starostí a možná si říkáme: „Vždyť já si to vůbec nezasloužím tady být!“ Nezasloužíme si to, ale máme to přijmout.

Ježíš říká apoštolům: „Toužebně jsem si přál s vámi jíst tohoto beránka dřív, než budu trpět.“ A Jan v dnešním evangeliu říká: „Sundal si šaty, vzal zástěru, umyvadlo a šel umývat nohy.“ Tentýž apoštol Jan potom napíše: „Viděli jsme jeho lásku,“ a má na mysli právě toto. Má na mysli večeřadlo a má na mysli kříž.

Pokud jste se soustředili na ty texty, které už zaznívají od začátku mše svaté, tak je tam už i zmínka o kříži. Protože ve večeřadle to začíná, na kříži to nějakým způsobem, můžeme říct, graduje na jedné straně, ale vrchol – vrchol je v prázdném hrobě. Budeme slavit svátky smrti a zmrtvýchvstání Ježíše. Řekl bych, že to zmrtvýchvstání je tam ještě důležitější než ta smrt. To, k čemu se máme dopracovat, není oslava Ježíšovy smrti a zmaru, ale oslava jeho vzkříšení, oslava jeho života. To mějme na paměti při všech těch oslavách.

Dnes slavíme ustanovení největší svátosti, toho, že Ježíš chce zůstat. Ježíš hledá způsob, jak každému z nás projevit lásku do krajnosti. První křesťané se ptali a říkali si: „Proč? Proč to ten Ježíš udělal?“ A první odpověď byla taková „odpověď neodpověď“: „Protože jsme zhřešili, protože jsme hříšníci. Protože jsme něco pokazili, tak On to přišel napravit.“ No dobře, ale pořád tady zůstává ta otázka, proč Ježíš to všechno podstoupil pro nás hříšníky? A druhá odpověď je velmi krátká, velmi radikální, ale těžko ji chápeme: „Protože nás má rád.“ Tečka. A tady jsme u něčeho, o čem už se nedá diskutovat. Tady už není žádná další „proč“. Zkuste se zeptat nějakého chlapce nebo nějakého děvčete: „Proč máš rád, ráda toho druhého?“ Tak řekne: „No, to je pěkně hloupá otázka. Mám rád, mám ráda. Tečka. Hotovo.“ Láska se dává a láska se přijímá.

Projevil jim lásku do krajnosti. Přijali ji ti apoštolové? Toť je otázka. Ale je tu ještě jiná, důležitější otázka: „Přijímáme ji my?“ Tady k tomuto textu, který jsme teď četli, se církev v dějinách vracela při různých důležitých momentech. Papež Inocenc III. v roce 1215 přečetl toto evangelium při zahájení IV. lateránského sněmu. Můžete si říct, proč to tady teď říkám. Co my máme společného se sněmem, který byl skoro osm set let před námi? Je to sněm, který svolal starý papež proto, že si říkal: „Je potřeba, aby se lidé nějakým způsobem pohnuli, aby se posunuli, aby byli opravdovější, aby byli pravdivější.“ A přečetl jim toto evangelium, o tom, jak Ježíš věděl, že odchází z tohoto světa, že jde k Otci, a že mu Otec dal všechno do rukou. Tady je také to slovíčko přejítí, pascha.

A ten starý papež říká: „Ježíš přešel ve třech směrech. Skutečně šel z večeřadla do Getseman, potom ho odvedli do chrámu, potom ho odvedli k Pilátovi, a podstoupil křížovou cestu. Vzal kříž a šel na Kalvárii. Ježíš ale také odešel z tohoto světa k Otci. Ale Ježíš nám ukázal ještě jinou cestu: duchovní. Od hříchu ke ctnosti, od tmy ke světlu, od hříchu k milosti.

Bratři a sestry, toto je zápas, který budeme my lidé prožívat vždycky. Vždycky budeme v sobě sbírat odvahu. Vždycky se budeme ptát: „A Pane, mám na to?“ A musíme si odpovědět: „Já sám ne, ale s Tebou ano, protože Ty jdeš přede mnou. Ale Ty mě posíláš jako svého učedníka. Ty jsi mně projevil lásku do krajnosti a Ty chceš, abych to řekl, abych si to nenechal pro sebe.“

Říká se, že tato papežova slova slyšel František z Assisi. Papež tam totiž dál říkal, že by si přál být písařem, o kterém se mluví v knize Ezechielově, a ten písař je poslán, aby označil všechny služebníky Boha, všechny jeho učeníky, všechny spravedlivé, všechny ty, kteří zachovávají Boží smlouvu. A ten písař je má poznamenat písmenem „T“ na čele, řecky „Tau“, a je to první písmeno ze slova tapeinos a znamená to pokorný.

Ten papež říká: „Když si uvědomíme, co Ježíš udělal, když si uvědomíme, že on vzal tu zástěru, umyvadlo a šel a začal jim umývat nohy, tak je to něco velkého.“ Všichni filosofové, všichni mluví o tom, že jsou na světě nějaká božstva a mluví o tom, že my ty bohy máme poslouchat, že je máme mít v úctě, že je máme mít rádi. A když toto všechno budeme dělat, tak že to božstvo k nám bude milostivé. Ale jedině Boží Syn Ježíš Kristus je ten, který miluje první a říká: „Můj Otec a já s Duchem svatým vás milujeme první, bezpodmínečně.“

Apoštolové byli zaražení, když Ježíš jim umývá nohy. Dobře věděli, že on by to dělat neměl, že se to nehodí pro jejich rabiho. Ale nesebrali odvahu, aby mluvili, a tak jediný, kdo zase promluví, je Petr. Trošku zmateně, můžeme říct možná i nesouvisle a ta slova nejsou možná ta pravá. Ale Petr chce říct: „Pane, to ti nepřísluší. To ti nepatří!“ A Ježíš mu říká: „Ale patří. Patří, a jde mi o to, aby sis ty Petře, všichni ostatní a všichni moji učedníci uvědomili, že toto je sláva Boží. Toto je láska Boží, která se takto projevuje - ne slovy, ale činy.“

Takhle nějak podobně o tom mluvil právě ten papež Inocenc III. a velmi to oslovilo mladého Františka z Assisi a František s tím odešel a byl nadšen a začal o tom kázat. Začal kázat o této velké pokoře Boží, o tom, jak Bůh projevil svou lásku do krajnosti. A vydrželo Františkovi vlastně celý život.

Bratři a sestry, první křesťané se ptali: „Co máme dělat? Jak máme správně oslavit Velikonoce?“ A odpověď je překvapivá: Máme v tyto dny před Bohem zmlknout. My mu totiž pořád něco říkáme. Buď mu děkujeme, chválíme ho nebo ho nejčastěji prosíme. Máme zmlknout a nechat na sebe působit: slova, obrazy, to, co se děje tady v kostele.

Dnes slavíme nejdůležitější svátost. Zítra budeme slavit událost, ukřižování. Toto všechno máme nechat na sebe promlouvat. Máme nad tím žasnout a nakonec máme říct: „Děkuji.“

Bratři a sestry, první křesťané dokázali shrnout svoji víru do několika málo slov: „Boží Syn Ježíš Kristus umřel pro naše hříchy a vstal z mrtvých pro naše ospravedlnění.“ To je jádro víry, říká se tomu zvěst. Zase mnozí filosofové nad tím ohrnují nos a říkají: „O tom se nedá nijak spekulovat. To se nedá nijak moc rozebírat.“ Ano, to je zvěst a ta se dá jenom přijmout.

Svatý František byl touto zvěstí tak uchvácen, že ji chtěl mít stále před očima. Chtěl mít před očima událost, kdy Bůh projevil svou lásku do krajnosti, kdy se ponížil. A proto na svém krku začal nosit kříž ve tvaru T. A když svatý František umřel a svatý Bonaventura kázal na jeho pohřbu, tak říká: „Pro Františka se tento okamžik, toto evangelium stalo náplní života. On lidem zvěstoval velikou Boží pokoru a ponížení. Vyzýval lidi k tomu, aby odpověděli na tento projev Boží lásky do krajnosti. Chtěl to mít pořád před sebou a tento kříž ve tvaru T se stal jeho podpisem, jeho pečetí.

Bratři a sestry, je jistě velmi příznačné, že jeden z posledních skutků Božího Syna na této zemi je to, že umyje svým apoštolům, svým učedníkům nohy. Je to gesto služby, je to gesto plné pokory. Je to výraz toho, co Bůh je ochoten udělat pro nás. Žasneme nad tím, děkujeme za to.

Přeji nám všem, abychom dokázali o letošních Velikonocích vstoupit do těch dějů, abychom je nechali na sebe působit a abychom z nich si odnesli nakonec posilu do života, radost do našich všedních dnů. Když budeme třeba zase někdy utíkat na mši svatou, když nám myšlenky budou běhat všude možně a když si budeme říkat: „Pane, a patříš tam?“ Ať jsou nám tyto Velikonoce odpovědí Ježíše: „Ano, patříš sem a já tady na tebe čekám. A kdybys byl ve večeřadle, i tobě bych s radostí a s láskou umyl nohy.“

Maria stojí u kříže za nás a místo nás

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.04.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

VELKÝ PÁTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,13-53,12](#); 2. čtení [Žid 4,14-16; 5,7-9](#); evangelium [Jan 18,1-19,42](#);

Bratři a sestry, to, co jsme včera slavili svátostí, dnes si připomínáme jako událost. Včera při mši svaté při poslední večeři Ježíš o tom mluvil, naznačoval to a na Velký pátek to uskutečnil. Na Velký pátek církev neslaví žádné svátosti, ale připomíná si událost – ukřižování. V centru liturgie, všech těch obřadů je kříž.

Já bych se teď chtěl zastavit nad jedním odstavcem z pašijí, z té historie umučení, protože už vlastně od včerejška se snažíme odpovědět na otázku, proč to Ježíš všechno udělal, proč to všechno podstoupil. A odpověď je: Protože má rád nás, lidi. A tak bych se chtěl zastavit u těch, kteří stáli pod křížem, nebo spíš u kříže.

Slyšeli jsme v pašijích tuto větu: U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „Ženo, to je tvůj syn.“ Potom řekl učedníkovi: „To je tvá matka.“

Co to znamená, že u Ježíšova kříže stála Maria, jeho matka? To znamená v první řadě, že ona byla v ty dny v Jeruzalémě, že tam byla a viděla všechno to, co předcházelo, že viděla, jak Pilát nechal jejího syna zbičovat, vyvedl ho ven a řekl tu známou větu: „Hle, člověk.“ Viděla, jak dav křičí: „Ukřižuj! Propust' Barabáše!“ Viděla, jak Ježíš nese kříž. Viděla, jak ho na ten kříž přibili, jak si rozebrali jeho šaty a losovali o jeho suknicí.

Písmo o tom nemluví, odkud Ježíš měl svoje šaty, kde je vzal, od koho je dostal, ale zpravidla to bývá tak, že rodiče se starají o své děti, dokud mohou, a můžeme tedy říct, že Maria se starala o Ježíše, dokud mohla.

Bratři a sestry, Maria se sjednocuje v tuto chvíli se svým synem. Je mu blízko tak, jak mu byla blízko vždycky. Tento okamžik Ježíšova utrpení není výjimkou. Pod křížem stály i jiní lidé – Marie Magdalská, Marie Kleofášova, Jan, ale Maria je matka. V tuto chvíli můžeme myslet na všechny matky, kterým zemřelo dítě, na všechny matky, které viděly umírat své dítě a na jejich bolest.

Po Marii Bůh žádá totéž, co po svém synu. Když Ježíš říká: „Otče, odpusť jim. Nevědí, co činí,“ žádá to Bůh i po Marii, a Maria se v tomto okamžiku s ním sjednocuje.

„Když Ježíš uviděl u kříže svou matku, řekl jí: „Ženo, to je tvůj syn.““ Na většině zastavení křížové cesty je dvanácté zastavení zobrazeno tak, že Ježíšův kříž je vysoko, a tedy ten, kdo chce se podívat ukřižovanému Ježíši do očí, musí zvednout hlavu. Ale realita byla o mnoho horší, o mnoho bolestnější. Ježíš, Ježíšovy nohy byly necelého půl metru nad zemí, a tak když čteme v Písmu, že Maria stála u kříže, tak nemusela ani nijak zvedat hlavu, aby viděla do očí svému ukřižovanému synu. O to ten pohled byl bolestnější, ale o to si zase byli blíž.

Protože Ježíš se jí dívá do očí, nepovažuje za nutné, aby ji oslovoval jménem. Vidí jí do očí, a proto je tam to všeobecné oslovení „ženo“. Můžeme říci, že v tom okamžiku, kdy ti dva spolu mluví, to je snad jediný okamžik lásky, soucitu v celé té hrůzné křížové cestě, v celém tom hrůzném dramatu Ježíšova utrpení a Ježíšovy smrti. V tom okamžiku ti dva se stávají jedinou bytostí a spolu nesou bolest a hřích nás všech, celého světa.

Apoštol Pavel píše později Galaťanům: „Všechny jsem vás zrodil v Kristu, protože jsem vám přinesl evangelium.“ A my můžeme říci, že v tomto okamžiku nás Maria rodí znovu. V tomto okamžiku se Maria stává matkou církve, protože stojí u toho kříže za nás a místo nás.

Jestli si vzpomínáte, v době postní jsme četli událost ze života Abraháma a Izáka, to, čemu se říká obětování Izáka. Izák je předobrazem Pána Ježíše a Abrahám je předobrazem Marie. Abrahámovi Bůh slíbil a říká mu: „Dám ti syna, dědice.“ Když se Izák narodí, tak Bůh mu říká: „V Izákovi je to dědictví. V Izákovi bude tvůj rod pokračovat.“ Když přichází anděl Gabriel k Marii, tak říká: „Bůh ti dá syna. Bude veliký, mocný. Bůh mu dá království jeho otce Davida.“ Později Bůh po Abrahámovi žádá, aby mu dal, vrátil Izáka. V tuto chvíli Bůh žádá po Marii, aby mu dala, obětovala svého syna Ježíše.

Abrahám vzal dříví, oheň, nůž a šel se svým synem. Maria nemusela nic nést, ale nesla Ježíšovu bolest. Musela se na to dívat, jak její syn nese kříž. Abrahám došel s Izákem na horu Moria. Maria došla, doprovázela svého syna na Kalvárii. U Abraháma tady dochází k obratu, v poslední chvíli Bůh zasáhne a říká: „Dost, stačí! Nic nedělej svému synovi. Teď vím, že mně nic neodepřeš.“ U Marie taktó Bůh nezasáhne. Bůh jde dál. Maria musí překročit tu hranici, ze které není návratu. Abrahámovi Bůh vrátil živého Izáka. Marii vrátili na klín mrtvého Ježíše.

Potom Bůh říká Abrahámovi: „Protože jsi mě poslechl, protože jsi mi neodepřel svého syna, svého jediného syna, v tobě požehnám všem národům. A tak říkají křesťané společně se židy: Abrahám se stal příčinou, důvodem požehnání pro všechny. A my to můžeme vztáhnout i na Marii. Protože Maria neodepřela svého syna, svého jediného syna, i ona se stala příčinou a požehnáním pro všechny národy.

Bratři a sestry, Bůh žádá po Marii, aby mu odevzdala svého syna. Můžeme říci, že se opakuje ta situace, která poprvé nastala při zvěstování: „Přijmeš Syna? Přijmeš Slovo? Dáš mu život?“ Při zvěstování Maria odpověděla: „Ano, tady jsem. Staň se mi podle tvého slova.“ A odpověděla to znovu pod křížem. List Římanům říká, že Maria doufala proti vši naději a věřila proti vši na ději.

Bratři a sestry, musíme si uvědomit, že Maria věřila tomu, co jí řekl anděl. Bůh mu dá jeho trůn předka Davida: „Bude kralovat nad Jakubovým rodem.“ A tak Maria věřila a doufala, že v průběhu toho procesu se něco stane a vyjde najevo nevina Ježíšova. Věřila a doufala v to před Pilátem, protože Pilát tam byl od toho, aby bránil právo, aby prosazoval právo, aby se staral o to, aby nevládlo bezpráví. Nestalo se, zklamal.

Maria věřila a doufala i na křížové cestě. Věřila a doufala i do okamžiku, než jejího syna přibili na kříž. A nestalo se. Proč Bůh nezasáhl? Říkal, že mu dá trůn jeho předka Davida a dává mu kříž.

Bratři a sestry, i my jsme někdy v podobné situaci. I někdy k nám přijde takový den, takový okamžik, kdy Bůh po nás žádá to, co žádal po Marii pod křížem – abychom odevzdali to, co máme rádi. I nám se někdy může zdát, že náš život jde od prohry k prohře, i nám se může zdát, že Boží slovo přestalo platit, i my si můžeme myslet, že je kolem nás tma, jako byla na Kalvárii od dvanácti do tří hodin odpoledne, ale vždycky máme s Marií říct: „Pane, já Ti nerozumím, nevím, co tím zamýšlíš, ale já Ti věřím, já na Tebe spoléhám.“

Bratři a sestry, může se stát, že třeba i v tyto dny po někom z nás Bůh žádá, abychom mu odevzdali něco, co máme rádi, tak, jako Abrahámovi žádal, aby mu odevzdal Izáka. Může to být osoba, může to být věc, může to být nějaká činnost, nějaký plán, něco, co jsme po léta budovali. Bůh po nás žádá, abychom ukázali, čeho si ceníme nejvíc – zda jeho díla, jeho darů, anebo jeho samého. Co u nás najde v tuto chvíli rozhodování? Najde v nás to smýšlení, jaké měla Maria?

Maria se v tu chvíli stala matkou církve, matkou nás všech. Některé výklady Písma svatého říkají, že Ježíš schválně neřekl Maria, ale řekl to „ženo“ a Janovi neřekl „Jane“, ale jenom: „To je tvá matka,“ aby tam zůstalo místo pro nás, abychom my všichni věděli: „Ano, to je tvoje Matka. Ona je Matka církve, ona je Matka tvoje.“

Izraelité, když je jim hodně zle, když přijde nějaká chvíle zkoušky, tak Izraelité říkají: „Bože, nezapomínej na své milosrdenství pro Abraháma, svého miláčka, svého přítele.“ A tak my můžeme volat úplně stejně: „Bože, nezapomínej na své milosrdenství pro Marii, svoji a naši matku, která stála pod křížem.“

Bratři a sestry, máme si uvědomit, že v žádnou těžkou chvíli svého života nejsme sami, že je s námi Boží Syn a že je s námi Maria. Máme si uvědomit, že všechny těžké chvíle našeho života prožíváme obklopeni někým, i když se nám to nezdá. Kolem Ježíše bylo málo těch statečných, ale byli tam. Máme si být vědomi, že jako ti tři, čtyři, kteří byli pod křížem a těšili Ježíše a posilovali ho svou mlčenlivou přítomností, tak že i nám posílá Ježíš do naší blízkosti druhé lidi, kteří nás těší. A máme si uvědomit, že v těžkých chvílích našeho života jde před námi Ježíš, protože on se ponížil a Bůh ho povýšil.

Bratři a sestry, nezapomeňme, že když budeme prožívat nějaký Velký pátek svého života, Ježíš ho prožil přede mnou a Ježíš je ten, který mně dovede k nedělnímu ránu vzkříšení.

Já žiji a mám dostatek života pro každého z vás!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.04.2009 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Velikonoční vigilie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 1,1-2,2](#); 2. čtení [Gn 22,1-18](#); evangelium [Mk 16, 1-7](#);

Bratři a sestry, jaký význam mají dnešní obřady, co si připomínáme? Slavíme to, čemu se říká už od dob Starého zákona pascha, přejítí. Svatý Augustýn k tomu říká: „Pascha se neslaví jako výročí, ale slaví se jako svátost.“ Nemůžeme se spokojit s připomínkou, ale jde o to, abychom přestali být diváci, posluchači, abychom se stali herci, abychom vstoupili do děje a abychom si uvědomili, že je to kvůli nám a pro nás.

Nevím, jestli jste si uvědomili, dnes prožíváme poslední den doby postní. V době postní se snažíme o polepšení svého života. Mluvíme o tom, že je třeba se zapřít, něco si odřeknout, udělat něco navíc, a přesně v tomto duchu jsou vedeny i tyto obřady. Jednak chceme se co nejvíc přiblížit k tomu okamžiku, kdy ženy šly časně zrána k hrobu a našli hrob prázdný, kámen odvalený a místo Ježíše posla, který jim říká: „Není tady.“ Ale tyto obřady jsou opravdu spojeny s určitým nepohodlím. Mohli jsme být kdekoliv jinde, někde v teple doma, kdekoliv jinde, ale my jsme tady. Proč jsme tady? Vyjadřuje to naši víru, že chceme být u toho, že chceme přejít v našem životě zase o kousíček dál.

Církev nám dnes předkládá čtyři obrazy: obraz světla, obraz slova, obraz vody a obraz chleba. Když se chvílečku zastavím u toho obrazu vody. Slyšeli jsme v posledním čtení, v epístole z listu Římanům, jak svatý Pavel píše do Říma: „Tím křestním ponořením jste ponořeni do Kristovy smrti. Tím vynořením jste zakotveni v životu Ježíše Krista.“

Bratři a sestry, Velikonoce jsou svátky Ježíšovy smrti a zmrtvýchvstání. Teď se dostáváme do toho bodu obratu. Včera jsme slavili smrt, teď začínáme slavit vzkříšení. Apoštol Pavel píše tím „křestním ponořením“. V jeho době všichni křesťané byli pokřtěni ponořením. Jak to bylo s naším křtem? Byli jsme ponořeni do Kristovy smrti? A když jsme se vynořili, byli jsme zakotveni v životě Ježíše Krista? Papežský kazatel Raniero Cantalamessa říká: „Ano i ne. Ne tak docela.“ Většina z nás byla totiž pokřtěna jako děti. A teď on tam rozvíjí takovou myšlenku a říká: „Vzpomeňte si, jak se křtí, když je dítě v nebezpečí života. Křtí se rychle, udělá se to nezbytné. A potom, když se dítě uzdraví, tak se doplní ty obřady, které se nedělaly při tom, když se spěchalo.“

A on říká: „V našem životě nejde o to doplnit nějaké obřady, nějaký ritus, ale jde o to vstoupit do toho, zažít to. Vycházíme totiž z evangelií, kdy Ježíš, když posílá učedníky, tak jim říká: „Jděte, učte, křtíte.“ Svatý Marek, ze kterého čteme v letošním roce, cituje Ježíšova slova, kdy Ježíš posílá apoštoly a říká: „Kdo uvěří, dá se pokřtít a bude spasen.“ Jde tedy o dvě věci: o víru a o křest.

Když jsme byli pokřtěni, většina z nás, byli jsme pokřtěni pro víru rodičů, a je potřeba, jak jde život, abychom přijali víru za něco osobního. A k tomu slouží právě obřady této Veliké noci – k prohloubení naší víry. Všechny ty obřady jsou založeny na kontrastu: světlo – tma, slovo – ticho, voda – co je opakem vody? Sucho, suchopár. Co je opakem chleba? Hlad, nedostatek, nouze. Chleba symbolizuje sytost, nasycení.

Když se znovu vrátím k tomu, co říká svatý Pavel, tím křestním ponořením. Jaké to je, když se člověk ponoří? No, je ve vodě, nemůže dýchat. Voda není naše prostředí, ve kterém bychom mohli žít. My potřebujeme vzduch. Když se ponoříme i do velké hloubky, tak zjistíme, že je tam tma. Tedy je to prostředí, které nám nevyhovuje. Tím vynořením se dostáváme do prostředí, které je nám vlastní. První, co člověk uvidí, je světlo. Když otevřeme Písmo svaté, v první knize Mojžíšově hned na samém začátku o stvoření světa čteme, že Bůh stvořil světlo. Světlo je to podstatné, co potřebujeme pro náš život. To je to prostředí, ve kterém se pohybuje.

Svatý Pavel, a vůbec všechny ty texty dnešní vigilie, nám chtějí říct asi tolik: „Človče, uvědom si, že mimo toho, že potřebuješ ke svému životu světlo, vodu, chleba, slovo, tak potřebuješ také další věci: pravdu a dobro. A Ježíš je ten, který ti toto přináší. Jako je ta voda symbolem prostředí, ve kterém nejsme schopni žít, tak si máme uvědomit, že zlo, hřích rovná se smrt, že to je něco, co náš život ničí, velmi ničí, že je to něco, v čem nejsme schopni žít, kde naše existence končí. A tak můžeme říci: Včera, na Velký pátek, pomyslně jsme se ponořili. Vody toho baptisteria, místa, kde se křtílo, se zavřely, a dneska se pomyslně zase otvírají nad každým z nás.“

Bratři a sestry, máme si uvědomit, že cílem oslavy Velikonoc není oslava Ježíšovy smrti, ale Ježíšova zmrtvýchvstání, oslava života. Ježíšův život je začátek našeho života. My máme každý zkušenost s utrpením, s bolestí a s těmito věcmi. Tomu rozumíme, až moc dobře, ale s životem, s životem věčným? To je něco, čemu nerozumíme, co nedokážeme uchopit, nevíme si s tím rady, a tak tady tápeme. Jediné, o co se máme opřít a můžeme opřít, je víra.

„Pane, tys splnil všechno, cos slíbil. Věřím, že to splníš i na mně, i pro mě, že máš dost života pro každého z nás.“

A co máme udělat teď? Když jsme začínali slavit Velikonoce, tak jsem říkal, že máme žasnout nad tím, co Pán pro nás udělal, a pak poděkovat. Máme v tuto chvíli říct: „Pane, děkuji ti. Děkuji ti za to, že mi nabízíš život,“ a máme se zamyslet nad tím, co našemu životu prospívá, co ten náš život nějakým způsobem obohacuje a co ho naopak ničí. Náš život obohacuje dobré slovo, dobré jídlo, dobré ovzduší, dostatek vody. A co náš život ničí? Špatné slovo, lež, zloba, zlo v jakémkoliv podobě.

Bratři a sestry, my se se zlem setkáváme pořád. Zlo se totiž ukazuje, demonstruje, prezentuje se, vyplouvá na povrch. Dobro? Dobro je často skromné, dobro je nenápadné, jako by se mu nechťelo se ukazovat. Vzpomeňme i na to, když ženy přišly ke hrobu, Ježíš už tam nebyl. U Ježíšova zmrtvýchvstání, u tohoto vítězství dobra nebyl žádný člověk. Vojáci utekli, když viděli, že se odsouvá kámen, ale neviděli to. Ženy přišly až „po“.

Bratři a sestry, Velikonoce nám připomínají vítězství dobra a života, ale také nám připomínají, že Ježíš posílá každého z nás a říká nám: „Máš s tím zkušenost? Zažil jsi to? Vstoupil jsi do tohoto? Tak si to nenech pro sebe. Nenech si to pro sebe a všem těm, kteří trpí, kteří jsou smutní, jejichž život je otráven zlem, běž a řekni tuto velikou novinu: „Já žiji a mám dostatek života pro každého z vás!“

Hledat Boha vyžaduje aktivitu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.04.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 10,34a.37-43](#); 2. čtení [1 Kor 5,6b-8](#); evangelium [Mk 16, 1-7](#);

Bratři a sestry, vrátili jsme se k vyprávění o Ježíšově zmrtnýchvstání, jak nám je zaznamenal svatý Marek. Kdo jste tu byli včera v noci, tak jsme četli to stejné evangelium, schválně, abychom měli možnost dvakrát se u toho zastavit. Jak říká jedno staré moudré přísloví, opakování je matka moudrosti.

Co nám tedy toto vyprávění, jak se začíná šířit zvěst o tom, že Ježíš žije, chce říct, co nám chce připomenout? Nejdříve začíná tak nějak klidně, tak jaksi to plyne, ale potom tam dochází k nečekanému zvratu. Bylo by chybou, abychom pominuli tady tu klidnou pasáž, která mluví o tom, že tři ženy – Marie Magdalská, Jakubova matka Marie a Salome nakoupili vonné oleje a šly Ježíše pomazat. Říká se tam důležitý údaj: „Záhy, zrána první den v týdnu přišly k hrobu, když právě vycházelo slunce.“ Hledají Ježíše, hledají Boha, hledají Božího Syna.

Bratři a sestry, hledat Boha, to vyžaduje aktivitu. To znamená ptát se, hledat, být aktivní, nezůstat v pasivitě, nezůstat jenom v očekávání, že „to ke mně přijde“. Víte, uvědomme si, že často slyšíme v evangeliu větu, že za Ježíšem přišli – lidé, nemocní, učedníci, celníci – „za Ježíšem přišli!“

Tyto ženy jdou k Ježíši. A proč tam jdou? Aby mu prokázaly službu, třeba už mrtvému Ježíši, ale aby podle svých možností, podle svých schopností, podle svých sil udělaly, na co stačí. Ty ženy v tomto příběhu vyjadřují jakousi kontinuitu, protože tyto ženy stály pod křížem, tyto ženy z povzdálí viděly, jak byl Ježíš pohřben a ony přicházejí, aby dokončily to, co se v pátek nestihlo.

Tyto ženy tam jsou proto, že jde o věc Ježíše. Jak je to s námi, bratři a sestry? Často známe Ježíše tenkrát, když po něm něco chceme, když nám jde o naši věc, o moji věc, o to, abych já před Bohem prosadil něco svého. Jsem také tenkrát na místě, když jde o věc Boží?

Byly tam tři ženy pod křížem. Mělo tam být těch lidí daleko víc, nebylo, ale tyto ženy pokračují v tom, co začaly právě na Velký pátek pod křížem. A proto také tyto ženy se dozvídají tu úžasnou věc, úžasnou novinu. Ony na to vůbec nepomyslely. Cestou k hrobu ony žijí těmi, řekli bychom, starostmi, které předpokládají: „Kdo odvalí kámen? Jak se tam vlastně dostaneme?“

Na jednu stranu, když si uvědomíme tuto větu, tak můžeme říct: „To je divná logika. Sice nakoupily masti, ale nepostaraly se o to, aby si zajistily přístup do hrobu.“ Je to nějaké zmatené, to jejich jednání. Podle rozumu je to jednání zmatené, ale podle citu, podle lásky, podle vůle je to jednání naprosto v pořádku.

Bratři a sestry, ty ženy mají dobrou vůli – udělat, co udělat mohou, na co budou stačit. A to je další důležité poselství Velikonoc: Máme my vždycky dobrou vůli udělat to, na co stačíme? Anebo říkáme, ať to udělá někdo jiný?

Bůh nechce po nás, abychom odložili svoje starosti, svůj způsob myšlení, ale chce, abychom ho očistili, abychom to, co děláme, dělali nezištně, abychom to dělali s dobrým úmyslem. A potom do toho Bůh vstupuje.

Přicházejí, kámen je pryč. Hrob je otevřený, ale není zcela prázdný, jak my bychom čekali. Dobře to zaznělo totiž v komentáři: Víra ve zmrtnýchvstání nepramení z toho, že hrob byl prázdný. Ta víra pramení ze zjevení, že jim to někdo řekl.

Když viděla prázdný hrob Marie Magdaléna, tak se domnívá: „Ukradli mého Pána,“ a teď tam opravdu běhá, můžeme říci, trochu i zmateně, a koho potká, toho se ptá a říká: „Kams ho položil? Řekni mi to, já si ho odnesu,“ a v té touze, v tom zápalu najít Ježíšovu mrtvolu si neuvědomuje Máří Magdaléna, že mluví s živým Ježíšem. Ty ženy to vůbec nenapadlo, že by mohl být živý, ale hledají ho. Ženy vidí a ženy slyší, a z tohoto, bratři a sestry, plyne velikonoční zvěst, jak už jsme o tom mluvili: Ježíš umřel, Ježíš vstal z mrtvých, Ježíš je Pán. Tři základní pilíře zvěsti, která se začala šířit po Velikonocích.

Ženám toto zvěstoval Boží posel, anděl, ale dnešnímu světu to zvěstuje kdo? My si říkáme: „No, mohl by Bůh zasáhnout, mohl by to udělat.“ Mohl a On to chce udělat, ale ne skrze nadpřirozené posly, ale skrze nás, protože i k nám došla tato zvěst. Jenže už první křesťané říkali: „Ale my si to nezasloužíme. My toho nejsme hodni. My jsme chybovali, my jsme lidé hříšní, lidé, kteří mají své chyby, své nedostatky.“

V tom dnešním úryvku je krásná věta, kdy ten anděl říká ženám: „Ale jděte a povězte jeho učedníkům, i Petrovi: ‚Jde před vámi do Galileje. Tam ho uvidíte, jak vám řekl.‘“ Proč je tam řečeno „i Petrovi“? Tak jednak Markovo evangelium s největší pravděpodobností vzniklo podle kázání apoštola Petra. Marek zaznamenal Petrova kázání a Petr vícekrát se nebojí přiznat svoje chyby. Z Markova evangelia vidíme Petrovo nadšení, Petrovu kuráž, ale taky tam vidíme Petrovy nedostatky. On je nezastírá, ale přiznává si je. A Petr si byl moc dobře vědom toho, že řekl: „Neznám toho člověka. Nevím, o kom to mluvíš. Vůbec k nim nepatřím, k učedníkům toho Ježíše.“ A tak Petr tyto dny prožíval ve veliké pochybnosti: „Co bude dál? Vždyť já jsem ho zklamal. Já jsem řekl, že ho neznám. Odpustí mi to? Bude se znát ke mně?“ Pro Petra to bylo velikou radostí, novým začátkem, velikým impulsem.

„Řekněte jeho učedníkům, i Petrovi.“ Bratři a sestry, tady by si každý z nás měl dosadit svoje jméno. „Řekněte i mně: ‚Jde před vámi do Galileje.‘“ Každému z nás říká: „Chci ti dát nový impuls do života, přes tvoje chyby, přes tvoje nedostatky.“

Proč zrovna do Galileje? Víte, o Velikonocích se v evangeliích vůbec často utíká. Opravdu, že se běží anebo mám na mysli útěk, že někdo se chce, jak se říká, spasit útekem. První utíkají učedníci z Getsemanské zahrady, když Ježíše zatknou. Potom, můžeme říci, další takový, ne snad ani útěk, ale spěch je to, kdy ty ženy ve velkém spěchu opustily to místo a běží to zvěstovat učedníkům. Ale než tam dojdou, tak už utíkají do Emauz dva učedníci. Ne, že by ti učedníci běželi do Emauz, ale chtějí zmizet, v tomto smyslu chtějí utéct. A ti ostatní chtějí také zmizet z Jeruzaléma. Proč? Jednak se bojí, že i je tam zavřou, že i oni by mohli být obžalováni tak, jako Ježíš, ale tak jim tam všechno právě připomíná to, že měli zůstat, že opustili, že nevydrželi se svým Pánem.

A tady je další krásný velikonoční paradox: Oni utíkají do Galileje, protože se bojí podívat to očím svému Pánu, bojí se přijít na to místo – to Getseman, na Kalvárii, do chrámu. Bojí se tam přijít a říci: „Aha, tak to jsme zkazili. My jsme tu měli být a my jsme utekli.“ A oni vůbec neví o tom, že Ježíš jde před nimi do Galileje a že Ježíš už na ně v Galileji čeká, aby jim toto všechno odpustil, aby se jich ujal v jejich strachu, v jejich beznaděži, v jejich malomyslnosti.

Bratři a sestry, toto všechno jsou Velikonoce, toto všechno jsou události, které se nějakým způsobem odrážejí v životě každého z nás. Naše chyby, naše pochybnosti, naše hledání, naše útechy, ale taky naše radost ze setkání s Ježíšem.

Než odejdeme dnes z tohoto kostela, poděkujeme za to, že můžeme slavit Velikonoce, a myslíme na to, že opravdu může slavit Velikonoce ten, kdo Pána hledá, tak, jako ty ženy. Ony si dali tu práci, že časně ráno vstaly a šly. A odměnou jim bylo to, že mohly zvěstovat apoštolům, že Ježíš žije.

Bratři a sestry, poděkujeme za to, že můžeme slavit Velikonoce, že Velikonoce nám mohou být posilou do dalších dnů našeho života. A hlavně řekněme: „Pane, děkuji ti za to, že se mě ujímáš, a děkuji ti za to, že už ke mně přicházíš, i když já se ti třeba chci schovat nebo před tebou utéct. Ty jsi ten, kdo na mě čeká a kdo mně vždycky odpouští.

A z toho mám radost.

Hledejte odborníka

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.04.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Pondělí velikonočního oktávu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mt 28,8-15](#); 1. čtení [Sk 2,14,22-33](#);

Bratři a sestry, myslím, že za těch pět dnů od čtvrtka, co se tu scházíme, už jste slyšeli hodně moudrého a vážného, a tak jsem si na dnešek nachystal jeden příběh. Je to skutečný příběh. Je to vyprávění ze života evangelického pastora, který se jmenoval Wilhelm Busch, a on sám v jedné své knize vypráví o tom, jak hledal a našel Krista. Myslím si, že se to krásně shoduje právě s dnešním evangeliem.

Když se kratince zdržíme u evangelia, zmrtvýchvstalý Ježíš se zjevuje ze dvou důvodů. Jednak proto, aby se mohli radovat ti, kteří se s ním setkávali před jeho smrtí, aby se mohli znovu radovat z toho, že on žije. Ale druhý, ještě vážnější důvod je v tom, že při každém tom zjevení, setkání, Ježíš už připravuje setkání další. Zjevuje se těm ženám a říká: „Jděte, oznamte svým bratřím.“ Dává jim úkol, posílá je. A takto to má fungovat v církvi, že přijímáme poslání a jdeme k někomu dalšímu. Takto se vlastně vyznačuje působení, život církve – že my Krista přijmeme a dáváme ho dál.

A teď už teda k tomu příběhu, k tomu, co zažil ten Wilhelm Busch. Narodil se v Německu, jeho otec byl evangelickým pastorem. On sám byl pokřtěn, chodil do náboženství, přijal to, čemu se u evangelíků říká konfirmace. Je to obdoba naší svátosti bířmování, i když u nich to není svátost. Ale přes tuto veškerou náboženskou formaci tu víru nějak nebral vážně.

Jeho otec se ho jednou ptal a říká: „Věříš v Boha nebo nevěříš v Boha?“ A on i trošku s ohledem k otci řekl: „No, nejsem tak hloupý, abych Boží existenci popíral, ale nesetkal jsem se s Bohem, nesetkal jsem se s Ježíšem, a tak mě to příliš nezajímá.“

Po nějaké době vypukla I. světová válka a mladý Wilhelm musel narukovat. Byl poslán do Francie a účastnil se toho, čemu se říká Bitva u Verdunu, jedno z nejhrošších válečných střetnutí za I. světové války. Byl v té době poručíkem a velel takové menší jednotce. Měl tam ještě druhého poručíka, se kterým se přátelil. A jednou, když právě se ta jednotka přemísťovala (tenkrát ještě ti vojáci hodně chodili pěšky, důstojníci jezdili na koních), tak když se přemísťovali, tak je zastavili a řekli, že mají čekat. Oni si všichni sedli do příkopu u cesty a čekali. Ten čas, který měli, si krátili tím (on tam sám přímo říká), jak to vojáci dělají, že si vyprávějí hloupé vtipy. No, a tak se střídali a v jednu chvíli vyprávěl ten Wilhelm. Neříká, jaký vtip, jenom podotýká, že to byl hloupý vtip, ale teď ho vyprávěl a čekal, že ten jeho přítel, ten druhý poručík se bude smát, a on nic. Podívá se a ten vedle něho se skácel. Říká: „Malá střepinka z granátu ho zasáhla přímo do srdce.“

Jestli si teď myslíte, že to s ním něco udělalo nebo že to mělo nějaký vliv, tento okamžik, na jeho život, tak ne. On sám říká: „Vůbec to se mnou nehnulo, dokonce jsem prohlásil: ‚Co to je za hloupé vychování umřít si, když já vyprávím vtip.‘“

Mrtvého poručíka odnesli, po nějaké chvíli dostali rozkaz, aby pokračovali v té cestě. A teď, až v okamžiku, kdy on vyskočil na svého koně a byl sám, tak si položil otázku: „A kde je teď ten můj přítel? Co se s ním stalo?“ A odpověděl si: „On je před Bohem, on stojí před Boží tváří.“

A druhá otázka, která šla v zápětí, byla: „A co kdybych tam teď stál já?“ A sám říká: „No, Bůh by mě musel odsoudit, protože já jsem se dopustil všech hříchů, kterých jsem se dopustit mohl. Bůh by mě musel odsoudit a musel by mě poslat pryč od své tváře.“ A tak, aby to nikdo neviděl, sepnul ruce na tom koni a začal se modlit, ze strachu, a říká: „Bože, nedej mi umřít do té doby, dokud nebudu mít jistotu, že mě necháš u sebe, že mě nepošleš pryč.“

Život šel dál, on si po čase pořídil Nový zákon a začal si v něm číst. Dočetl se právě k Velikonocům, k těm velikonočním událostem, a tam ho oslovilo to, čemu se říká Velikonoční zvěst: „Ježíš umřel pro nás hříšníky, Ježíš byl vzkříšen pro naše ospravedlnění, Ježíš je Pán.“ Tyto věty, které dneska nechávají lidi celkem chladnými, tak v těch prvních staletích křesťanství to bylo něco jako bomba, něco, co ty lidi velmi uchvacovalo. A on se vrátil k té své první modlitbě, kdy si přiznal a říká: „Ano, já jsem udělal špatně. Já jsem jednal špatně. Ježíš je tedy ten, který přišel, aby zachránil ty, kteří něco udělali špatně. Já musím toho Ježíše najít.“

Pořád byla ta válka, pořád se přesouvali z místa na místo a jednou zase se dostali na noc do nějaké francouzské vesnice a on, protože byl důstojník, tak si pro sebe zabral v jednom domě pokoj sám pro sebe. Píše, že se tam zamčel, že chtěl mít klid. A tam našel odvalu poprvé v životě si kleknout a začal se modlit. Když skončil, tak říká: „Ze mě spadla veškerá obava, veškerá tíseň a já jsem věděl, že Ježíš mi odpustil. Že mi odpustil a že On našel mě.“

O těch svých zážitcích potom napsal několik knih. Stal se taky evangelickým pastorem, kazatelem a nejnámější jeho kniha je Život bez všedních dnů, která, nevím, jestli teď je ještě k dostání, ale vozila se sem tajně, vlastně se sem pašovala v době nesvobody před těmi více jak dvaceti lety. A on byl známý tím, že měl takové přirovnání, jednoduché příklady, kterými dokázal vysvětlit velmi složité věci.

Jeden z těch příkladů je asi tento. Jmenuje se to Hledejte odborníka. V jednom kázání pro mladé lidi říkal: „Když potřebujete spravit boty, tak jdete k ševci. Nepůjдете k automechanikovi. Automechanik je dobrý, je šikovný, ale rozumí autům, ne botům. Když chcete koupit housku, půjdete k pekaři a nepůjdete do železářství. Když chcete koupit maso, půjdete k řezníkovi. Když se vám poláme vodovod, budete volat instalatéra, nebudete volat zedníka.“ A říká: „A když se chci něco dozvědět o tom, jak žít život na této zemi a když se chci dozvědět, jak získat život věčný, kam půjdu? Znam jednoho jediného odborníka: Ježíše, který přišel, žil tady mezi námi, zemřel a vstal z mrtvých, vrátil se. Je to jediný odborník, který nám může něco říct o životě věčném. Kdyby teď přišlo dvacet univerzitních profesorů a říkali mi něco o tom, že po smrti nic není, že nic neexistuje, tak jim řeknu: ‚Pánové, vážím si vás. Vážím si vašich znalostí, vážím si vašich vědomostí, ale nevěřím vám, protože nejste odborníci. Mluvíte o něčem, kde jste nebyli, o něčem, co jste nezažili, o něčem, o čem nevěte vůbec nic, jak se říká, nemáte o tom páru. Je jediný odborník, který nám jednak ukazuje, jak žít tento život, ale hlavně jak získat život věčný.‘“

Homilie 2009

Bratři a sestry, Velikonoce jsou o tom, abychom se radovali. Abychom se radovali z toho, že Ježíš vstal z mrtvých a že říká: „Takovým životem, jakým teď žiji já, budeš, člověče, jednou žít i ty. Ale záleží na tobě, jestli tu nabídku přijmeš. Já ti to dávám, záleží na tobě, jak ty se k tomu postavíš.“

Pane, jsem Ti vděčný, že mohu vyslovit Tvé jméno

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.04.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 3,13-15.17-19](#); 2. čtení [1 Jan 2,1-5a](#); evangelium [Lk 24,35-48](#);

Bratři a sestry, my se dnes zamyslíme nad otázkou, k čemu je tu jméno, nebo co to znamená, že se někdo nějak jmenuje.

Ten první důvod je takový ryze praktický a napadne nás všechny: Jméno má člověk přece proto, aby se odlišil od těch druhých, abychom poznali, o kom mluvíme, aby věděl, když ho oslovíme, když na něho zavoláme, tak aby to nebylo to: „Hej, ty tam, pojď sem!“, ale řekneme jeho jméno a on ví, že někdo s ním chce mluvit, že někdo s ním chce vejít do nějakého kontaktu. To je první a asi takový nejpraktičtější důvod, proč lidé mají jména. Ale potom jsou tady důvody ještě, řekli bychom, mnohem hlubší, důvody, které pramení z něčeho jiného.

Víte, v té době Pána Ježíše neexistovalo to, čemu se říká příjmení, čili když se tam mluví o jménu (kdybychom to chtěli nějakým způsobem striktně rozdělit, tak bychom museli říct jméno a příjmení), pod tím jménem byly označovány celé rody, celé rodiny. A, jak všichni víme, někdo si považoval za čest, že patří do určité rodiny, a když se řeklo nějaké to jméno, tak všichni řekli: „Aha, tohle jméno, tahle rodina má zvuk. To je opravdu dobrá rodina.“ Na druhou stranu zase, když se řeklo třeba nějaké jiné jméno, tak řekli: „Hmm, to už není ono.“

Rodinná čest, to jsou pojmy, které nám už jsou trošičku cizí, ale není to tak dávno, hodně se na tyto věci dbalo. Tady s tou rodinou ctí také souvisí to, čemu se říká pravdivost, a toto posuzujeme a toto kritérium používáme pořád. Všimněme si, když někdo přijde s nějakou zprávou, tak my se zeptáme: „A odkud to víš? Kdo to říkal?“ A ten dotýčný řekne, kdo mu to pověděl. A my mu na to řekneme buď: „Tomu člověku se dá věřit, to bude pravda,“ anebo: „Nee, to asi bude, jak se říká, ten systém ‚jedna paní povídala‘, a na to se spolehnout nedá.“

Svatý Petr chce říci ve svém kázání několik důležitých věcí. Chce říct v první řadě, že Bůh je pravdivý a že je věrný. Izraelité si velmi zakládali na tom, že jsou příslušníky vyvoleného národa, že jsou Izraelité, že si je Bůh vybral, ale na druhou stranu, a je toho plný Starý zákon, Bůh ústy proroků jim připomíná a říká jim: „Vy tomu vyvolení nejste věrní. Vy na to zapomínáte, vy se k tomu hlásíte jenom někdy, ale já jsem Bůh Abrahámův, Izákův, Jakubův.“ Tam jsou jmenovány tři generace, tedy je tím naznačena právě ta trvalost, ta stálost, to, co my bychom označili dnes jako věrnost – věrnost tomu, co Bůh jednou slíbil. A říká: „Moje jméno, to se rovná cti. Moje jméno můžeme také označit za Pravdu. To jsou synonyma, tam vlastně nemůže dojít k žádnému rozporu.“

Ve Starém zákoně Izraelité před Božím jménem měli takovou úctu, že ho nevyslovovali. Teď narážím na to, co jsem psal ve Farníku před Velikonocemi jako úvodník. Pouze jednou za rok velekněz vstoupil do velesvatyně na Den smíření a pronesl tam Boží jméno, to jméno, které Bůh řekl Mojžíšovi – JAHVE. Jinak, když četli Písmo svaté, kde bylo napsáno toto jméno Jahve, tak ten, kdo četl nahlas, řekl Adonaj. Adonaj znamená pán, mocný, silný, ale je to jméno, které vytvořili lidé. Je to jméno, které můžeme označit jako náhradní. To skutečné Boží jméno oni vůbec nevyslovili. Říkali: „My si to nezasloužíme. My jsme lidé chybujiící, nemůžeme si to dovolit.“ A tak vymysleli jméno náhradní.

A teď se stala taková zvláštní věc: toto jméno náhradní se v Novém zákoně stalo jménem hlavním. To, že Boží jméno ve Starém zákoně směl vyslovit jenom velekněz v té velesvatyni, tak to také symbolizovalo to, že Bůh Hospodin, Bůh Jahve je oddělený, že je zde jakási vzdálenost mezi Ním a jeho lidem, že je zde něco, co ho odděluje, a že oni, jak bychom my dnes řekli, si nemohou všechno dovolit a že musí být velmi uctíví ve svém chování k němu.

V Novém zákoně Ježíš Kristus přijímá to jméno lidské, to Adonaj, česky se překládá Pán, Pán Ježíš. Je to nejčastější označení, jak mu říkáme. Stálo by za to přemýšlet, kolikrát za den to řekneme, nebo jak často vůbec tady toto Ježíšovo oslovení používáme.

Ježíš přijal toto, řekli bychom, náhradní jméno, které vymysleli lidé, přijal ho za vlastní. Vzal si ho, aby tím naznačil a řekl: „Žádná oddělenost, žádný distanc, ale já jsem u vás. Já jsem u vás natolik, nakolik vy mě pustíte k sobě, nakolik mě pustíte do svého života.“

Tady to oslovení „Pane Ježíši“, „Pane Ježíši Kriste“ se vyskytuje velmi často v liturgických modlitbách. Někdy se tam vyskytuje oslovení Boha Otce, ale vždycky ty modlitby končí: „Skrze Krista, našeho Pána.“ To je záměrně, abychom si toto uvědomili, abychom si uvědomili tuto blízkost, abychom si uvědomili, co Ježíš přijal.

Tady došlo k jakémusi převrácení. Na začátku stvoření, na začátku světa Adam pojmenovává všechna zvířata a všechny rostliny. A dneska je to taky tak. Když někdo objeví nějakého nového brouka, nějaké nové zvířátko, tak ho nazve, jak sám chce, jak sám rozhodne. Když astronomové objeví novou planetku, dají jí jméno. Ten, kdo ji objevil, má právo dát jí jméno, pojmenovat ji. Rodiče dávají jméno svým dětem. Zkrátka a dobře, ten, kdo je vyšší, dává jméno tomu nižšímu, nadřazený podřízenému, ale Pán Ježíš přijal jméno, které mu dali lidé. Zase toto naznačuje jeho postoj k nám.

Jméno používáme také k tomu, abychom označili nějakého člověka, abychom tím vyjádřili jeho postavení. Za tím jménem se skrývá určitá moc, to že „může“. Co mám na mysli? Co tím chci říct? Děláme to všichni. To je to, čemu říkáme podpis. Víte, dvacáté století vymyslelo razítko, ale dřív byl jeho podpis. Tím, že člověk něco podepsal, že tam napsal svoje jméno, tak tím vyjadřoval: „Já mám tu moc, já to mohu, já to mohu rozhodnout. Já to mohu udělat takhle a takhle. Já to tak chci udělat a já to tady stvrzuji.“

Můžeme říct, že takovým Ježíšovým podpisem na celém tom jeho veřejném působení jsou právě velikonoční události. Nechci říct jenom jedna ta událost, ale události všechny, od Zeleného čtvrtku až po Velikonoční neděli. To je Ježíšův podpis, a proto on potom říká: „V mém jménu bude hlášáno odpuštění.“ Židé se ho ptali a říkali: „Ty máš moc odpuštění hříchy? Vždyť to může jenom Bůh.“

Ježíš jim na to tenkrát odpověděl tak, že uzdravil člověka, který byl ochrnutý, a dál o tom s nimi nediskutoval. Ale připomíná to po Velikonocích a říká: „Ano, já mám tu moc. Ta moc ze mě vyjde tenkrát, když mě o to někdo požádá. Já ty hříchy odpustím tomu, kdo o to bude stát, kdo to bude chtít.“

Bratři a sestry, teď, když to celé otočím. Můžeme se na to celé podívat z druhé strany. Je nám dovoleno říkat Boží jméno. Říkáme ho často. Vůbec jsme si asi neuvědomili, že byly někdy doby, kdy nebylo dovoleno toto jméno říct. Můžeme to. Můžeme ho vyslovit a vyslovujeme ho vždycky, když chceme Bohu něco říct. Když ho chceme prosit, když ho chceme chválit, když mu chceme děkovat. Vyslovujeme to jméno a říkáme tím: „Bože, já s Tebou chci vstoupit do kontaktu, do rozhovoru.“ A vyslovujeme ho jenom tenkrát? Často jsme svědky toho, že někdo se lekne nebo neví, co má říct, a řekne: „Ježíšmarjá.“

My máme být těmi, kteří vědí, co říkají, kteří vědí, že když řeknou Boží jméno, jméno Ježíšovo, že to je oslovení. A máme být těmi, kteří ho říkají v tom momentě, kdy chceme s Ježíšem mluvit, a nemáme ho používat jako výraz zděšení anebo jako nějakou výplň, jako takzvanou „vatu“ v naší mluvě.

Ale ještě se od nás čeká víc. Nejenom to, že budeme to jméno Ježíšovo používat na správném místě. Na začátku jsem tady mluvil o tom, že dřív si rodiny zakládaly na své cti. My také patříme do jedné rodiny, do rodiny křesťanů. Je to rodina, která také má svou čest. Jaká bude čest rodiny křesťanů? No, to záleží na každém z nás, na nás na všech, protože v té konkrétní farní obci, v konkrétním místě jsme to my, kteří jsou vidět, a nás ti ostatní nějakým způsobem posuzují. Jsme to my, kteří dělájí, řečeno dnešními slovy, Pánu Ježíši a evangeliu buď dobrou nebo špatnou reklamu.

Takže zkusme si dnes ze mše svaté odnést: „Pane, jsem Ti vděčný za to, že mohu vyslovit Tvé jméno, že ho mohu vyslovit kdykoliv, kdy chci, že Tvé jméno je tu pro všechny a že v Tvém jménu k nám přichází odpuštění, že Tvé jméno nám přináší odpuštění. A, Pane, prosím Tě, pomoz mi, ať Tvému jménu a Tvé církvi dělám vždycky dobrou reklamu.“

Co to znamená mít v sobě Ducha svatého?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.05.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 4,8-12](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-2](#); evangelium [Jan 10,11-18](#);

Bratři a sestry, my se vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení. Situace, ve které byl svatý Petr a ostatní Ježíšovi učedníci, je v mnohém podobná situaci, ve které jsme my. Svým způsobem můžeme říct, že na tom byli ještě hůř, než my.

Jak to tedy vypadalo, nebo co se tam dělo tenkrát? Petr a Jan uzdravili jménem Ježíše Krista u chrámové brány zvané Krásná ochrmlého člověka. Z toho vznikl povyk, nadšení mezi lidmi, ale Petr a Jan byli zatčeni a před veleradou mají vypovídat, jak že se to stalo, co že udělali. Nejenže nikdo z těch předních mužů neřekne: „No, to je báječné, že se tady někdo uzdravil. To je báječné, že člověk, který byl ochrnutý, naráz může chodit.“ Už vůbec nikdo neřekl: „A tak vám děkujeme. Tak vám děkujeme, že jste pro něho toto vykonali,“ anebo: „Kdo vás pověřil?“, a takhle. Nepoděkovali, nic. Naopak jsou obžalováni, jakoby udělali něco zlého, jakoby se dopustili nějakého podvodu. Musí vysvětlovat, musí zdůrazňovat, musí se obhajovat. Musí zdůrazňovat, že to je ve jménu Ježíše.

Bratři a sestry, i nám se může stát a věřím tomu, že i stává to, že člověk se snaží o něco dobrého a nakonec se to otočí proti němu. Jak říká takové rčení dnešní doby, že každý dobrý skutek musí být po zásluze potrestán. Ale nás to znechucuje a bere nám to chuť do života. Bere nám to odvalu a říkáme si: „Už nebudu nikdy nic dělat. To nemá cenu.“

A co svatý Petr? Svatý Petr využívá této situace, do které se dostali, k takové, řekli bychom, krátké obhajobě, ke krátkému hlásání Ježíše Krista. Je a není to kázání. O kázání mluvíme tenkrát, když je to nějakým způsobem připravené, když je to nachystané. To jsme slyšeli, Petrova kázání, ta byla podstatně delší, ale toto nebylo nachystané, nebylo to plánované, přišlo to, a Petr využil situace, do které se dostal.

Úplně tady z tohoto úryvku sálá Petrova výbušná povaha. Je to pořád ten stejný Petr, který mluví rychle. Dřív, před Velikonocemi můžeme říci, že mluvil dokonce rychleji než přemýšlel. Asi nejznámější je ten moment, kdy Ježíš říká na Zelený čtvrtek: „Vy všichni ode mě odpadnete, utečete,“ a Petr říká: „Kdyby všichni, já ne! Já se za tebe budu bit!“ a, jak víme, dopadlo to tak, že zapřel Ježíše.

Petr tady z této situace, kdy musí vysvětlovat, jakže se to stalo, musí to obhajovat, tak se hněvá, opravdu hněvá a není daleko od nějakého výbuchu. Ale už je to jiný Petr, je to Petr, který má v sobě Ducha svatého.

Co to znamená mít v sobě Ducha svatého? Duch svatý není ten, který by lidi nějak unifikoval, že by jim bral iniciativu, že by všichni jednali stejně, že by všichni vypadali stejně, ne, ale Duch svatý je síla, je to Boží osoba, je to Boží dar, který je nám dán do našeho života. On vstupuje do našeho života, aby v nás přetvořil, podpořil to dobré, co v nás je. A tak Petr v tuto chvíli ani neuteče, ani nezapře, ani nevybuchne, ale řekne docela razantně: „Když už se teda musíme zodpovídat, tak ať to víte.“

Svatý Petr je nešetří. Je to zajímavé. V dnešní době se říká, že je potřeba postupovat diplomaticky, že je potřeba jenom tak nabízet, radši netlačit, nikomu nic nevnucovat. Ten Petr na ně pěkně tlačí, pěkně jim to, jak se říká, servíruje, a jsou to tvrdá slova. Víte, on musí obhajovat svoji víru v Ježíše. My se také dostáváme do této situace a v tomto to svým způsobem máme lehčí. O co to máme lehčí? No, že ti, kteří nám kladou tyto otázky, tak jsou to lidé nevěřící. Jsou to lidé, kteří buď třeba nevědí vůbec nic o náboženství anebo i vědí, ale jsou to lidé nevěřící. Ale v tomto případě Petrovi tyto nepříjemné otázky kladou lidé, kteří se považují za vzor víry, za vedoucí činitele v náboženském i politickém životě izraelského národa. A toto taky Petra velmi bolí, toto se ho velmi dotýká. My bychom to mohli přeložit třeba slovy, které říká: „A proč nechcete uvěřit? Proč jste tak zabezdění? Proč stavíte mezi sebe a Ježíše tu přehradu? Proč nechcete připustit, že by to mohlo být nějak jinak, než vy si myslíte? A tak Petr buší. To jeho kázání, tady to provolání, to je doslova takové bušení, aby prolomil tu skořápku, tu ulitu, kterou oni si vytvořili. A protože to zkoušel předtím, řekli bychom, jemně, nechci říct „po dobrém“, ale jemnějšími prostředky, a nemělo to nějaký velký užitek, nepřineslo to nějaké ovoce, tak teď Petr buší.

Bratři a sestry, tady se dostáváme k dalšímu důležitému momentu. My sami bychom měli volit ty prostředky, ten způsob, jakým budeme obhajovat svoji víru. Někdy je potřeba jemně, někdy je potřeba, jak se říká, napřímo, nechci říct natvrdo, to není asi dobré slovo, ale napřímo a jasně formulovat svoje odpovědi a říct: „Ano, tak a tak je to se mnou. Tomu a tomu věřím, tomu a tomu nevěřím.“

Když mluví svatý Petr o Ježíšovi (mluví samozřejmě o Ježíši z Nazareta), tak nemá na mysli ani tak jeho podobu. Víte, my, když začneme o někom mluvit, tak si většinou vzpomeneme, jak ten člověk vypadá, kde žije, co dělá, ale pro orientálce, lidi z východu, toto všechno je vedlejší. Důležité je, co ten člověk říká, jaký je jeho program, jaké jsou jeho myšlenky. A toto svatý Petr zdůrazňuje, toto velmi připomíná. Když jsem vlastně si přečetl tento úryvek, když jsem si začal chystat toto kázání, tak jsem se musel v duchu usmát, protože jsem si vzpomněl na všechny ty billboardy, které jsou kolem nás, na všechny možné reklamy. Teď navíc začne ještě předvolební kampaň a letos si toho užijeme docela dost, a jak nám všichni budou slibovat všechno.

Petr jim neslibuje všechno, ale Petr se odvolává na to, co Ježíš udělal. Říká: „Na to si vzpomeňte, toho se držte, na tom stavte.“ Petr tam používá několik citátů ze Starého zákona z proroka Izaiáše, ze žalmů, a zmiňuje takový ten úryvek, který byl pro ně známý a důležitý: Ježíš je ten kámen nárožní, úhelny.

Musíme si uvědomit, že v té době obyčejní lidé, z čeho stavěli? Z trochy kamení, trochy bláta, když to šlo dobře, tak blátěné cihly vysušené na slunci. A tak všechny kameny, které měli, dávali do základů, na to nejdůležitější místo. Víme, lidé mají ve zvyku zdobit fasády svých domů všelijak, různě, ale to nejdůležitější místo v domě, pro celou tu stavbu, je někde jinde. To je tam dole, kde to není vidět, a kdyby tam to někdo ošidil, tak mu to může spadnout.

Petr chce říct právě: „Ve svém životě volte, čemu dáte přednost, co budete považovat za důležité, kde věnujete svoje síly, svoji energii. Ježíš je ten, který vám ukazuje ta důležitá místa v životě. Ježíš je ten, který vás na ně upozorňuje a Ježíš je ten, který vám dává příklad.“ Jako, můžeme říci, ten základní kámen, když se dokončí stavba, tak není vidět, je schovaný někde vespod, tak Ježíš ustoupil, aby dal prostor nám, aby dal prostor Duchu svatému, aby dal prostor církvi.

Bratři a sestry, když jsme u těch slov, církev se zvětšuje hlásáním slova. Víra se zvětšuje skutkem, ale i slovem, obojí je tam potřeba. Našel jsem si včera večer v jedné knize takový příběh. Je to z arabské moudrosti, kdy jeden sultán si zavolal svého vezíra a říká mu: „Chtěl bych, abys mi připravil jídlo, které je nejsladší na světě.“ Vezír se zamyslí, druhý den jde a koupí hovězí jazyk. Nechá ho uvařit s dobrou omáčkou, aby to všechno bylo lahodné. Přinesou to sultánovi, sultán to sní a říká: „Dobré, bylo to dobré.“ A říká vezírovi: „Víš co zítra? Zítra nech připravít jídlo, které bude nejvíc hořké, které prostě nebude vůbec chutnat.“ Vezír chvíli přemýšlí, a druhý den za jde a zas koupí hovězí jazyk, zase ho nechá upravit, zase s tou stejnou omáčkou. Sultán to sní a říká: „No, tak bylo to taky dobré, ale jak to? Jeden den jsem chtěl nejsladší jídlo a druhý den jsem chtěl jídlo nejvíc hořké, nejvíc trpké, a pokaždé jsem dostal to stejné. Proč? Jak mi to vysvětlíš?“

A vezír říká: „Co může být sladšího než povzbuzující slovo přítele, než slovo rady, útěchy a posily, než dobré lidské slovo? A co je nejhořčejšího, nejtrpčejšího, než slovo zrady, slovo nepřítele, nějaká pomluva, pohana, to, kdy jeden člověk druhému ubližuje slovem?“

Bratři a sestry, svatý Petr, i když mluvil v dnešním úryvku ze skutků apoštolů velmi ostře, můžeme říci, snad až tvrdě, rozhodně nechtěl nikomu ublížit a nikomu neublížil, ale šlo mu o to, aby zprostředkoval poznání pravdy.

My nemusíme často mluvit takhle tvrdě, ale i po nás se žádá čas od času, abychom takhle obhájili svoji víru, tak jako Petr nahodile, nepřipraveně. Připravme se na to tím, že dáme ve svém životě prostor Duchu svatému, že ho pozveme a řekneme mu: „Prosím Tě, zdokonal ve mně všechno to, co umím, všechno to, co znám,“ a svým způsobem budme připraveni, protože jak říká zase jedno jiné lidové rčení, kdo je připraven, není překvapen.

Budme připraveni obhájit se po důvodech naší víry a naší naděje.

Šavel jako konvertita

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.05.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 9,26-31](#); 2. čtení [1 Jan 3,18-24](#); evangelium [Jan 15,1-8](#);

My se, bratři a sestry, vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení. První čtení krásně ukazuje, že v církvi se setkávají dva prvky: Božské dílo a lidské vlastnosti. Ten úryvek nám ukazuje, že Duch svatý, který dává svou milost, ponechává člověku svobodu. Duch svatý není ten, který by z nás dělal nějaké, jak bych to řekl, stejné prefabrikáty, že bychom všichni byli stejní. Duch svatý není ten, který by člověka nějakým způsobem násilně měnil. Duch svatý je ten, který ukazuje cestu, ale člověku zůstává svoboda.

Začínalo to tím, že Šavel přišel do Jeruzaléma. Proč přišel do Jeruzaléma? Protože věděl, že tam je církev, tam jsou očití svědkové Kristovy smrti a Kristova zmrtvýchvstání. Dnes se setkáváme s lidmi, kteří říkají: „V Boha věřím, církev nepotřebuji. Stačím si sám.“ To je možná nějaká víra, ale rozhodně to není víra křesťanská. Křesťanskou víru je třeba prožívat společně, pohromadě. Ježíš si začal kolem sebe vytvářet okruh učedníků, vybíral si žáky, zval k sobě lidi, a toto zanechal apoštolům a ti to předali dalším a takhle se to dostalo až k nám.

Víru je potřeba prožívat společně v církvi, a proto Pavel nechce zůstat sám, chce se zapojit do církve. Takže on nepřichází k apoštolům jenom jako k osobám, ale jako k těm, kteří vytvářejí církev.

K jeho asi velkému překvapení, rozhodně z toho Šavel není nijak nadšený, oni ho mezi sebe nechtějí, bojí se. Vidíme, že tato liská vlastnost bohužel provází lidstvo pořád, provází i církev, různé strachy o něco. To má různou podobu, ale vždycky je potřeba se tomuto bránit a vždycky je potřeba se ptát, jestli je ten strach oprávněný.

Šavel je to, čemu se říká konvertita. Konvertita je člověk, který změní radikálně svoje smýšlení, z nevěřícího se stává věřící. A jak to bývá? Často konvertité jsou přijímáni s nedůvěrou. Takové ty úšklebky: „No jo, ten nám tu chyběl. Co ten nám tu bude povídat? Vždyť sem chodí mezi nás teprve dva roky, ten to tu bude organizovat!“ Já vím, o čem mluvím. Tentokrát to není jenom nějaká narážka do větru, ale to je narážka na konkrétní situaci, která tady proběhla loni na podzim. Málokdy je konvertita přijímán a je mu řečeno: „Vítáme tě mezi námi. Ať se tu cítíš dobře. Na tebe jsme tu čekali.“

Každý konvertita, a to je zajímavé, je nadšený, plný elánu a to svoje poznání si nechce nechat pro sebe, ale chce ho šířit dál. A tady dochází často k dalšímu střetu, protože ti, kteří už někde jsou, tak jsou „zabydlení“: „A proč to budeme měnit?“ Teď už nemluví o naší farnosti, ale jsou farnosti, kde se třicet let zpívá jedno ordinarium: „A proč to měnit? Vždyť jsme na to zvyklí. Proč s něčím hýbat?“ To je nebezpečí zabydlenosti, že se přestane člověk ptát: „A je to rozumné, že jsem takhle zabydlený? Nebrání mi to v rozhledu? Nezužuje se můj pohled?“

Konvertité mají samozřejmě i svoje chyby. Často jsou zbrklí, i můžeme říci, trochu lehkovážní nebo nerozvážní, ale přes tyto všechny jejich mínusy, nedostatky, oni jsou takovou štikou v rybníce a vnášejí pohyb do stojatých vod každého společenství, a každé společenství by mělo být vděčné za to, že se objevují noví lidé s novými nápady, s novým jiným pohledem, s novým prožíváním a chápáním víry a evangelia.

Pro Šavla to bylo nemilé překvapení, že oni ho nechtěli mezi sebe, že se báli. Je potřeba, abychom i my překonávali neustále tento strach. První, kdo překonal tyto obavy, nebyl nikdo z apoštolů, z těch Dvanácti, ale byl to Barnabáš, člověk, který pocházel z Kypru, a měl v té první církvi celkem vysoké postavení, potom byl i jáhnem, a fungoval jako přímý pomocník apoštolů, těch Dvanácti. Měl rozhled, protože jezdil po světě, a on dokázal vyslechnout Šavla a dokázal přemýšlet o tom, co mu Šavel povídá, a potom řekl dál: „A co když je to pravda? Co když on viděl Pána? A co když se opravdu změnil? Neměli bychom si ho poslechnout?“ A tato Barnabášova slova měla ten výsledek, že Šavla přijali mezi sebe.

Ten úryvek pokračuje. Pokračuje tím, jak Šavel byl nadšený, rozhodný a začal se přit s helénisty. My známe tuhle skupinu lidí. Byli to zase Židé, kteří nežili v Palestině, ale kteří tam přicházeli na různé svátky, na různé oslavy, a to je ta skupina, která ukamenovala Štěpána. Šavel byl tenkrát u toho a schvaloval to, jak říkají Skutky, ale v tuto chvíli se Šavel dostává, můžeme říci, do pozice Štěpána, a snaží se s nimi mluvit, snaží se je získat pro Krista, pro evangelium. Ani jemu se to nedaří a musí utéct.

Ale v tomto úryvku jsou schválně postaveny proti sobě ty dvě skupiny: první církev, apoštolové a helénisté. Apoštolové mají Barnabáše, člověka, který říká: „Přemýšlejte, uvažujte, modlete se, ptejte se: ‚Co se dělo s tím Šavlem?‘“ A oni pod vedením Ducha svatého řeknou: „Ano, on se změnil. To, co se stalo, je pravda. To je jiný člověk.“ Helénisté by taky mohli říci: „Ano, Šavle, máš pravdu.“ Minimálně by mohli ustoupit od tohoto svého záměru zase dalšího člověka likvidovat. Mohli by se ptát a mohli by si říci: „Jednoho jsme zabili a teď je tady druhý, který zase za tím stojí. Není to pravda, to co říká?“ Nic takového, opět to tvrdé rozhodnutí: „Zbavíme se ho!“

Proč jsou tak tvrdí? Po lidsku k tomu mají své důvody. Jak jsem říkal, to byli lidé, kteří žili v cizině a vraceli se do Jeruzaléma, do Palestiny a chápali to tak, že se vrací ke kořenům své víry, náboženství, národa. Člověk, který žije někde ve světě, který často se musí „hodně ohánět“, aby obstál, takový člověk má rád nějakou jistotu a pro ně tou jistotou byl Jeruzalém, Chrám, náboženství. Štěpán, Šavel, to byli lidé, kteří na tuto jistotu „šahali“ a „bořili ji“ a pro ně to bylo nepřijatelné. Oni se báli! Oni se báli, že o něco přijdou. Opět strach! Opět strach, který je zene k tomu, že „toho člověka se musíme zbavit, on nám něco bere“. Vůbec je nenapadlo, že by mohli získat.

A tak křesťanská obec vypraví Šavla na cestu. Na jednu stranu to vypadá hezky: mají o něho strach, a tak ho chtějí poslat někde, kde bude klidněji. Ale posílají ho hodně daleko: domů, do Tarsu. Vypadá to logicky, ale Tarsus je v dnešním Turecku, čili hodně daleko. V té době tam nebyli žádní křesťané. Úryvek končí slovy: „Církev měla pokoj v celém Judsku, Galileji i Samařsku.“ V Turecku nikdo nebyl, Šavel tam byl sám.

Jinými slovy, oni Šavlovi zachránili život, ale oni ho poslali hodně daleko. My tomu říkáme, že byl dán k dispozici. Je to takové trošku: „My se o tebe postaráme, ale raději běž dál.“ Mohli ho poslat někde mnohem blíž. Ne, daleko. To byla pro Šavla opět další trpká zkušenost, ale Šavel na to nikdy nezanevřel. Nikdy neříkal: „Zbavili se mě, poslali mě pryč.“ Šavel toto období, které strávil v Tarsu, a bylo to období poměrně dlouhé, využil k tomu, aby studoval, aby se modlil, aby přemýšlel. A Šavel, když se potom objeví znovu, a objevil se v Antiochii s Barnabášem, který pro něho přijel do Tarsu a znovu ho vyzvedl a znovu ho vtáhl do působení, do života církve, tak když se objevují v Antiochii, tak jsou to lidé, kteří jsou tak připraveni, ale to je asi špatné slovo, kteří jsou spíš tak nadšeni a tak plní Ducha svatého, že vyučí tak velké množství lidí, že v Antiochii se začne ponejprv učedníkům Páně říkat křesťané.

Bratři a sestry, co si z toho odnést? Ten úryvek je ze života – ze života první církve, ale ze života i našeho. I my máme různé obavy, různé strachy, i my se setkáváme jeden s druhým, každý z nás má jiné vlastnosti, každý z nás to třeba vidí jinak, ale když budeme chtít, tak nás všechny může vést Duch svatý. Nabízí nám svou pomoc, a jestliže my tuto pomoc přijmeme, tak potom všechny ty situace dopadnou dobře. Nikdo nepřijde o život, nikdo nebude odstrčen a i to, co vypadá v tuto chvíli jako ústup ze slávy, tak je další šance pro toho člověka, aby on nabral síly, aby zase mohl pracovat pro evangelium, třeba někde jinde a nějak jinak, ale myslíme na to, co udělal Barnabáš pro Pavla a jak Pavel se postavil i k těm situacím, které pro něho nebyly příznivé.

Byl to Duch svatý, kdo otevřel církev pohanům

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.05.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 10,25-26.34-35.44-48](#); 2. čtení [1 Jan 4,7-10](#); evangelium [Jan 15,9-17](#);

Bratři a sestry, my se vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení, které je velmi důležité pro život církve. Je to text, který je nějakým způsobem zasunutý do velikonočních nedělí, a tak se může lehko stát, že si ho člověk nevšimne, že splyne, ale je to text, který mnoha lidem, jak se říká, obrátil život na ruby.

Mnoho lidí přemýšlelo o tom, jak se má první církev zachovat k nežidům, k těm, kteří se k ní hlásili a ptali se: „A mohli bychom být také křesťany?“ Otázka zněla: „Musíš ti, kteří se hlásí ke křesťanství, přijmout napřed to, co obnáší židovská víra, židovské náboženství?“ Odpověď není vůbec jednoduchá. Musíme si uvědomit to, že Ježíš Kristus, Boží Syn, se narodil jako žid a žil podle víry Izraele. Zachovával všechny předpisy, všechna nařízení tohoto náboženství. Nikdy se od toho neodchýlil. Třeba, můžeme říci, kritizoval některé nesprávné výklady, ale zachovával to, čemu my říkáme Starý zákon. A tak v první církvi nebylo jasno. Musí, nemusí? První církev se za to modlila a to, co jsme slyšeli v dnešním prvním čtení, byla Boží odpověď na tyto prosby prvotní církve.

Tento text, který napsal svatý Lukáš, je napsán jako určitá obhajoba toho, co dělal svatý Petr, a toho, co dělal svatý Pavel. Vyskytovaly se totiž názory, že svatý Pavel byl ten, kdo otevřel církev pro pohany. Nebyl to svatý Pavel, ale byl to Duch svatý, kdo otevřel církev pohanům. To je velmi důležitý rozdíl.

Tak když už se teď podíváme zblízka na ten text, který jsme četli. Musím předeslat, že my jsme z toho celého textu četli jenom menší část. Ten text je poměrně dlouhý, rozsáhlý a nachází se ve Skutcích apoštolů v desáté kapitole. Začíná celá ta událost o den dříve, kdy se modlí dva lidé, každý na jiném místě. V Jope se modlí Petr a v Césariji Přímořské se modlí pohanský římský setník Kornélius. Ale to zjevení se doplňuje, můžeme říci, je to takový zrcadlový obraz. Kornélius je vyzván, aby poslal do Jope, do domu Šimona koželuha lidí, svoje lidi, a aby vyhledali Šimona Petra a jeho druhy a aby je pozvali, aby přišli ke Kornéliovi do Césareje. V tu samou chvíli je svatý Petr ve zjevení upozorněn tady na toto, že k němu přijdou lidé a budou chtít, aby s nimi šel do Césareje, a aby to udělal.

Nám to připadá jasné. Proč by tam nešel? Tady už je první přestoupení toho, co se nazývalo „zvyklosti otců“. Židé se nestýkají s pohany. Zaznělo to, trošku takový náznak, i v komentáři. Židé byli vyvolený národ a potom, podle výkladů některých rabínů, bylo dalších 72 národů, to byl zbytek světa, ale ty byly považovány, znovu podotýkám, podle některých výkladů, za lidi druhé kategorie, a proto se nestýkali s pohany.

Navíc, kdo je to Kornélius? Je to Říman, římský voják, tedy okupant. Zkusme si to představit, jak by nám asi bylo, když by nám někdo řekl v době, kdy tady byla armáda Sovětského svazu: „Půjdeš tam do těch kasáren a něco tam budeš dělat, něco jim tam budeš říkat.“ My bychom si řekli: „No, já? To nemyslíš vážně, s okupanty abych já měl něco společného!“

Petr jde, a když ho Kornélius uvidí, tak mu padá k nohám. Kornélius jako dítě byl vychován v pohanském náboženství. Pro pohany nejvyšší možný způsob pocty, jak uctít jejich bohy, bylo padnout, lehnout si před nimi na zem, a tak Kornélius si lehá před Petrem na zem. Kornélius byl setník, tedy to je hodnost, který by u nás odpovídala asi postavení plukovníka, tedy už dost vysoko. Určitě ti, kteří to viděli, z toho měli legraci a říkali si: „Jé, to je teda! My musíme vzdávat Kornéliovi úctu, pocty, a on si tady lehá před nějakým vesničanem.“

Petr rozhodně neměl žádný urozený původ a rozhodně se neoblékal nějakým vyjímečným způsobem. Působil, jak se říká, všedně, tuctově. Petr ho okamžitě zvedá a říká: „I já jsem jenom člověk,“ ale pro Kornéliu je Petr poslem z nebe, a proto si před ním lehl.

Petr vchází do jeho domu, zjišťuje, že je tam vícero lidí a začíná kázat. Je to Petrovo třetí takové velké kázání. Ty první dvě pronesl k židům. Toto je první velké kázání, které pronáší k neizraelitům. Jinak svým obsahem ta kázání jsou víceméně stejná.

Víte, tady z toho celého je pořád vidět, že Petr váhá: „Ano, zvěstovat Krista, zvěstovat evangelium, ale co bude dál? No, uvidíme. Počkáme. Ještě jim to třeba několikrát zopakujeme, jak se říká, vyškolíme je, poučíme je, uvidíme.“ Ale ještě než Petr skončil, sestoupil na tyto lidi Duch svatý. „Ještě než skončil,“ to znamená, Petr by mluvil dál, ale Duch svatý mu takhle jasně dává najevo a říká: „Už není potřeba, abys mluvil. Stačilo. Oni jsou připraveni, nic nebrání. Oni mají znalosti, oni mají ten správný postoj, oni k tomu mají ten správný přístup, oni mají víru.“ A tady v domě setníka Kornéliu se znovu zopakovalo to, co se stalo o letnicích ve Večeřadle. Jak na apoštoly a na další lidi, kteří byli ve Večeřadle shromáždění, sestoupil Duch svatý, tak tady sestoupil na rodinu setníka Kornéliu a na všechny lidi, kteří byli kolem. Pro Petra a jeho doprovod to bylo jasné znamení: „Ano, Bůh nerozděluje lidi na nějaké kategorie – jestli ses narodil v Asii, v Evropě, jestli jsi černý nebo bílý.“

Petr to deklaruje navenek, můžeme říci, je z toho nadšený a říká: „Pokřtíte je ve jménu Ježíše Krista!“ Někdo by mohl říct: „Proč ve jménu Ježíše Krista? Je to důležité?“ Je to velmi důležité. I v tehdejší době i v jiných náboženstvích se křtilo. Koneckonců i my se setkáváme s tím, že se křtí loď, céděčko, kniha a podobně, ale my všichni víme, že to je úplně něco jiného než svátost křtu (otázka je, jestli to vědí ti, kdo křtí ty céděčka nebo ty knihy). Ale aby to bylo jasné, tak právě Petr říká: „Ve jménu Ježíše Krista.“

My křtíme ve jménu Otce, Syna, Ducha svatého. Je to ten stejný křest, je to svátostný křest. Totiž, když je někdo pokřtěn, tak ten, kdo je pokřtěn, je svěťován do ochrany někoho, toho vyššího. Tady zmiňovali Ježíše Krista, my dnes zmiňujeme celou Trojici a říkáme: „Pane Bože, prosíme Tě, přijmi toho člověka k sobě, do své ochrany, zahrň ho do svých plánů, pečuj o něho, starej se o něho, měj ho na paměti, buď mu blízko se svým milosrdenstvím.“

Takže takto byli vlastně do církve na přímý pokyn Ducha svatého přijati první pohané (vznikli z nich ti, kterým se říká později pohanokřesťané) bez toho, že by museli přijmout to, čemu říkáme Mojžíšův zákon nebo Starý zákon. Tady se

dostáváme k tomu, proč je Písmo svaté rozděleno na Starý a Nový zákon. Někdo by mohl říct: „Ty knihy, vždyť je to jedno, je to Písmo svaté.“ Ne, tady z tohoto vyplývá, že dochází ke změně.

Takže pohané už napříště nebudou muset přijímat obřizku, nebudou muset zachovávat předpisy Mojžíšova zákona. Když se na to podíváme z čistě praktického hlediska, tak Duch svatý nám křesťanům velmi ulehčil život, velmi zjednodušil.

Svatý Pavel mluví potom ve svých listech o tom, že Duch nám dává svobodu. Říká, že nejde jenom o nějaké ušetření času, o úsporu v něčem, ale jde o svobodu a tu svobodu máte dobře použít.

Ještě, abych dokončil výklad toho úryvku. Prosili svatého Petra, aby s nimi zůstal několik dnů. Zase někdo řekne: „No, tak to je jasné, že jo. Proč by odcházel okamžitě? Nebylo by to hezké, vypadalo by to škaredě, tak tam zůstal. Byli spolu, bylo jim dobře.“ Ale tam je velmi důležitá informace, která říká, že Petr tam zůstal několik dnů, to znamená, že tam s nimi bydlel a že s nimi jedl. To znamená, že i Petr v tuto chvíli už přestal zachovávat předpisy Mojžíšova zákona, pokud jde o jídlo, pokud jde o přípravu tzv. košer pokrmů a tyto další věci, protože tito pohané to neuměli, neznali to.

Bratři a sestry, můžeme říci, tady končí ten úryvek. Na jedné straně se radujeme z toho, že pohanům se otevřela cesta do církve, že se to všechno nějakým způsobem zjednodušilo, a je nám dobře. A můžeme říct: „Děkujeme Ti, Pane Bože, za Petra, že poslechl Tvoje zjevení, Tvoje vnuknutí, děkujeme Ti za Kornélia, že Tě hledal a že Tys mu dopřál, aby Tě našel.“ Toto všechno je v minulosti, ale ten úryvek se týká i nás. Zkusme se zamyslet nad tím, jak by bylo nám, když by k nám teď někdo přišel a řekl: „To, co jsi se učil/učila v náboženství, to teď je jinak.“ Co bychom na to řekli? „A máš pravdu? Nepleteš se?“ Byli bychom podezřívaví, byli bychom opatrní. To také svatý Petr byl, i ti jeho společníci. Do ničeho se nehnali, protože jim šlo o to, aby poznali, jestli jsou skutečně vedeni Duchem svatým, jestli je to tak, jak si Ježíš přeje.

Bratři a sestry, my ve svém každodenním životě žijeme v určitém napětí, napětí mezi věcmi, které se nazývají módní, to znamená dnes tu jsou, zítra tu nebudou, ale mnoho lidí říká: „Jé, to je nové, to je krásné,“ ale otázka zní: „A je to k něčemu? Je to správné?“ Anebo zase druhá věc, která nás nějakým způsobem může brzdit, je to, že nechceme měnit nic, protože říkáme: „To staré, to je vyzkoušené. To známe, v tom jsme bezpeční, v tom jsme jistí. Proč to měnit?“

To byla ta otázka, co si Petr kladl, a jeho společníci: „Proč to měnit?“ A odpověď jim dal sám Duch svatý: Protože je tu nová smlouva. Ta otázka: „Proč? K čemu to bude? Bude to někomu ku prospěchu?“, to je to důležité. Opravdu je potřeba, abychom ve svém životě ledacos změnili, průběžně, abychom se nebáli změny, ale je potřeba na druhé straně vyvarovat se těch změn, které jsou takzvané módní a které jsou k ničemu. Je potřeba vyvarovat se velkých gest, která se podobají plácnutí do vody. Na druhou stranu pro náš každodenní život, pro náš život z víry je potřeba pořád hledat nové cesty, nové způsoby, ptát se, jak dnes zvěstovat evangelium, jak dnes se setkat s Bohem. Není to jednoduché. Je potřeba, abychom se k tomu postavili tak, jako se k tomu postavila první církev. Modlili se za to, ptali se Boha a seč mohli, usilovali o to, aby cítili podporu Ducha svatého. A proto dokázali udělat i tady tuto velkou změnu a řekli: „Ano, starý zákon byl pro vyvolený lid Boží, teď je tu nový zákon, který je tady pro všechny učedníky Ježíše Krista.“

Ovoce a dary Ducha svatého

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

31.05.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Soslání Ducha Svatého

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,1-11](#); 2. čtení [1 Kor 12,3b-7.12-13](#); evangelium [Jan 20,19-23](#);

Bratři a sestry, když se provádějí různé ankety a ptají se lidí, co se oslavuje o Letnicích, tak ty odpovědi jsou opravdu velmi zajímavé. Že se o Vánocích slaví narození Ježíše, ví celkem dost lidí na světě. Že o Velikonocích si připomínáme jeho zmrtvýchvstání, to už je slabší, a o Letnicích příchod Ducha svatého, tak to už ví jenom malá část. I já sám jsem dneska ráno slyšel v rádiu, že Letnice, že to jsou pohanské svátky, kdy si připomínáme příchod léta. Takže potom člověk se nemůže divit.

Co si teda dnes připomínáme? O co nám jde? Dnešní slavnost nás vrací samozřejmě do minulosti, ale dnešní slavnost se taky dívá dopředu a ten pohled dopředu je důležitější než ten pohled dozadu. Ale začneme tím pohledem dozadu.

Apoštolové poslechli Ježíše, když on odchází, když vstupuje na nebe a říká jim: „Čekejte. Přejde Pomocník.“ Oni nevědí, jak to bude přesně vypadat, jak to proběhne, ale spolehnou se na Ježíšovo slovo, na to, že je vyzývá: „Čekejte,“ protože Ježíš, když něco slíbí, tak to splní. A splnilo se to padesátý den.

To mohli tušit. Vás to možná překvapuje, ale dalo se to předpokládat, že to bude padesátý den po Velikonocích. Proč? Židé sice slavili to, čemu se říká dožínky, poděkování za úrodu, ale to nebylo to hlavní. To hlavní, co si Židé připomínají padesát dní po Velikonocích, je uzavření smlouvy na hoře Sinaj, a znakem této smlouvy je Desatero. U hory Sinaj oni se stali národem. Tam začíná to povědomí vyvoleného národa. Oni se stali lidem Smlouvy a každý padesátý den po Velikonocích si to připomínali. Proto, když přichází Duch svatý právě padesátý den po Velikonocích, to je velmi symbolické, protože tím opravdu Bůh říká všem těm, kteří v něho věří: „Vy jste můj vyvolený lid, vy ke mně patříte. Tak, jako jsem si kdysi vyvolil Abraháma a jeho potomky, tak jsem si v Ježíši Kristu teď vyvolil vás. Vy jste stejně tak můj vyvolený lid, patříte ke mně.“

Krásné je to, že Duch svatý přichází k apoštolům, tam, kde jsou oni. Oni nemusí nikam chodit, nemusí jít do chrámu, nemusí jít na nějaké úředně stanovené místo, ale On přichází tam, kde jsou oni. To není náhodou, to je kvůli nám, aby i nám bylo jasné, že Duch svatý přichází tam, kde lidé o něj stojí, kde ho očekávají, kde o něho prosí.

Důraz bych položil na to slovíčko „očekávat“. Apoštolové, Maria a ti další učedníci, kteří byli ve Večeřadle, očekávali přijetí Ducha svatého. Je rozdíl mezi čekáním a očekáváním. Čekáme ve frontě u pokladny v obchodě, čekáme na autobusové zastávce nebo čekáme třeba u zubaře, a vždycky si říkáme: „Už aby to bylo za mnou. Chci se toho zbavit.“ Čekání je zpravidla nepřijemné.

Očekávání, to je něco jiného. Dítě očekává oslavu – Vánoc, svých narozenin. Je tam ten motiv, protože něco dostane, ale to dítě se na to těší. To je správné očekávání: těšit se, doufat. A takhle očekávali apoštolové Ducha svatého a On přišel. Přišel se svými dary, o těch darech jsme zpívali v sekvenci, ale přišel také s něčím dalším, o tom právě bylo dnešní druhé čtení. Říká se tomu ovoce anebo plody ducha svatého. Svatý Pavel v listě Galaťanům jich má devět, tak, jak jsme slyšeli ve druhém čtení, katechismus katolické církve jich má dokonce dvanáct, těchto plodů Ducha svatého.

Dary dává Duch. Plody, ovoce, to je něco, co má vyrůst na nás, na každém z nás. Jak říká svatý Pavel, ty dary jsou dány proto, aby člověk byl užitečný. Ne, aby se tím vyťahoval, aby se pyšnil a říkal: „Podívejte se na mě, co já mám,“ ale aby byl užitečný, aby byl prospěšný církevní obci, tomu místu, kde zrovna žije.

Můžeme říci, každý má nějaký dar. Dary se teda týkají každého v jiné míře, ale ovoce se týká nás všech. Ovoce máme přinést my všichni. Tím ovocem označujeme takové ty věci, které se nezdají ani nijak zázračné. Co udělali apoštolové po seslání Ducha svatého? Otevřeli dveře a vyšli ven. Museli překonat svůj strach. To je to ovoce: překonat strach. Na tom není nic nadpřirozeného. To nikdo ani moc nepoznal, že museli něco překonávat, to věděli jenom oni. A dobře věděli, že ta síla není z nich, ale z Ducha svatého. Prvně se projevilo ovoce Ducha svatého, v druhé fázi se projevilo dar – dar, že všichni, kteří tam byli, rozuměli kázání apoštola Petra.

Bratři a sestry, to ovoce je často mnohem nenápadnější, není tak vidět. Přesto je tak strašně důležité a přesto ho potřebujeme. Jestliže se někde objeví právě nějaký dar, takový vyjímečný dar, jaký měl svatý Petr, tak všichni na to koukají s otevřenou pusou, ale ovoce Ducha svatého, jeho plody, to je něco, co má provázet náš každodenní život a my máme za to děkovat. My máme být těmi, kteří jsou si vědomi, že tato síla, tyto skutečnosti nejsou z nás, ale že je dostáváme.

Říkal jsem na začátku mše svaté, že si dnes připomínáme zrod církve, první den jejího veřejného působení. A jak to vypadalo? Všimněme si, že apoštolové nešli někam ven, nezačali vylepovat plakáty, nezačali svolávat lidi, nezačali je zvat a říkat: „Přijďte, my vám řekneme něco zvláštního, něco zajímavého.“ Naopak, ti lidé přišli a Petr odpovídá na jejich otázky. Ti lidé se ptají: „Co se to děje?“ A Petr na to reaguje.

Církev nebude úspěšná tenkrát, když bude mít k dispozici moderní techniku, když zvládne různé reklamní techniky, když zvládne způsoby, jak, řekněme, oslovit lidi, jak s nimi manipulovat, jak je získávat. V tom to není. Církev bude úspěšná, jestliže bude mít lidi, kteří budou očekávat.

Bratři a sestry, mnohé starosti, mnohé těžkosti našeho každodenního života v nás ubíjejí toto očekávání. Dnešní slavnost nás chce vybudnout, abychom v sobě oživilo očekávání, abychom se nad tím zamysleli a řekli si: „Tak co já čekám? Co čekám od života, co čekám od Pána Boha?“ Dnešní slavnost nás chce vybudnout, abychom byli aspoň trošičku nadšení tak, jako apoštolové.

Ke každé slavnosti patří přání. Přejeme si zpravidla zdraví, ale i jiné věci. Já bych nám všem teď chtěl také popřát do dalších dnů, do dnů, které přijdou po slavnosti seslání Ducha svatého. A co? Aby nám nechyběly především dvě věci: radost a pokoj. To jmenoval Pavel v listě Galaťanům. Protože se na nás valí a tlačí spousta problémů, spousta těžkostí,

Homilie 2009

spousty věcí, které nám právě tu radost berou, spousty situací, které nám berou náš klid a náš pokoj vnitřní, proto nám všem přeji, abychom měli především tyto věci, tyto dva momenty: radost a pokoj. A ať jsme aspoň trošičku tak nadšení, jako apoštolové, kteří dokázali otevřít dveře z Večeřadla, vyjít ven a mluvit o Ježíši.

Náš Bůh žije ve vztazích

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.06.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nejsvětější Trojice

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 4,32-34.39-40](#); 2. čtení [Řím 8,14-17](#); evangelium [Mt 28,16-20](#);

Bratři a sestry, my se pokusíme podívat na dnešní slavnost právě z té stránky, jak se náš Bůh projevuje. Všechna dnešní tři čtení jsou záměrně rozdělena. První čtení mluví o Bohu Otci, druhé čtení mluví o Duchu svatém a třetí, evangelium, mluví o Synu a je tam shrnutí vlastně celé té podstaty.

Dnešní první čtení je z páté knihy Mojžíšovy. Jsou to Mojžíšovy řeči na rozloučenou. Izraelité stojí na prahu zaslíbené země a mají do ní vstoupit. Mojžíš ví, že on do ní nevstoupí, ale chtěl by, aby ti, kteří tam vstoupí, aby tam vstoupili jedná s nadšením, a aby si pamatovali, kdo je do té země uvedl.

Je dobré připomenout si, že ti, kteří Mojžíše poslouchají, to už je druhá generace. To nejsou ti, kteří odešli z Egypta, to už jsou jejich děti, protože čtyřicet let chodili po poušti. A teď Mojžíš připomíná všechno to, co se stalo v Egyptě, všechno to, co jim vyprávěli jejich rodiče, a říká: „Vy jste přímí pokračovatelé. Tam byl nějaký, řekněme, v Egyptě start té cesty, počátek, východisko, ale vy máte být na té straně cíle. Vám Bůh ukáže ten cíl a vás tam dovede.“

Ta řeč je koncipována tak, jak se tenkrát mluvilo, a v tehdejší době lidé mohli žít na nějakém území z milosti panovníka. Když budeme číst Písmo svaté a dočteme se k tomu, jak Izraelité přišli do Egypta, jak tam přišel Jákob, jeho děti a jeho manželky, tak se tam dozvíme, že faraón jim určil, že budou žít v zemi Gošem. Faraón rozhodl, kde budou žít, a svým způsobem záleželo na jeho okamžité náladě, na jeho vrtochu, kam je pošle. A tak se to v dějinách bohužel stávalo.

Mojžíš tady připomíná Izraelitům a říká: „Žádný člověk! Z vrtochů žádného člověka, ale protože Bůh vám dává tuto zemi, tak vám ta země patří.“ Není to rozhodnutí jenom nějakého krále, ale je to příslib Boží, a to je něco mnohem víc. Mojžíš tedy chce, aby oni byli nadšeni. Chce, aby prožívali vstup do té země s radostí.

Víte, oni chodili čtyřicet let po té poušti a často si říkali: „A nebloudíme? Nezapomněl Bůh na nás? Vůbec, je nějaký cíl této cesty?“ Bratři a sestry, s námi to může podobně v našem životě, že si říkáme: „A má můj život nějaký cíl? Neztratil jsem se? Nezapomněl Bůh na mě?“

Když se mluví o Nejsvětější Trojici, tak se používají různé příklady, různé příměry. Některé jsou lepší, některé horší, všechny kulhají. Všechny kulhají, protože nedokáží obsáhnout Boha, ale každý z těch příkladů ukazuje na jednu vlastnost, na jeden rozměr. My překládáme to slovíčko Hospodin nebo Bůh, ale Izraelité v originále tam mají napsáno Jahve. Nikdy to neřeknou z úcty právě k Bohu, protože je to jméno, které řekl sám Bůh Mojžíšovi, když se mu zjevil v hořícím keři. Co to znamená? Přeložit to do češtiny je docela problém. Překládá se to buď přechodníkem: Jsoucí, ale tak už dneska u nás nikdo nemluví, anebo se to překládá za pomoci krátké věty: Ten, který je. Je tím vyjádřena jednak neměnnost, a tudíž dokonalost. Co se mění, co je potřeba opravit, je nedokonalé. V Bohu se nic nemění, a tudíž je dokonalý. Ale to není to hlavní. Tady to Jahve jde také přeložit: Jsem s vámi, jsem pro vás. Především se to týkalo Izraelitů, kteří trpěli v té době v Egyptě, ale platí to i pro nás: Jsem s vámi, jsem pro vás.

Tady se dostáváme k jednomu tomu příkladu, jak se dětem v náboženství přibližuje Nejsvětější Trojice a říká se, že je to s těmi osobami jako s vodou. Voda má tři skupenství: led, vodu, páru. Vždycky je to voda, ale co je tam ještě důležité a krásné je to, že ta voda je vždycky užitečná. Ta voda přináší užitek tomu, kdo ji nabere, tomu, kdo ji potřebuje. A toto platí i o Bohu, tato vlastnost. Bůh je pro nás užitečný, Bůh se o nás stará, a toto jim říká Mojžíš, toto uvažte. Toto uvažte a srovnajte to s tím, co vám vyprávěli vaši otcové o těch egyptských bozích, o těch bozích, kterým se přinášejí oběti, kterých se lidé bojí, před kterými mají strach a respekt. Jsou to vůbec nějaké bohové? Oni mají třeba velké sochy, pokryté zlatem a já nevím čím ještě, ale viděli jste, že oni by se takhle starali, jako se Hospodin postaral o vás? A z toho se radujte a z toho buďte nadšeni.

Bratři a sestry, mně se mnohem víc líbí jiný příměr o té Nejsvětější Trojici, a sice příklad rodiny. Náš Bůh není sám, žije vztahy, žije ve vztazích. Občas se říká, když se něco v nějaké rodině děje: „No, co by si o nás pomysleli navenek? Musíme se snažit navenek zachovat si hezkou tvář.“ Bůh má hezkou tvář navenek, ale také harmonii uvnitř, což nám lidem se ne vždy daří. My pořád bojujeme s tím, aby to bylo třeba krásné navenek a hezké dovnitř. U Boha to je. U Boha je tato jednota navenek i dovnitř.

Proč můžeme Boží Trojici přirovnat k rodině? Protože rodina je místo, kde má jeden druhého rád. Rodina je místo, kde jeden druhému projevuje lásku, kde jeden projevuje starost o druhého. A takto jedná náš Bůh.

Bratři a sestry, Mojžíš chtěl říct těm Izraelitům, kteří chodili čtyřicet let po poušti: „Bůh na vás nezapomněl a vede vás k cíli. Z toho se radujte, to mějte na paměti a za to mu děkujte. Bratři a sestry, zkusme se k dnešnímu svátku postavit taky tak. Náš život nám může připomínat cestu, mnohdy cestu pouští, cestu namáhavou, cestu neradostnou, cestu, kdy třeba často hledáme, kudy jít a ptáme se, co a jak dál, ale Bůh je ten, který nás na tu cestu vyvedl, a Bůh je ten, který nás dovede k cíli. Na nás je, abychom se nezastavili a abychom šli, abychom věděli, že jenom On je ten, který nás může dovést k cíli. Všechno to ostatní, všichni ti „bohové“ jsou jenom bohové falešní, jsou jenom modly. On je Bůh pravý, který je tu pro nás.“

Jsem s vámi a chci být s vámi

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.06.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Těla a krve Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 24,3-8](#); 2. čtení [Žid 9,11-15](#); evangelium [Mk 14,12-16.22-26](#);

Bratři a sestry, od těch nejstarších dob, co je lidstvo lidstvem, tak vždycky lidé toužili po tom, aby nějakým způsobem mohli prožívat blízkost Boha. Chtěli mít nejlépe jistotu, že Bůh je tady s námi, že je tu se mnou, ale jistotu nemáme nikdy. Jistotu budeme mít v nebi, teď máme víru a ve víře to lidé prožívali různě.

Ta víra se projevila tím, že třeba začali dělat sochy a vyšla jim z toho modla. Že se domnívali, že ten bůžek je přítomen v té soše. Dokonce i Izraelité na poušti tomu byli velmi blízko, když přemluvili Árona, aby jim udělal zlaté tele. Proč udělal Áron zrovna zlaté tele? No, protože takového bůžka viděli v Egyptě, odkud vyšli.

Takže může se stát, že člověk, když tu víru uchopí za špatný konec, tak ho to dovede někam jinam. Ale naše víra nás vede k tomu, abychom se klaněli kousku proměněného chleba. Naše víra nás vede dnes k tomu, abychom děkovali za to, co se stalo při Poslední večeři, za tu proměnu, a abychom děkovali zvlášť za ta poslední slova: „To konejte na mou památku.“

Máme si dnes uvědomit velký rozdíl mezi starou smlouvou a novou smlouvou – Starým zákonem a Novým zákonem. Slyšeli jsme to v prvním čtení. Co udělal Mojžíš na znamení toho, že uzavírá Hospodin se svým lidem smlouvu? Vzal krev a pokropil lidi. Pro Izraelity krev byla sídlo života a věděli, že život dává Bůh, a proto krev věřící Izraelita nikdy nejí. V tomto je ten velký rozdíl: „V krvi je přítomný Bůh, proto ji nebudeme jíst. Budeme ji uctívat, ale nebudeme ji jíst. Krev je pro nás obrazem, symbolem té smlouvy, ale kdybychom ji jedli, tak bychom ji zneuctili.“

A tady je obrovský rozdíl mezi Novým a Starým zákonem, kdy Ježíš bere chleba, obyčejný chleba, a říká: „To je mé tělo. Vezměte a jezte.“

Bratři a sestry, toto, aby člověk nějakým způsobem pochopil, tak se nad tím musí zamýšlet. Ne jednou, ne dvakrát, a troufám si říct, že to nedoceníme nikdy, za celý svůj život. Ale každý ten svátek Těla a krve Páně, Božího těla, jak se lidově říká, nás má vést tady k tomu, má nám to připomenout, abychom si tyto myšlenky oživil, abychom o tom přemýšleli.

Konec konců krev je něco významného, něco, s čím se člověk neseťkává každý den. Chleba je naproti tomu, řekli bychom, nezákladnější potravina. Nechci říct nejméně, ale nejčastější, nezákladnější. Proč Ježíš vzal chléb? Proč vzal toto? Proč ne vzal něco dražšího, něco, co nejíme tak často? Protože chtěl zdůraznit: „Já jsem s váma každý den. Jako každý den jíte ten chléb, tak já jsem s váma každý den. I když jíte ‚obyčejný‘ chléb doma, tak si máte připomenout: Jsem s vámi a chci být s vámi.“

Z chleba, z každého jídla, bereme sílu, energii, a proto Ježíš vstoupil do chleba, aby řekl: „Ze mě to, člověče, bereš. Když bys nejedl chleba, něco ti bude chybět. Když nebudeš se mnou, bude ti chybět.“

Bratři a sestry, nemáme jistotu, ale máme víru. Naše víra nám říká: „Všechno, co Ježíš slíbil, splnil. Všechno, co předpověděl, se stalo, a proto jemu se může věřit, jemu se dá věřit. A když tedy on řekl: „To je moje tělo, to je moje krev,“ věříme tomu. Věříme tomu a máme krásnou možnost jednak se Ježíši poklonit, jednak za ním přijít, ale máme ještě další mnohem větší možnosti. Dokonce On přijde k nám. My sice přijdeme sem k Němu do kostela, ale On vstoupí do našeho života a je ochoten odejít s námi z toho kostela, abychom měli tu pomoc, abychom měli jeho podporu vždycky, každý den. Nejenom, když slavíme slavnost Těla a krve Páně, ale každý den.

Ve Starém zákoně podstatou té smlouvy bylo Desatero. Desatero bylo znamením smlouvy. Znamením Nové smlouvy je oběť eucharistie, mše svatá. Proto ji křesťané slaví tak často, aby si připomínali, aby si říkali: „Aha, z tohoto žijeme.“ Ve Starém zákoně se Izraelité klaněli. V Novém zákoně jsme ještě o něco dál. Nežůstáváme jenom u klanění, ale přijímáme. Pokloňme se a děkujme za to, že můžeme přijímat svého Pána a Spasitele, třeba i každý den. Záleží jenom a jenom na nás.

Tři příběhy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.06.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

12. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Job 38,1.8-11](#); 2. čtení [2 Kor 5,14-17](#); evangelium [Mk 4,35-41](#);

(první svaté přijímání dětí)

O naslouchání

(přednesený před bohoslužbou slova)

Já jsem si na dnešní bohoslužbu připravil několik příběhů a budu vám je říkat postupně, aby to nebylo tak naráz. Ten první je o naslouchání.

Jeden člověk byl pozván na svatbu. Byli tam lidé tak svátečně oblečení, jako jste vy, a po tom obřadu probíhaly gratulace (vám taky budou gratulovat :). A on si všiml, že ti, kteří ty gratulace přijímaly, to byl ženich s nevěstou, ale taky jejich rodiče a někteří ostatní příbuzní, že vlastně vůbec nedávají pozor, co jim kdo říká a že pořád dokolečka říkají: „No, děkujeme vám. To jste hodný, že jste přišel. To je od vás milé,“ a tak.

No, a tak začal trochu přemýšlet, byl taková podšívka, tady ten náš pán, který tam byl pozvaný, a říká si: „Počkejte, já vám řeknu něco. Uvidíme, já si vás vyzkouším, jestli dáváte pozor, co vám říkám.“ Podotýkám, vymyslel si to.

Tak přišel k jednomu tomu příbuznému, podal mu ruku a povídá: „Včera mi umřela babička.“ K jeho velkému překvapení se ozvalo: „Děkuji, to je od vás milé.“ No, a tak to šlo dál, prostě pořád: „Děkujeme,“ a takhle. A on pořád to zkoušel, jestli ho vůbec někdo poslouchá.

Pak přišel k ženichovi a zkusil to. Říkal si: „Mám? Nevím. No, zkusím.“ Podal mu ruku a říká: „Včera mi umřela babička.“ A ženich povídá: „Děkuju, kamaráde, teď je řada na tobě!“ :

Takže my teď budeme poslouchat. Budeme poslouchat, co nám říká Pán Ježíš, co nám říká náš nebeský Otec a budeme dávat pozor, abychom nebyli jako ti roztržití svateččané.

O pravdivosti

Dneska je tady tolik dětí, že nevím, na kterou stranu se mám otočit, ale asi k vám, protože vy jste tady dneska ti nejdůležitější. Teď mám pro vás nachystané dva příběhy. První je o pravdivosti a druhý o odvaze. Který chcete slyšet napřed? O pravdivosti. Dobře, tak o pravdivosti.

Tak jsme zase na svatbě a je to trochu pohádka. Bylo jednou jedno království a v něm byl starý král a ten říká svému synovi: „Už je čas, abys po mně převzal vládu, aby ses na to připravil.“ A ten princ říká: „Ale, víš tatínku, já si na to ještě netroufám. Já nevím, jestli to všechno sám zvládnou.“

Jeden starý rádce říká: „Ano, princ by potřeboval pomoc.“ A tak přemýšleli, kdo by mu byl nejlepší oporou, nejlepší pomocí. A ten rádce říká: „Potřebuješ někoho, komu můžeš věřit. Oženíš se. Ale musíš si najít takovou manželku, které můžeš opravdu ve všem věřit.“

Princ říká: „No, to jsem zvědavý, jak to udělám.“ A rádce povídá: „Já ti pomůžu.“

Sezvali do královského paláce všechny dívky, které měly tu touhu, chuť stát se manželkami prince a jednou teda královnami. Přišlo jich spoustu a taky přišla jedna kuchařka, která pracovala někde tam ve spodních patrech královského paláce. Říkala si: „No, sice nemám asi šanci, ale aspoň budu nablízku princovi, kterého mám ráda.“

No, a tak se tam shromáždily všechny ty dívky a princ jim říká: „Z vás si vyberu svoji manželku, ale nebude to hned. Něco vyzkoušíme.“ A teď k jejich velkému překvapení šel rádce a každé té dívce dal květináč, v květináči bylo trochu hlíny, a potom šel princ a každé té dívce dal semínko. A říká jim: „Přijďte za půl roku a ta z vás, které se podaří z toho vypěstovat nejkrásnější květinu, ta bude mou manželkou.“

Vzaly květináče, vzaly semínko a šly domů. Naše kuchařka si dala květináč s hlínou doma za okno. Moc tomu nerozuměla. Nebyla zahradnice, byla kuchařka, ale něco si o tom přečetla, a tak si říká: „Tak co je potřeba? Aby to mělo světlo, teplo, aby to mělo vláhu. Občas to pohnojím a však ono něco vyroste.“

A čekala. Měsíc, jestli se něco objeví nad tou černou zemí, nic. Dva, tři, čtyři... No nic, děcka, za celého půl roku vůbec nic. Tak si říká: „No, to teda bude vostuda. To bude vostuda, ale když jsem tam šla poprvé, tak tam půjdu i podruhé.“

Tak tam šla s tím květináčem, schovávala to, aby nebylo moc vidět, že teda tam nic nevyrostlo, a teď cestou potkávala ostatní dívky s květináči a velkými krásnými květinami, a tak si říká: „No, to teda dopadne. To bude hrozný, to bude vostuda!“ Skoro tam ani nechtěla jít. Dvakrát se zastavila, že se vrátí, ale pak si říká: „Musím. Musím, a tak tam půjdu.“

Všechny se tam shromáždily, princ je zase obešel všechny, podíval se na květiny, pokýval hlavou, nic neřikal, pak se zastavil vprostředku a povídá: „Tak. Mojí manželkou bude ta z vás, která vypěstovala nejkrásnější květinu.“ A teď ukázal tady na tu naši kuchařku, která úplně zkoprněla. Všichni se dívali na ten prázdný květináč a on říká: „Jakou květinu vypěstovala? Květinu pravdivosti a poctivosti, protože,“ teď se otočil k těm ostatním dívkám a říká: „Žádná z vás nedostala semínko, ale každá z vás dostala kousek dřeva obarvený načerno a jak známo, dřevo nevyrostne. Ale ona jediná to přiznala. Vy všechny ostatní jste podváděly. Když vám nic nevyrostlo, tak jste šly do obchodu a koupily si nějakou už vypěstovanou květinu a teď jste dělaly, že je to vaše, že vy jste se snažily, že jste se o ni staraly. Ona jediná přiznala, jak to bylo, a jediná vlastně dokázala přijít tady s tím prázdným květináčem. A jí věřím a vím, že se na ni budu moct vždycky spolehnout.“

Takže, děcka, to je jedna z takových věcí. Vůči Pánu Bohu máme být pravdiví. I vůči lidem, ale vůči Pánu Bohu stoprocentně.

O odvaze

Ten další příběh je o odvaze. Slyšeli jsme v evangeliu, jak byla velká bouřka a apoštolové se báli a budili Pána Ježíše, už jim docházela odvaha. Tady ten příběh, co vám teď budu povídat, ten se skutečně stal.

Na jedné vesnici měli rybník a, když začlo mrznout, tak dva kluci šli na rybník se klouzat. Ale, jak to tak bývá, ještě ten led nebyl moc silný a probořil se. Rybník sice nebyl hluboký ale led se začal nad jedním z těch chlapců zavírat. Druhý neztratil hlavu, nezpanikařil, utíkal, co mu síly stačily, na břeh, tam si našel kámen a vrátil se na to místo, kde věděl, že jeho kamarád zmizel pod ledem a tím kamenem začal bušit do toho ledu. Až ten led prolomil, tak se objevila kamarádova ruka, on ho za tu ruku chytil a vytáhl ho na břeh.

Pak přijeli hasiči, záchranka a tak různě, že jo. Všichni teda obdivovali, jak vlastně ten kamarád zachránil svého druha, ale někteří tam tak stáli a říkali: „To je divný. Jak to tak dokázal? Takovej malej kluk takovým malým kamenem rozbil ten led. To je divný, jak to dokázal?“

Teď se tam objevil jeden takový starý pán a říká: „Já vám to vysvětlím, jak to dokázal. Tam nebyl nikdo, kdo by mu říkal: ‚Na to nemáš! To nedokážeš, na to seš moc slabej.‘ Tam nebyl nikdo, kdo by mu bral odvahu, ale on měl odvahu, protože věděl, že pod tím ledem je jeho kamarád, a život toho kamaráda závisí na jeho úsilí.“

Takže, když vám někdo bude říkat: „Na to nemáš. Jó, to neumíš,“ toho neposlouchejte, ale pamatujte si, že máte s sebou ve svém životě toho nejlepšího přítele, a tím je Pán Ježíš. A jako Pán Ježíš se postaral o ty učedníky, utišil tu bouři, tak on se postará o každého z nás. Ale od nás chce tu druhou věc taky – abychom měli odvahu.

Začínáme být znovu hrdí na znamení

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.07.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Jakuba, patrona farnosti

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Král 4,42-44](#); 2. čtení [2 Kor 4,7-15](#); evangelium [Mt 20,20-28](#);

(hodová mše svatá se žehnáním nového obecního praporu)

Každý prapor je znamení. Před nějakými dvaceti lety jsme měli odpor ke každému znamení. Vlastně jsme se snažili těm znamením vyhnout.

Já si pamatuju na to, když jsme povinně chodili do prvomájového průvodu, tak hlavní snaha byla nedostat nějaký transparent nebo něco podobného. Proč? Protože pak člověk nemohl utéct, musel tam vydržet až do konce.

Mám takovou docela úsměvnou vzpomínku, kdy s jedním spolužákem jsme se teda hodně snažili, abychom nic nevyfasovali. Podařilo se. Podařilo se nám utéct. Museli jsme Brno celkem dost oběhnout, protože nejezdily tramvaje, až jsme našli tramvaj, která jela. Tramvaj přijela, my jsme do ní nastoupili a tam seděl náš třídní, který utekl asi tak možná dvě minuty po nás. Bylo to krásné. On neviděl nás, my jsme neviděli jeho, nic z toho nebylo. :)

Naopak teď začínáme být znovu hrdí na znamení, která nějakým způsobem odkazují na to, odkud jsme. Všechna tato znamení byla vymyšlena v době války. Je to smutné, ale je to tak. Aby na dálku ti vojáci viděli, kdo je přítel a kdo je nepřítel, jestli se mají těšit na setkání s někým ze spřátelené armády nebo jestli se mají připravit na boj.

Tato znamení, která používáme my, připomínají přátelství, odkazují na přátelství. Připomínají kořeny.

Proč v historickém znaku Veverské Bítýšky je ta polovina orlice, těžko říct, ale je to moravská orlice. Tedy naši předkové tím vyjádřili, chtěli říct: „My jsme z této části země. My sem patříme.“ Může to odkazovat na to, že Veveří byl takzvaně zeměpanský hrad a že měl podobnou úlohu jako v Čechách Karlštejn, tedy vysokou hodnotu, vysokou úlohu, velké postavení.

Ta modrá? Modrá je barva samozřejmě oblohy, vody, která je tady blízko, která našim předkům poskytovala obživu, ale v heraldice je modrá barva královny. Červená je barva krále a modrá je barva královny. Může nám to připomínat krásu celého okolí, té krajiny, kde žijeme.

To znamení nám má připomenout, že někam patříme, že patříme k sobě. To znamení nás má spojoval. Znamení třeba kříže, kterým začíná každá mše, je znamení náboženské. Prapor je znamení, řekli bychom, občanské, takové přirozené. Ten prapor má být něco, když se někde objeví, aby všichni, kteří jsou z té vesnice, městečka, aby věděli: „Ano, to je náš prapor, to je naše znamení a my se k němu hlásíme. My jsme na to místo hrdí.“

Tady není potřeba zdůrazňovat nějaký nacionalismus nebo něco podobného, ale je potřeba naučit se mít rád to místo, odkud jsem vyšel, kam patřím. Mít rád to místo a mít rád lidi. Ten prapor je krásný a chce nám připomenout, chce nás vybídnout k tomu, abychom my kolem sebe ochraňovali všechno krásné, abychom kolem sebe šířili krásu. Víte, těch věcí škaredých, špatných, s těmi se setkáváme každý den a je jich spousta, ale my máme ve svém životě ukazovat na ty věci, které jsou pěkné.

V prvním čtení jsme slyšeli o takovém gestu. Někdy člověk bydlel v městě, které se jmenovalo Bál Šališ, a šel k Elizeovi a jeho žákům, aby jim donesl chleba. Chleba je základní potravina, to, co potřebujeme pro svůj život. Někdo by řekl „obyčejný chleba“, ale on jim přinesl to, co oni potřebovali. A Elizeus v tu chvíli nemyslel jenom na sebe, ale myslel na další, kteří taky měli hlad, a rozdělil se.

Tady tento, řekli bychom, obyčejný skutek nám chce připomenout hlubokou pravdu: Vždycky, když se rozdělíme o něco dobrého, o něco pěkného, třeba i potřebného, nikdy na tom nebudeme mít takzvané škodu, ale vždycky na tom získáme. Dnešní konzumní společnost říká: „Človče, nikomu nic nedávej. Starej se o sebe.“ Tak, jak to bylo na začátku evangelia, matka Zebedeových synů, aby získali ty nejlepší posty. A Ježíš říká: „Ne. Nedívejte se takhle na sebe, nebuďte takhle sobečtí, ale dívejte se na ty, kteří jsou kolem vás. Patříte k sobě a mějte zájem jeden o druhého.“ Mějte zájem o to krásné a snažte se být jeden druhému nablízku – v těch věcech velkých, v těch věcech třeba, kdy bude při slavnostních příležitostech vyvěšen tento prapor, ale mějme k sobě takhle blízko i ve dnech obyčejných, ve dnech všedních.

(Následovalo žehnání praporu.)

Pramen vody, který tryská do života věčného

P. Mgr. Václav Rychlý, OPraem

02.08.2009, kostel sv. Jakuba ve Vevverské Bitýšce

18. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 16,2-4.12-15](#); 2. čtení [Ef 4,17.20-24](#); evangelium [Jan 6,24-35](#);

Na tom prvním i třetím čtení dnešní bohoslužby slova můžeme dobře postřehnout tu rozdílnost lidských a božích plánů, lidského a božského uvažování. Na jedné straně Hospodin skrze Mojžíše činí veliké podivuhodné věci, ujímá se svého lidu a vyvádí je z Egypta, a oni záhy, když přijde nějaká potíž na cestě, tak reptají: „Tos nás semka vyvedl proto, abysme v poušti zahynuli?“

Hospodin je neztracuje v jejich malé víře, ale znovu se jich ujímá a sesílá jim pokrm, manu, aby za chvílečku zase znovu reptali, jak dobře víme: „Vždyť ta mana se nám přejedla, ta strava je jednotvárná,“ a já nevím co dalšího.

Lid se nezměnil, a v té Ježíšově době opět nechápou a nerozumí. Vidí zázraky a mocná znamení, které Bůh skrze Ježíše koná. Jsou účastni rozmnožení chlebě, nasycení snad desetitisícového zástupu lidí několika chleby, a ještě zbylo mnoho plných košů, a vyvolává to velikou senzací. A Ježíš ví, že když k němu přichází, tak ne proto, aby se najedli toho chleba, který živí duši a který otvírá cestu do života věčného, ale že mají hlad, že chtějí pozemský chléb, utiší jejich pozemský hlad. Přece si na chleba nebudou vydělávat vlastníma rukama, když mají mezi sebou takového proroka, který jim může dát chleba zadarmo.

Vidíme tu různici mezi řečí jeho učedníků a Ježíšovou řečí. Když on je připravuje na to a říká jim: „Já jsem ten chléb, který živí duši. Jezte ze mne a nebudete mít nikdy hlad.“ A oni nechápou, nerozumí: „Ukaž znamení, že toto můžeš říkat, a my ti uvěříme. Ale, přece jenom, dej nám aspoň kousek toho chleba!“

Potom, když mluví dál, že budou se sytit jeho tělem, tak říkají: „Toho je silná řeč,“ a mnozí z nich odešli. Z těch tisícových zástupů, které ho téměř obléhají a nedají mu chvilku klidu, tak prostě utíkají pryč a říkají: „Jak toto může říkat? Jak můžeme jíst jeho tělo a pít jeho krev? To je něco nepředstavitelného.“ A z toho obrovského zástupu, který ho senzačně vzývá a chtějí ho provolat králem, tak zůstává jenom hrstka těch nejvěrnějších učedníků. A on se i těch nejvěrnějších apoštolů ptá: „I vy chcete odejít?“ A Petr odpovídá: „Pane, kam bysme šli? Vždyť ty máš slova života věčného.“

Do tohoto starozákonního i novozákonního zástupu se zařadme my, a v dnešní době, ve které žijeme. Svět hladoví, a tím nemyslím jenom třetinu nebo možná dvě třetiny světa, kteří žijí v nouzi, ale myslím tím veškerou část světa nebo prakticky celý svět, který hladoví duchovně. Když necháte vyhladovět zvíře, tak se z něho stane nebezpečná šelma a člověk je tou vlastně nejnebezpečnější šelmou v řádu stvoření. A když vyhladoví, tak je nebezpečný tomu člověku vedle sebe, přírodě, světu, sám sobě. Tím nemyslím jenom ten hlad pozemský, kdy člověk třeba pod tíží hladu jde ukrást sousedovi pokrm nebo ukradne chléb v obchodě, ale tím myslím hlad duchovní. A to se domnívám, že je největší nebezpečí dnešního světa a největší ohrožení dnešního světa. Ne nějaké nemoci pozemské, které přicházejí a odcházejí, nějaké chřipky a já nevím co dalšího, co nám představují sdělovací prostředky, ale hlad duše.

Žízeň, kterou člověk nemůže utiší tím, co mu nabízí tento svět. Vzpomeňte si na setkání se samařskou ženou. Ta samaritánka u studny, která váží vodu, je strašně podobná Máří Magdaléně, jejíž památku jsme před pár dny oslavili, a její setkání s Ježíšem je velice symbolické. Ježíš k ní přichází, bere si od ní vodu, začíná s ní dialog a říká jí: „Mělas už mnoho mužů ve svém životě a ani ten poslední není tvým mužem.“ A ona mu říká: „Pane, ty jsi veliký prorok. Ty poznáváš hlad, který v sobě mám, a žízeň, kterou nemohu utiší. Dej mi vodu, abych nemusela chodit pořád k této studni, abych utišila aspoň tu svoji pozemskou žízeň.“ A Ježíš jí ukazuje sám na sebe a říká: „Já mám pramen vody, který tryská do života věčného. Já jsem tím pramenem.“

„Dej mi pane tuto vodu, abych už nikdy nezakusila žízeň.“ Tuto vodu v Ježíši poznala Máří Magdaléna a tam je klíč k jejímu obrácení. A tuto vodu, který utiší naši žízeň po všech možných radostech, žízeň po štěstí a hlad po pravdě, tak je skutečně jediným pokrmem a jediným nápojem Ježíš, který může světu sám sebe nabídnout.

Že svět bloudí a žízni a hladoví, tak je vidět na každém kroku. Filozofové konce devatenáctého století, kteří byli ohromeni vědeckotechnickým pokrokem a všemi těmi vynálezy, tak slibovali, že dvacáté století bude stoletím štěstí. Vždyť se zmírnila lidská bída, ustoupila negramotnost a všechny možné vynálezy slibují, že prostě lidé už nebudou dál trpět, ale budou žít ve štěstí. A právě to dvacáté století bylo stoletím největších válečných konfliktů a nedorozumění mezi lidmi a národy. Století štěstí se nedostavilo, protože lidé opustili Boha, protože opustili ten pramen vody, který tryská do života věčného, protože se přestali sytit Kristem. A proto zažívají daleko větší žízeň ve svém životě a daleko větší hlad, který nemohou utiší ty pozemské prostředky, které se nám dneska nabízejí a různé náhražky, které vzbuzují ještě větší hlad člověka.

Člověk, když hladoví, tak se chová jako ta nebezpečná šelma, jako zvíře. To je nebezpečí sekularizace společnosti, zesvětštění společnosti. Kdo má lidi přivést zpátky k Bohu? My, hrstka, kteří jsme v Něho nepřestali věřit. A proto kerigmatem té dnešní bohoslužby slova je slovo apoštola národů, kde nás zapřísahá a říká nám: „Nežijte už jako pohané. Jejich smýšlení je neplodné.“ My musíme žít novým životem. Nejenom proto, abysme neztratili život věčný, nejenom proto, abysme tady na zemi nežíznil a nehladověli, ale abysme taky ukázali směr světu, abysme ukázali cestu ostatním, kteří jsou vedle nás. Sami svými silama to nedokážeme. Ty naše lidské síly jsou omezené a předsevzetí slabá, jak zvítězit nad sebou a nad svými nedostatky, ale Ježíš nám dává sám sebe, abysme nehladověli, nežíznil. Dává nám sám sebe v pokrmu silných, aby z nás slabých a neduživých se stali ti silní, kteří přemohou sebe sama, Zlého, který nás někdy navádí a svádí, a kteří se stanou světlem a cestou pro ty ostatní.

A tak skutečně tím jediným klíčem k dobrému životu tady na zemi a ke štěstí jednou na věčnosti je časté setkání s Ježíšem v eucharistii. Takové ty falešné a plané ohledy: „Vždyť já jsem nehodný, a hříšník,“ a já nevím co dalšího, ty jsou skutečně strašně nebezpečné a zavádějící, a troufám si říct, že je to našeptávání od toho Zlého.

Vemte si biblickou zprávu, kdy Ježíš se nevyhýbá ani tomu celníkovi ani Máří Magdaléně. Setkání s Kristem v eucharistii není nic víc a nic míň, je to setkání s živým Kristem a On se nevyhýbá ani těm hříšníkům. A všem nám říká: „Jezte a pijte, abyste měli život věčný, abyste utišili váš pozemský hlad a vaši pozemskou žízeň.“

V ermitáži v Petrohradě visí krásný Nestoriův obraz, na kterém je rozjasněná krajina s břízami, uprostřed té krajiny je kostel a před ním stojí Kristus. Má rozpřažené ruce a k němu přicházejí věřící. Ti, kteří jsou v dáli, tak jsou zobrazeni jako takové stinné černé postavy, a ti, kteří se postupně k němu přibližují, jsou ozářeni jasným světlem, které z něho vychází. A ti, kteří jsou nejbliž, tak v jasnu toho světla tají a ztrácejí se.

Je to možná návod nebo cesta ukazující, čím se máme stát. Když budeme vzdáleni od Krista, tak budeme těmi temnými a stinnými postavami, které budou klopýtat a ubližovat. Když se dostaneme blíž, budeme osvětleni jeho světlem, když se přiblížíme nejbliž, tak se proměníme a budeme vlastně pohlceni Kristem. Teprve tehdy jsme schopni předávat Krista těm ostatním - když pomine to naše lidské já a bude v nás Kristus.

A tak ať chléb silných nám dává posilu, abysme toto své poslání ve svém životě splnili.

Rozum a cit

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.08.2009 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Zj 11,19a; 12,1-6a.10ab](#); 2. čtení [1 Kor 15,20-27](#); evangelium [Lk 1,39-56](#);

Bratři a sestry, během církevního roku se slaví několik mariánských svátků, ale můžeme říci, že dnešní slavnost nanebevzetí Panny Marie má největší popularitu. Mezi lidmi je tento svátek, tato slavnost nejvíc oblíbená. Proč? Jednak je to v létě. Zpravidla bývá hezké počasí a všechny okolnosti jsou příznivé pro oslavu. Ale pak jde právě taky o náplň toho svátku.

My si během roku připomínáme jednotlivé události ze života Panny Marie a v Mariině životě tak jako v našem životě se střídají chvíle radostné a bolestné, chvíle příjemné, ale taky chvíle utrpení. Ta dnešní slavnost nám připomíná, řekli bychom, radostný závěr, takové radostné vyvrcholení. Už v tom není žádná bolest, není tam prostě žádný stín, nic. Ten svátek opravdu připomíná takový možná i triumf. Máme se zamyslet nad tím proč, nebo jak se to stalo, že Panna Maria se dostala tak daleko.

Odpovídá na to dnešní evangelium. Alžběta říká Marii: „Blahoslavená jsi, která jsi uvěřila.“

To dnešní evangelium začínalo tak nenápadně: V těch dnech se Maria vydala na cestu. No, v jakých dnech se vydala na cestu, kdy to bylo? Bylo to po zvěstování, po tom, co od ní odešel anděl a žádal po ní, aby se stala matkou Božího Syna. Nám to připadá všechno jasné, jednoznačné, ale Maria si kladla otázku: „Nezdálo se mi něco? Opravdu to bylo zjevení? Nenamlouvám si něco? Opravdu Bůh po mně chce něco tak krásného, něco tak velikého?“

V Marii byla nejistota, v Marii byli pochybnosti a odchází k Alžbětě. Protože anděl jí vnuknul tu myšlenku, on mluví o Alžbětě, o její příbuzné, tak Maria se toho chytá a jde k Alžbětě, aby si to vyjasnila. Maria věří, ale pro tu svou víru musí taky něco udělat. Není to jenom něco mechanického. Maria o svoji víru zápasí, o svoji víru bojuje a snaží se ve víře růst. Proto jde k Alžbětě. A tam, ještě dříve, než Maria stačí cokoliv říct, promlouvá Alžběta. Uvědomme si, že Alžběta mluví první. Marii chválí a je vděčná za to, že Maria k ní přichází.

Alžběta byla naplněna Duchem svatým jako první. A potom mluví Maria. Je to nejdelší text, který z Mariiných úst je zaznamenán v bibli. Jinak potom to už jsou jenom krátké věty, kdy Maria mluví k sloužícím na svatbě v Káni Galilejské, kdy Maria dává pokyn a říká: „Udělejte všechno, co vám řekne,“ a pár takových krátkých vět.

Maria už potom v bibli „jenom jedná“. Přichází za Ježíšem a Ježíšovi říkají: „Hledá tě tvoje matka a tvoji příbuzní,“ přichází, aby stála pod křížem a po Velikonocích se modlí s učedníky, s apoštoly ve večeřadle. Takhle se projevuje víra Panny Marie.

Víra Marie nebylo něco naplánovaného, něco jasného, předem daného, ale Maria se musela vždycky ptát: „Pane, co po mně chceš, co ode mě žádáš, co ode mě čekáš?“ A Maria se snažila celým svým životem hledat tuto odpověď. Byla nejbliž Božímu Synu jako matka, ale to neznamená, že by to měla nějak ulehčeno. To naopak znamená, že od ní se čekalo víc.

Dnešní svátek nanebevzetí Panny Marie nám chce připomenout ještě jednu důležitou věc, a sice, že v naší víře, v našem náboženství nejde jenom o rozum. Všimněme si, kolem Pána Ježíše se točilo spousta lidí a většinou to byli muži. Svatý Lukáš ve svém evangeliu zmiňuje také ženy, které jsou kolem Ježíše. On to dělá záměrně. Církvi je někdy vyčítáno, že byla zpátečnická a já nevím co, ale není to pravda. Už právě od dob Pána Ježíše i v Písmu svatém i v církvi vždycky měly ženy své místo a církev vždycky věděla, že do náboženství, do víry patří rozum. Rozum, to je taková kotva, takový základ, uchycení, ale potom že je tady také potřeba citu. Protože když by to byl jenom chladný rozum, tak by to byl chladný rozum, bylo by to studené, ale cit dává lidskému životu vzlet, dává mu křídla. Ale ten cit musí být právě zase v něčem ukotven, aby to nebylo, jak se říká, plácání z jedné krajnosti do druhé. Obojí je potřeba, obojí je potřeba v naší víře, v našem náboženství – rozumu, ale také citu, lásky. Obojí tam má své místo a dnešní slavnost nám to chce, bratři a sestry, připomenout.

Každý člověk je volán. Každý člověk je povolán k víře a k následování Ježíše. Každý člověk se má dívat na Marii. My často mluvíme o Ježíši. Ježíš je Bůh a člověk, Boží Syn. Maria je člověk. Když mluví teologové o Panně Marii, tak říkají takovou věc (ono je to spíš teoretické), že Mariina svatost rostla v životě. To znamená, že Maria se posouvala. Od začátku byla, můžeme říci, dokonalá, ale na konci svého života byla ještě dokonalejší. Jestliže na začátku života byla Bohu blízko, na konci byla blíž.

Vždycky je v životě co vylepšovat. Vždycky je možné se posunout někam dál. Toto nám chce připomenout dnešní slavnost. Chce nám připomenout, že náš život je setkání. V našem životě zažíváme spousty setkání. Některá ta setkání jsou vedena Duchem svatým, my je prožijeme naplno. Některá ta setkání jsou jenom tak mimoděk, ani si to neuvědomíme, ani je třeba nějak nezaregistrujeme. Až později se k tomu vrátíme a třeba si řekneme: „Je to škoda.“ Dnešní slavnost nám připomíná, že to největší setkání nás čeká – až se tváří v tvář setkáme s Ježíšem Kristem a s naším nebeským Otcem. Tak, jako byla Maria vzata do nebe, tak toto závěrečné dějství je připraveno pro každého člověka. Záleží jenom a jenom na nás, jestli my řekneme Bohu: „Ano, taky to chci. Chci se po smrti setkat s Tebou, chci po smrti být u Tebe.“

Bratři a sestry, dívejme se na Pannu Marii. Připomínejme si ji, když nám bude dobře, připomínejme si ji, když nám bude těžko. Připomínejme si její cestu k Alžbětě a to, jak ty dvě ženy se dokázaly setkat. A prosme za to, aby v našem životě takových setkání, která prožijeme naplno, bylo co nejvíc.

Pohan nemá naději

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.09.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

25. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 2,12.17-20](#); 2. čtení [Jak 3,16-4,3](#); evangelium [Mk 9,30-37](#);

Kniha Moudrosti vznikla asi sto let před narozením Pána Ježíše. Napsal ji Izraelita, Žid, ale nenapsal ji hebrejsky nebo aramejsky, ale napsal ji řecky. On totiž nežil v Palestině, v Izraeli, ale žil v Egyptě, s největší pravděpodobností v městě, které se jmenuje Alexandrie. Tady v tomto městě žila velká skupina Židů, a právě tito Židé v Egyptě, zvláště v Alexandrii, se zasloužili o to, že celý Starý zákon byl přeložen do řečtiny. Tomu překladu se říká Septuaginta.

Oni to tam neměli po stránce náboženské jednoduché. Jim se vedlo dobře ekonomicky. Alexandrie je přístav, takže jim se dařilo, hlavně obchodovali, ale pro stránce náboženské oni byli menšina, menšina obklopená pohany (tomu se říká diaspora) a tady tito pohanští Egyptané, většinou Řekové, zastánci řecké filosofie, se na ně dívali z patra.

Jak víme, židovské náboženství je plné symbolů, různých symbolických úkonů a různých ritů. Bohoslužba je taková, že ten, kdo nepatří k tomuto náboženství, tak jí nerozumí. A toto byl ten problém. Egyptané nerozuměli Izraelitům, nerozuměli Židům, a tak udělali to, co lidé většinou dělají: začali se posmívat. Je to jednoduché. Těžší už je něco hledat, zkusit si o tom něco přečíst, zjistit, jak to je, hledat vysvětlení. To je těžké, to zabírá čas. A tak oni se smáli.

Pisatel knihy Moudrosti probírá v myšlenkách dějiny Izraele, vrací se k různým místům ze Starého zákona, a jakýmsi způsobem komentuje tato místa a hledá styčné body. Ale také se ptá a říká si, jak to bylo tenkrát a jak je to dnes.

Ten dnešní krátký úryvek začínal slovy: „Bezbožníci řekli: „Číhejme na spravedlivého.““ Když budeme číst první stránky Starého zákona, nebo vůbec ta místa, kdy Izraelité přicházejí do zaslíbené země, tak tam je rozdělení jasné. Izraelité na jedné straně a na druhé straně ty ostatní názory, já nevím, Kananejci, Chivité, Jebusité, Perizejci, Filištínci a další. Ale teď už je to rozdělení jiné: Bezbožníci. Lidé, kteří se drží Hospodina, a kteří od něho odpadli.

On totiž tady dál mluví trochu o těch pohanských Egyptánech, ale hlavně s velkým zármutkem mluví o lidech ze svého národa, kteří odložili víru a kteří se obrátili zády k tomu, co přijali od rodičů, k tomu, v čem byli vychováni. O to ho velmi bolí. Všichni to známe. Když se někdo ve vlastní rodině jakýmsi způsobem otočí proti a popře všechno to, v čem byl vychován, obrátí se zády, tak je to velmi bolestivé a tuto situaci zvládnout bývá velmi těžké.

Řekli si: „Číhejme na spravedlivého.“ Kdo to je tento spravedlivý v očích knihy Moudrosti? To není člověk, který by byl dokonalý, to není takzvaně superman. My bychom dnes řekli: „To je člověk, který se snaží žít podle víry, podle evangelia.“ Tenkrát by se řeklo: „To je člověk, který se snaží zachovávat smlouvu s Hospodinem.“ Důraz je na tom slovíčku „snaží“. Možná by se dalo doplnit „upřímně“, „upřímně a podle svých sil se snaží“.

„Podívejme se na toho spravedlivého, zda jsou pravdivá jeho slova a zkusme to, jak to s ním skončí.“ Proč se tam mluví o slovech? No, protože činy toho spravedlivého jsou v pořádku. Těm činům nelze nic vytknout, jinak by nebyl nazýván spravedlivým. A tak slova. „Zkusme ho chytit za slovo!“ Jinými slovy: „Pořád si nemůže dávat pozor. Však jednou taky bude mít slabou chvíli a řekne něco, co nám se bude hodit, co použijeme proti němu. Zkusme, jak to s ním skončí.“

Jak to skončí s věřícím? To je to! Víra nám dává odpověď na tuto otázku a říká: „Jak to se mnou skončí?“ „Jak to s tebou skončí?“ „Věříme a doufáme, že skončíme v Božím náručí.“

Ale co řekne nevěřící? Co řekne pohan? Pohan nemá naději. To je další důležitý moment knihy Moudrosti. Ta kniha mluví o naději. Je to takové trochu příznačné. My se dnes zamyslíme nad nadějí a mottem návštěvy Svatého otce, který přijede příští týden, je právě ta naděje. Naděje, která chybí, naděje, které se nedostává, nejistota, jak to skončí, beznaděje, pochybnosti. Jak to skončí? Co řekne ten nevěřící? Jaký je konec? Co bude dál? „Nevíme.“

„Je-li spravedlivý Božím synem, Bůh se ho ujme a vysvobodí ho z ruky protivníků.“ Tady je Boží syn s velkým „B“, ale tím nebyla myšlena konkrétní osoba, ale celý národ. Celý národ, protože už ve Starém zákoně se objevuje ta myšlenka, že Bůh jim bude Otcem. Takže celý národ má právo na to nazývat se Božími syny, Božími dětmi. Otázka je, jestli to chtějí, jestli to přijmou, jestli o toto budou stát.

Je mnoho věcí, o které člověk usiluje. On to viděl výrazně právě proto, že oni byli bohatí. Alexandrijští Židé byli bohatí, byli to obchodníci, dařilo se jim. Usilovali o mnoho věcí, a právě viděl, že někteří z nich přestávají usilovat o to, aby se mohli nazývat Božími dětmi, aby patřili k vyvolenému národu.

My vztahujeme hlavně tato slova na Pána Ježíše, ale zase v rozšířeném slova smyslu platí o každém pokřtěném.

„Zkoušejme ho souzením a trápením, abychom poznali jeho mírnost.“ „Zkoušejme ho!“ V biblickém chápání zkoušet člověka má právo jenom Bůh. Bůh může podrobit člověka zkoušce, aby vyšly najevo úmysly toho člověka – jeho upřímnost, jestli skutečně tak jak to říká, tak si za tím taky stojí, odhodlanost toho člověka, jeho víra. Ale v žádném případě nepřísluší člověku takto podrobovat druhého člověka nějaké zkoušce. Proč? No, protože tím se ten, kdo posuzuje, podrobuje té zkoušce, staví do role někoho „nad“, já jsem výš, já tady určím, kdo z vás je hodný, kdo ne, já to rozhodnu. A toto žádnému člověku nepřísluší, toto přísluší jenom Bohu.

Bratři a sestry, abych to nějak skončil, abych to shrnul. Pisatel knihy Moudrosti, který je veden Duchem svatým, připomíná Židům v Alexandrii, ale i nám, a říká: „Vede se vám dobře. Snažte se o mnoho věcí. Při tom vašem snažení nezapomínejte se snažit o to, abyste patřili do té Boží rodiny. Nezapomínejte na to, že jste pozváni. Nezapomínejte taky na to, že ne všem bude vaše snažení sympatické, ne všem se to bude líbit, ne všichni tomu budou rozumět. Někteří se budou smát, někteří mávnou rukou a někteří vám budou dokonce dělat i naschvály. Víra s sebou přináší naději, ale vyznávání víry s sebou přináší také těžkosti, obtíže, protože je ta moje víra vidět. Patří to teď v tuto chvíli nějakým způsobem k sobě, ale to, co je hlavní, je ta naděje.“

Když se podíváme na poslední verš, na poslední dva řádky, tak tam čteme: „Odsudme ho k hanebné smrti (myslí se spravedlivého), zda najde ochranu, jak říká.“ Toto vztahujeme hlavně na Pána Ježíše. A v našem životě to proběhne jako v životě Pána Ježíše. Bůh v životě Ježíšově nezasáhl na Velký pátek, ale až v neděli. Na Velký pátek se zdálo, že bezbožníci zvítězili. V našem životě to taky může někdy tak vypadat, ale to určující, to hlavní, co má procházet celým naším životem, co nás má vést, nemají být naše stesky, že to máme těžké, že nás druzí nechápou, ale to hlavní, co nás má vést je právě ta naděje. Tak ať to tak skutečně je.

Bůh je ten, který dává život*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce**04.10.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce**27. neděle mezidobí**příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 2,18-24](#); 2. čtení [Žid 2,9-11](#); evangelium [Mk 10,2-16](#);*

My se, bratři a sestry, vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení. Někdy si možná říkáme, jak ti naši předkové nebo prapředkové žili. Archeologové nám podávají obraz, ve kterém se vlastně říká, že neměli mnoho věcí z toho, co máme my, že žili daleko skromněji a že byli, jak se říká, vůči nám pozadu. Ale dnešní první čtení, které bylo zapsáno asi 900 let před narozením Pána Ježíše, nám ukazuje, že v mnoha věcech měli naprosto jasno. Nechci říct, že byli dál. To jsou totiž základy. To jsou pilíře, na kterých to spočívá, tak, jak to říkal komentář, a ty pilíře se nemění.

Neměli třeba jasno v tom, jak vznikl svět a jak vznikl život na této zemi, ale to, co se tam říká, to všechno je obraz a jako obraz je potřeba to brát. Je nutné zdůraznit, že bible není kniha dějepisu, zeměpisu, přírodopisu, ale je to kniha náboženská. Bible neříká, jak vznikl svět, jakým způsobem, jak to mechanicky probíhalo, co bylo první, co druhé, co třetí a takhle, ale bible říká, kdo je původcem, kdo za tím vším stojí, kdo je na tom samém začátku a jaké jsou principy, které Stvořitel tomuto svému dílu dal.

Můžeme říci, že všechno, co je v první knize Mojžíšově až do Abraháma (je to nazýváno biblické pradějiny), tak je to obrazně vyjádření. Ale to neznamená, že by nějak ty obrazy ztrácely platnost, jak jde čas. Naopak, právě ukazuje se, že ty obrazy mají v každé době co říci, protože je to Boží slovo. A teprve od Abraháma můžeme mluvit o nějakých našich dějinách. Abrahám je první postava ze Starého zákona, kterou můžeme nějakým způsobem datovat a zařadit.

Často ta slova, která jsou tady v těch prvních kapitolách první knihy Mojžíšovy, se v originále rýmují, což se ztrácí při překladu. Jsou tam slovní hříčky, ty se bohužel také ztrácí (budeme mluvit dnes o dvou), ale všechno to, co tam je, chce člověku pomoci nalézt jakousi jistotu.

Když začneme tím, co už jsem zmínil, tím obrazem stvoření života: „Bůh Hospodin uhnětl z hlíny všechnu divokou zvěř a všechno nebeské ptactvo a přivedl je k člověku.“ Tak nám je jasné, že to probíhalo jinak, že to bylo daleko složitější. Ale proč je to napsáno takto? Ti z vás, kteří byli v Palestině nebo tady v těch zemích blízkého východu nebo pokud jste viděli nějaký dokumentární film, tak jste si určitě všimli, že tam je spousta prachu na zemi, kamení, prach. Prach se okamžitě, když tam někdo projde, víří, tím spíš, když tam projede nějaké auto. A teprve usilovnou prací člověka, který to zalévá, okopává, zasévá semeno, tak se z toho prachu stane pole. Usilovnou prací se to zazelená a něco tam vyrostě.

Prací člověka země vydá plody. Co je prací Boží? Prací Boží je „rozsévat život“. To je to, co chce říct svatopisec. Bůh je ten, který sem zasel život. Bůh je ten, který dal ten první impuls. Dal taky zákony, ale dal taky svobodu. A potom už se to dál rozvíjí v rámci tady těchto obou skutečností, jak těch zákonů, tak té svobody.

Bůh je ten, který dává život. Ale v čem už měli jasno, byla hned první věta dnešního úryvku: „Není dobré, že je člověk sám.“ Jednak se tady setkáváme s tou první slovní hříčkou: Adam znamená člověk, hebrejsky je to Adamach. Takže tady je napsáno v originále: Není dobré, že je adam sám (s malým „a“). Není to jméno, ale je to označení člověka. Eva naproti tomu znamená živá nebo matka všech živých, tam jsou možné dva překlady do češtiny.

Není dobré, že je někdo sám, to všichni víme, a věděli to už tisíc let před narozením Pána Ježíše. Věděli, že je tady něco špatně, a je jedno, jestli je ten člověk, který je sám, starý anebo mladý. Samota bývá problémem stáří. Co je podstatou samoty? To, že člověk je nějakým způsobem vyloučen, vyřazen. Ať už třeba proto, že nemůže tak rychle jít, už nestačí těm druhým, anebo proto, že už nestíhá to, co je kolem. Už nezvládá obsluhovat všechna ta zařízení, všechny možné aparáty a přístroje, a ti okolo mu říkají někdy napřímo: „Ty už tomu nerozumíš,“ někdy to říkají trochu víc zaobaleně.

Ale také může být člověk sám, protože jinak vypadá anebo protože má nějaké jiné schopnosti, a tak nezapadá do toho průměru a to ho vyřazuje. A toto se může stát klidně i mladému člověku. A toto vyřazení je jakýsi práh. Pokud ho někdo překročí, tak od toho se odvíjí další špatnosti a další zlo.

Písmo svaté na samém začátku říká, že toto je špatně, že člověk je povolán k tomu, aby žil ve společenství. Společenství, to třetí nejzprofanovanější slovo na světě. První slovo, které je nejvíc zprofanované, je Bůh, druhé láska a třetí společenství. Společenství, to není jenom skupina lidí, kteří stojí v nějaké frontě, ale to jsou lidé, kteří žijí spolu, kteří mají zájem jeden o druhého. To jsou lidé, které něco spojuje. Není dobré, aby člověk byl sám.

„Bůh přivádí před Adama zvířata (samozřejmě je to zase obraz), aby je Adam pojmenoval.“ V Orientě v té době, kdy vznikl tento úryvek, dát jméno mělo veliký význam. Oni tento moment dokonce přečeňovali, ten akt předání jména. Brali to tak, že když někdo dá někomu jméno, tak má nad ním moc, získá nad ním moc. Co je k tomu vedlo? Když se podíváme do přírody, tak to vidíme. Vemte si obyčejného psa, každý „správný pes“, když se na něho zavolá jménem, přiběhne. Slyší na to své jméno. Dítě – zavoláme jménem – přiběhne. A oni z nějakého nám trochu neznámého důvodu z toho měli strach a mysleli si: „Když někdo řekne moje jméno, má nade mnou moc.“

Tím, že Bůh deleguje Adama, aby Adam pojmenoval všechna zvířata, chce říct: „Človče, ty máš ode mne moc nad tímto světem. Ale ne, abys ho bořil a ničil, ale by ses o něj staral. Aby ti ten svět sloužil, ale ty abys ho taky obdělával a jakýmsi způsobem zušlechťoval.“

Tady je skutečně velký rozdíl: Člověk byl stvořen k obrazu Božímu. Svět byl stvořen, aby v něm člověk mohl žít.

V uplynulých letech, hlavně za minulého režimu, jsme často slyšeli o tom, jak je ta církev zaostalá, tmářská a já nevím co, jaké hájí zastaralé zásady, ale už v druhé kapitole první knihy Mojžíšovy čteme o tom, že muž a žena jsou si rovni, že mají stejnou důstojnost. Je to vyjádřeno obrazně tím, že žena je stvořena z Adamova žebra. Tím se chce říct: „Je tady stejný základ, není tady žádný rozdíl.“ Každý z nich, muž a žena, každý z nich má jiné poslání, jiný úkol na tomto světě, ale oba mají stejnou důstojnost. Nikdo není víc, nikdo není míň.

A končí tím, že Adam nadšeně volá, že má společníci, že je tu někdo, kdo bude s ním. Ten kruh se jaksi uzavírá a dostáváme se k tomu, o čem jsem mluvil na začátku: Jak ven z té samoty. Co? Začíná to velmi jednoduše – tím, že lidé spolu mluví. Tím, že spolu lidé promluví, tím se prolamují nějaké ledy, lidé naváží kontakt a už to není cizí člověk. Už to není ten divný člověk, ten, který něco neumí anebo vypadá jinak než já.

Staří Izraelité, a koneckonců dneska i Arabové, si rádi povídají. A jsou známé ty obrazy, kdy seděli před stany a povídali si. My, Evropané, to jakýmsi způsobem zhodnotíme, shrneme a řekneme: „To je ztracený čas. To jsou hodiny ztraceného času.“ Pro ně ne. Pro ně je to vytváření společenství, je to zájem o člověka. Ten zájem začíná na úplně obyčejných věcech. Dodneška platí v Orientu, že když přijde poutník do nějaké vesnice a zeptá se, jestli by tam někde nebylo ubytování, tak ho nesmí poslat a říct mu: „Hele, tam je hotel. Tam si zajdi, tam si něco najdi,“ ale musí mu říct: „Jestli chceš, tak pojď k nám.“ Musí mu dát najíst a poskytnout střechu nad hlavou. Samozřejmě se toho taky bojí, protože jsou často tak chudí, že když pohostí někoho, tak jim nic nezůstane pro ně. Ale tento zákon tu je.

Mezilidské vztahy se nezačínají budovat tím, že by se řeklo: „Budeme se spolu modlit, budeme spolu rozjímat, budeme spolu číst něco,“ ale: „Já tě vezmu do svého domu, dám ti najíst a dám ti střechu nad hlavou.“ Od těchto základních „obyčejných věcí“, od toho, co člověk potřebuje, tady začíná nějaký kontakt.

Bratři a sestry, toto, co jsme slyšeli v prvním čtení, to je základ. V evangeliu Ježíš už to zase posouvá o dost výš a mluví o svátosti manželství. Ale, jestli jste si všimli, tak v evangeliu jsme slyšeli jako citát Ježíšův část tady tohoto starozákonního čtení. Ježíš se k tomu přihlásil a říká: „Pokračuji na tom, co už tady od začátku bylo. A vy, moji učedníci, taky pokračujte na tom.“

Bratři a sestry, žijeme v době, kdy lidé často hledají důvody, proč něco nejde. „Já nemůžu. Já ti nemůžu vyjít vstříc. Já nemůžu. Prostě proto, proto, proto ...,“ ale Ježíš říká: „Hledej, proč by to šlo. Přehod' to v sobě, překlapni to. Proč by do šlo, jak by to šlo udělat, jak být spolu. Nehledat to, co rozděluje, ale hledat to, co spojuje. To je ten základ.“

Člověk od svého stvoření, od okamžiku prvních lidí jsme povoláni k tomu, abychom hledali jeden druhého a potom abychom šli společně dál a společně vytvářeli další hodnoty.

Tak nezapomeňme na to.

Bůh se s námi chce o moudrost rozdělit

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.10.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

28. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 7,7-11](#); 2. čtení [Žid 4,12-13](#); evangelium [Mk 10,17-30](#);

V prvním čtení se setkáváme s knihou Moudrosti. V komentáři jsme slyšeli, že mladý král Šalamoun prosí o ducha moudrosti. Ve většině sbírek Písma svatého, v těch starých sbírkách, je tato kniha označena jako kniha Moudrosti. V některých je označena jako kniha Šalamounovy moudrosti.

Co se tady děje nebo co se tady stalo? Jak se na to přišlo? Víme totiž celkem spolehlivě, že tato kniha Moudrosti, tento spis je zřejmě nejmladší knihou Starého zákona. Byl napsán asi padesát let před narozením Pána Ježíše, tedy v době, kdy král Šalamoun už byl dávno, dávno mrtvý. Ale je to krásná věc, zvláště s tím, když srovnáme to, co jsme slyšeli třeba minulý týden o tom, jak na jedné universitě, radši nejmenované, se opisuje. Jak tedy někdo, aniž by něco vytvořil, tak si to někde najde a podepíše se pod to. Svatopisec udělal přesný opak. Pod vedením Ducha svatého vytvořil dílo, spis, ale nepodepsal se pod něj. My víme, že žil v Alexandrii, že to byl Izraelita, vůbec netušíme, jak se jmenoval. Řekněme, možná se mohl jmenovat Izák. Nenapsal jako podpis „Izák z Alexandrie“, ale připsal to dílo králi Šalamounovi.

Udělal to zřejmě ze dvou důvodů. Jednak proto, aby se to dílo snadněji šířilo, v té době to bylo zvykem, ale udělal to také proto, aby jakýmsi způsobem poděkoval králi Šalamounovi. Král Šalamoun je stavitel jeruzalémského chrámu, král Šalamoun se svým otcem Davidem jsou považováni za dva největší izraelské krále. Mělo to být tedy jakési poděkování, jakýsi, řekli bychom, hold tomuto králi.

Svatopisec napsal tuto knihu pro Izraelity, řekli bychom pro svoje okolí, pro Židy, kteří žili obklopeni pohany. Alexandrie byl a je přístav. V každém přístavu to žije. Přijde tam spousta lidí, každým přístavem proteče mimo spousty vody také spousta peněz a dá se tam vydělat, dá se tam zbohatnout. Ale svatopisec vidí, řekli bychom, různá nebezpečí, vidí to, co ohrožuje víru, a všímá si toho, že víra u jeho současníků jde dolů, prožívání víry, nadšení pro víru, že to jde dolů. Z několika důvodů. Někteří jsou uchvázeni, očarováni technickým pokrokem. Už v prvním století před Kristem se mluvilo o technickém pokroku, o nových věcech, o nových strojích, které vynalezli, o nové konstrukci lodí, o novém vybavení domácností a byli lidé, kteří se honili za tímhle: „Tohle musím mít. Má to souseď, já to musím mít taky.“

Další věc, která tu dobu velmi sužovala v Egyptě, byl pohanský kult zvířat, zbožštění zvířat. Můžeme se tomu usmát, ale podle mých zkušeností, hlavně teda ve městech, ve velkých městech i dneska je toto problém. Ne, že by si někdo pořídil psa nebo kočku a říkal: „To je můj bůh,“ ale chová se tak. Kolem toho psa nebo té kočky se to tak točí, tak se kolem toho běhá, že i když se to neřekne, tak je to takový bůžek.

Co dál? Filosofické školy. Alexandrie byla proslulá svými filosofickými školami. Izraelité toto těžko nesli. Biblické vyjadřování zdaleka nedosahuje krásy vybroušené řečtiny, krásy spisů, které vycházely z těchto filosofických škol. Biblické vyjadřování je takové mnohem jednodušší, prostší a pro některé lidi nezajímavé, fádní. A proto si řekli: „Je to nezajímavé, tak to nebudu číst. Nebudu se o to starat, nebudu se tím zabývat.“ A svatopisec říká: „Nejde přece o to, jestli je něco zajímavé, ale jde o to, jestli je to pravdivé a jde o to, k čemu to je.“

Svatopisec toto všechno shrnuje a v celé té knize porovnává život lidí věřících, které označuje za zbožné, a lidí nevěřících, které označuje za bezbožné. Porovnává jejich život na této zemi a život po smrti, úděl, který vlastně si vyberou už za tohoto života, co se s nimi stane potom. A dochází k tomu, že aby člověk získal věčný život, musí mít moudrost.

Co to je ta moudrost? To je taková hodnota, která se nedá změřit, zvážit, nedá se na to šáhnout, a hlavně se tím nedá pochlubit. To je ten kámen úrazu! To všechno, co tam bylo jmenováno potom, tím se dá pochlubit. Dá se pochlubit velikostí konta, dá se pochlubit domem, bytem a já nevím co, ale tímhle ne. A zase je to takové nezajímavé. A přesto ten svatopisec říká: „Uvědomme si, je to Boží vlastnost.“ V náboženství se probírá, že Bůh je všemohoucí, vševědoucí, všudypřítomný, ale že je taky moudrý, to je dost v pozadí a je to škoda, protože právě o tuto vlastnost se Bůh s námi chce rozdělit. Nabízí nám: „Můžeš, jestli chceš člověče, z tohoto získat. Toto ti nabízím. První věc je: musíš chtít.“

To první čtení začínalo: Modlil jsem se a byl mi dán rozum. Prosil jsem a ducha moudrosti v úděl jsem dostal. Tedy člověk musí chtít, musí mít zájem. Protože člověk dostal svobodnou vůli, jestli nemá ten zájem, Bůh to nebude tlačit na sílu.

Druhá věc, jak to člověk získá. Neodpracuje to, ale vyprosí si tuto moudrost. Samozřejmě člověk ze své strany musí splnit některé podmínky, musí se snažit a takhle, ale potom tady ta životní moudrost je dar. A co je zvláštní, tak když označíme nějakého člověka, řekneme: „Tehle člověk je opravdu moudrý, v životě už něco dokázal, ta moudrost je na něm vidět,“ tak takový člověk je vždycky pokorný. To jde ruku v ruce. Člověk, který je pyšný, nikdy nebude označen za člověka moudrého. Možná bude označen za člověka vychytralého, chytrého člověka, který si to umí zařídit, ale nebude označen za člověka moudrého.

A o co v té životní moudrosti jde? Jde o poznání dobra a zla a o rozlišování těchto skutečností. Všichni víme, jak to bývá těžké. Když je něco očividná lež, to člověk ještě dokáže odhadnout a řekne: „To je lež,“ ale jestliže jsou to takzvané polopravdy, to znamená, že je tam to zrníčko té pravdy schované a je to obalené vším možným, tak v tom momentě dobrat se té pravdy a odlišit jedno od druhého bývá někdy velmi těžké. A to je další věc, o kterou máme prosit, o kterou máme usilovat.

Není to jedno. Žijeme v době, která je velmi podobná té době, ve které žili Židé v Alexandrii. Jsme obklopeni velkým množstvím nevěřících lidí. Často nám učarují nějaká východní náboženství, něco, co je exotické, kde jsou jiné praktiky, které v kostele nejsou. Často nám učaruje třeba touha mít nějaké věci, něco vlastnit. Ale máme se vrátit k těm kořenům, z kterých jsme vyšli. Máme se vrátit k tomu, co nám skutečně dává život a co nás vede k moudrosti.

Svatopisec v té knize Moudrosti dokázal zapracovat některé výroky pohanských filosofů a tam je schovaný takový jeden výrok, v kterém se říká: Člověče, pamatuj na to, že na všech věcech leží stín slz. Co se tím chce říct? Že člověk má myslet

Homilie 2009

na to, že s každou věcí se jednou bude muset rozloučit, že to, co vydrží, je život. Život, který jsme dostali a který, až jednou skončí na této zemi, tak bude pokračovat na věčnosti. S tímto se loučit nikdy nebudeme muset.

Žijme tak, abychom byli označeni za lidi moudré, prozíravé a za lidi, kteří se snaží žít podle Božího slova. Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Vrátí se domů zbytky Izraele

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.10.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

30. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 31,7-9](#); 2. čtení [Žid 5,1-6](#); evangelium [Mk 10,46-52](#);

Bratři a sestry, když bych vám položil pro začátek dvě otázky: co v uplynulém týdnu vám udělalo radost, možná byste chvíli přemýšleli a hledali, a kdybych se zeptal, co vám způsobilo starosti, co vám nějakým způsobem nějak znepríjemnilo život, troufám si říct, že ta odpověď by byla rychlejší, že hned by nás něco napadlo. Tak to bohužel s námi je, že to třeba příjemné, to co se nám podařilo, tak to dáváme jaksí na druhou kolej, bereme to často dost samozřejmě. Ale ty těžkosti, ty hned víme. Taky když se lidé potkají, tak si často vyprávějí o svých těžkostech.

Prorok dnes v tom úryvku, který jsme četli, oznamuje radostnou zprávu: „Budete se moci vrátit domů do své země, do Izraele.“ Časově se nacházíme asi v polovině babylónského zajetí, to znamená nějakých asi 540 let před narozením Pána Ježíše. Proroci Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a všichni ti další dlouhou dobu ohlašovali věci nepříjemné, v podstatě tomu říkáme tresty, ale oni říkali: „Vaše špatné jednání bude mít ten a ten důsledek.“ To slovo trest není úplně správné, úplně přesné. Oni upozorňovali na to, že to špatné jednání přinese špatné výsledky a byli z toho smutní.

A teď tady, když prorok oznamuje něco radostného, tak to bylo vidět i na jeho životě. Tady se setkáváme s takovou první myšlenkou, která je společná pro naši dobu a pro tehdejší dobu. Když říkám něco nepříjemného, jsem smutný. Když říkám něco radostného, mám radost. A teď to srovnáme.

Mě velmi zraňuje to, když v různých zprávách vidím některé ty redaktory, kteří si doslova libují v tom, že ohlašují nějakou nepříjemnou věc, nějakou havárii, že se něco stalo a teď tam vyjmenovávají, co ti svědkové, jak byli otřesení a já nevím co všechno, a vyloženě si v tom libuje, že může říkat něco negativního, něco špatného. Prorok byl zarmoucený, prorok byl smutný z toho, že musí říkat tady tyto vážné a zraňující věci.

Dnešní čtení je plné obrazů, je plné myšlenek, které nám jsou trošku vzdálené. Pokusíme se alespoň některé z těch obrazů si vysvětlit.

„Zachránil Hospodin svůj národ, zbytky Izraele.“ To, že se budou moci vrátit do své země, není výsledkem toho, že by se nějak výrazně zlepšili, že by se nějak výrazně spravilo jejich chování. Lidstvo je víceméně pořád stejné (tady si nikdo nesmí dělat nějaké velké iluze, bylo to tenkrát, je to dneska), ale oni se mohou vrátit proto, že Bůh je věrný, že On nemění své slovo, že nemění své postoje.

Toto je další myšlenka, která nám může pomoci žít náš každodenní život. Žijeme v době, kdy se toho hodně mnoho mění. Člověk přijde do obchodu a řekne: „Vy jste tady měli ... něco.“ „Jó, pane, to už se nedělá, to už je dávno pryč. Dneska už je to všechno jinak.“ Pořád se něco mění a to, co platilo včera, dnes neplatí. Ale Bůh říká: „U mně to platí. Jestliže jsem to řekl, jestliže jsem to slíbil, tak já jsem věrný tady v těchto slibech. Já to neměním, jeden den tak a druhý den onak.“

„Vrátí se domů zbytky Izraele.“ Babylónské zajetí byla velká rána pro Izrael, pro to, čemu se říká národní hrdost, až národní pýcha. Vědět, z jakého národa jsem vyšel, kam patřím, je jistě správné, ale má to své meze, má to své hranice. Oni se opravdu vrátili domů jako zbytky. Nemluví se tady o tom, že by se vrátil král, šlechta, ale jsou tady vyjmenovávání úplně jiní lidé: slepí a kulhaví spolu se ženami v naději a nedělkami. Tyto dvě skupiny lidí jsou tady záměrně. Zase je to obraz – slepí, kulhaví. Mluví se tady teda o obyčejných lidech, navíc jsou to lidé, kterým něco chybí. Ti lidé něco postrádají, rádi by něco měli, ale jejich situace byla ještě složitější, než si myslíme. Nejenom tedy to, že tomu kulhavému se špatně šlo, slepý musel mít průvodce, který ho vedl, ale tito lidé byli v tehdejší době vyřazení z bohoslužby a z té veřejné sféry života. Tam se to bralo tak, že člověk, který zastával nějaký úřad hlavně v chrámu – kněžský nebo chrámového pomocníka, služebníka – že tento člověk musí mít v pořádku svoje tělo. To znamená, nesmí mu chybět třeba prsty na ruce, nesmí mít nějak zkroutenou ruku nebo nohu, protože oni to brali tak, že ten člověk i tím jak vypadá, ukazuje na Boha, na stvořitelské Boží dílo, a že tedy když by na tom člověku bylo něco špatně, něco mu chybělo, tak že by to dávalo špatný obraz o Bohu.

Bratři a sestry, nesmíme to soudit. My nesmíme dnešní optikou posuzovat tady toto, jak oni to chápali. Pro nás je to tvrdé, pro nás je to nepřijatelné a taky to nikdo nedělá dneska, ale nebylo by správné to nějakým způsobem odsuzovat. My to musíme vzít jako fakt. Soudit, jestli to bylo dobře nebo špatně, to bude Bůh. Už sám prorok říká: „Ne, Bohu nevádí, jestliže někomu něco chybí, nějaký prst nebo jestliže nemá v pořádku nohu, to vůbec nevádí. I tento člověk má cestu k Bohu otevřenou.“

A to druhé vyjádření o těch těhotných ženách a o ženách, které porodily své dítě, tak to je kategorie lidí, která nám už je úplně cizí. To jsou lidé takzvaně kulticky nečistí, nábožensky nečistí. Mohli to být muži i ženy. Těch důvodů, které člověka nábožensky znesvěcovaly, znečisťovaly, bylo spousta. Ve třetí knize Mojžíšově je to vyjmenováno, je jich tam spousta. Třeba když člověk sáhl na mrtvého, tak byl nábožensky nečistý po určitou dobu. Musel vykonat určité obřady, aby se zase stal čistým, aby se mohl náboženského shromáždění.

Tyto předpisy v základu měly jakýsi, řekněme, hygienický aspekt. Oni neměli penicilín, nevyznali se v tom takhle a měli strach z toho, aby nějaká nakažlivá choroba se nerozšířila třeba ve velkém shromáždění lidí. A proto jaksí preventivně tyto lidi izolovali. Ale zase, už pět set let před narozením Pána Ježíše prorok, který mluví ústy Boha, říká: „Ne, toto pro mě neplatí. Každý člověk, který chce přijít, přijít může. S každým člověkem počítám. Není tady žádná přehrada, není tady žádná bariéra. Důležité je, jestli chce ten člověk přijít.“

Víte, to je další aspekt. Prorok tady oznamuje: „Budete se moci vrátit domů,“ a z dějin víme, že když to potom přišlo, když král Kýros jim to dovolil, ne všichni chtěli jít domů, protože říkali (oni už se v tom Babylóně narodili): „No, sice náš národ tady odsud nepochází, ale tady máme postavené vesnice, tady víme na čem jsme. Vrátit domů, no to je hezké, ale prý je Jeruzalém rozbořený (to byla pravda). Jít do nejistoty? Začínat znovu? A my bysme radši zůstali tady.“ Mnohým se nechtělo. Vrátit se domů, to znamenalo vydat se do nejistoty.

Nám se taky často nechce vydat do nějaké nejistoty. Jsme rádi zabydlení v nějakých těch stereotypech a říkáme si: „Sice to není nic moc, ale je to moje jistota. Tady vím, co od toho můžu čekat.“

Dostáváme se k poslednímu: „Stal jsem se Izraeli otcem, Efraim je mým prvorozcem.“ V jednom tom momentě, kdy ti proroci oznamovali právě ty, řekli bychom, (já se chci vyhnout tomu slovu tresty) tady ty špatné následky a důsledky jejich jednání, tak také prorok měl za úkol oženit se se ženou, kterou víceméně neznal, to znamená ani nemiloval, a měl s ní děti. A ty děti dostaly symbolická jména: Nejste můj lid, Nejsem váš otec (v hebrejštině je to trochu kratší). Mimochodem mít takové jméno, chodit s takovým jménem po zemi rozhodně není nic příjemného. Ty děti svým životem, tím svým jménem vlastně ukazovaly na to, co se stalo v Izraeli. A teď tedy prorok říká: „Jste mým lidem. Já jsem vaším otcem. Já se k vám znám. Patříme k sobě.“

Mezi Židy platilo, platí to ostatně i mezi mnohými jinými národy dodneška, že je důležité, kdo se narodí kde, v jaké rodině, kdo je s kým příbuzný, kdo ke komu patří. Známe to i z evangelia, kdy přicházejí za Ježíšem příbuzní (Ježíšovi příbuzní v první církvi měli velké postavení, měli velké slovo). Ale tady prorok zase oznamuje Boží záměr, když říká: „Bůh to všechno ‚převrací‘, pro Boha to nic neznámá.“

Abychom to dobře pochopili, tak se musíme podívat trochu na rodokmen. Izák měl dva syny, Jákoba a Ezaua. Jákob dostal od Boha jméno Izrael. Měl deset synů, devátý byl Josef, kterého měl raději než ty ostatní. Kvůli tomu, že ho měl raději, tak bratři na Josefa žárlili, prodali ho do otroctví do Egypta. Když byl Josef už v Egyptě, tak se Jákovovi (Izraeli) narodil desátý syn Benjamín a mezitím Josefovi se v Egyptě narodili dva synové – Efraim a Manases. Když se po letech zase všichni sešli, tak Jákob (Izrael) adoptoval Josefovy syny za své. Tím se dojde k tomu číslu „dvanáct izraelských kmenů“.

Tam, jak říkám, hodně na tom záleželo, kdo je z koho a takhle. Ale Bůh v dějinách i vyvoleného národa ukázal, že si na tohle nehraje, že je mu to jedno. Nejstarší syn se jmenoval Ruben. Ten se úplně ztrácí, nikde tam není. Ježíš po té lidské stránce pochází z rodu Juda, tedy někde zprostředka. Tady tím vším Bůh říká: „Není důležité, kdo se narodí s jakým jménem, s jakým příjmením, v jakém národě, odkud pochází, ale důležité je to, jestli ten člověk chce ke mně přijít.“

Ještě k tomu jménu Efraim. Efraim je takovým symbolem, synonymem pro lidi z Izraele, kteří neberou příliš vážně svou víru, kterým je to tak trochu ukradené, kterým je to jedno. To jméno Efraim je symbolem pro lidi, kteří, když se jim to hodí, tak se k Bohu znají, a když se jim to nehodí, tak se k Bohu neznají, eventuálně uctívají jiné bohy, tedy pro lidi nestálé ve víře. To jméno Efraim se v prorocích vyskytuje velmi často a proroci říkají: „Bůh i na tyto lidi shlédne. Bůh i těmto lidem je připravený odpustit, pokud ti lidé to odpuštění budou chtít a budou chtít se k Bohu vrátit.“

Abych to zakončil. Blíží se konec církevního roku, blíží se konec kalendářního roku. Lidé bilancují, lidé hodnotí. Zkusme také, když budeme hodnotit, popřemýšlet o tom, co pěkného, co radostného jsme v tomto roce prožili. Zkusme za to poděkovat. A hlavně, protože tady mluvíme o slovech, zkusme považovat o tom, s jakými slovy přicházíme k druhým lidem a pokusme se druhým lidem svými slovy dělat radost.

Dobro je silnější než zlo i v mém životě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.11.2009 - neděle , kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Všech svatých

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Zj 7,2-4.9-14](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-3](#); evangelium [Mt 5,1-12a](#);

Bratři a sestry, začnu dnes zase otázkou. Když by se nás někdo zeptal: „Chceš do nebe?“, myslím si, že sto procent z nás, jak tu jsme, by řeklo: „No, jistě. Proto se modlím, proto chodím do kostela, proto věřím v Boha, protože se s Ním chci po smrti setkat, chci s Ním po smrti být, chci, aby si mě vzal k sobě.“ Jestliže tedy takto odpovíme, že chceme k Němu, tak asi nám začne docházet, že taky budeme muset pro to něco udělat, my sami, každý z nás. Co? Musíme být svatí. A teď se dostáváme k takovému velkému nedorozumění, které se tady drží už několik století.

Když se řekne světec, svatost, tak lidé řeknou: „No, to je hezký. To je fakt pěkný. To byli takoví velcí, významní lidé. Oni toho udělali hodně, zanechali tady velkou stopu v dějinách, ale to není nic pro mě. To se mě netýká.“ A to je velký omyl. Týká. Týká se to každého z nás. Jde právě o to přemýšlet o tom a vyjasnit si, kdo je to světec a co světec dělá.

Světec je označen v dnešním prvním čtení z knihy Zjevení svatého apoštola Jana jako člověk, který na sobě nosí pečeť, značku živého Boha. Ne v tom smyslu, že by pasivně mu někdo něco dal v tom smyslu, jako se dřív rozdávaly různé legitimace a kdo si nevzal, tak měl opletačky s ouřadama. Ne, ale svobodně se člověk rozhodne.

U svatosti, vůbec u našeho života s Bohem, se setkávají dvě věci. Od Boha k nám přichází to, čemu se říká Boží dar, milost, Boží nabídka, a od nás k Bohu jde naše svobodná vůle, to že chceme. Vždycky je tam obojí. Bůh nabízí, ale nevnučuje. Čeká na odpověď člověka. Bůh je ten první a člověk odpovídá.

Takže jsou označeni jako veliký zástup, který by nikdo nespočítal, a všechny spojuje tady toto, že na sobě ve svém životě měli tady tuto značku živého Boha, pečeť. Pečeť je znamením pravosti, kvality, že to není podvrh. Pečeť dřív byla místo podpisu. Protože zdaleka ne všichni uměli číst a psát, ale když se podívali na tu pečeť, na které byl nějaký obrázek, tak věděli: „Aha, to posílá ten nad námi, ten nás vladař, ten mocipán.“

„Mít na sobě pečeť, známku kvality, známku pravosti.“ Člověk tady může říct: „No jo, ale já na sobě cítím spousty, spousty nedokonalostí, spousty chyb. Mohu já na sobě mít tuto známku? Mohu, protože ji dává Bůh.“

O tom mluví často svatý Pavel: Dokonalost nespočívá v tom, že je člověk bez chyby (to by byl superman, o tom jsou ty fantastické filmy), ale dokonalost, svatost spočívá v tom, že člověk si je svých chyb vědom a snaží se jich zbavit.

Světec tedy není člověk, který by byl bez chyb, ale dobře o nich ví, uvědomuje si je a snaží se s nimi nějakým způsobem bojovat, snaží se jich nějakým způsobem zbavit. Světec je člověk, který žije oběma nohama na této zemi.

Když se vrátím na začátek toho dnešního úryvku. Celý ten úryvek je vzat z pasáže, který se právě nazývá Sedm pečeti. Když ještě chvílečku u těch pečetí zůstaneme: Tou pečetí byl ten dopis zavřen (dneska je zalepen). Otevřít dopis má právo jeho adresát. Jestliže ho otevře někdo jiný, tak je to porušení listovního tajemství a je to zločin. Ale tady těmi pečetěmi je myšleno trochu něco jiného. Ve starém Římě, ve starém Řecku byli filosofové, lidé, kteří radili druhým, jak mají žít. Filosofové se snažili hledat odpovědi na otázky, které lidi trápí, otázky, na které lidi hledají odpověď. Ale každý ten filosof musel jednou uznat, že jsou tady otázky, na které nezná odpověď, že neví co poradit, co nabídnout. Kniha Zjevení chce říct: Takovým rádcem, průvodcem do našeho života je Ježíš. Od rozlomil všech sedm pečetí v této knize (to číslo je symbolické, ale znamená právě všechno). Před Ježíšem není nic skryté, před člověkem ano. Člověk někdy musí říct: „Ano, tomuhle nerozumím. Tady už nevím, neznám odpověď,“ ale Ježíš je pomocník, rádce, který zná odpověď. Člověče, běž tedy za tímto pomocníkem, za tímto rádcem. Od něho se věst, ne od někoho jiného. Ježíš zná odpověď na všechny otázky.

Celý ten úryvek začíná dramaticky tím, že jeden anděl zastavuje další čtyři anděly. Anděl, který koná dobré dílo, je poslán označit tou pečetí živého Boha jeho věřící, zastavuje anděly, kteří škodí. Jsou čtyři, zas je to symbol. Tady tento moment, toto místo je pro nás velmi, velmi důležité, setkáváme se s tím téměř každý den. Téměř každý den se setkáváme s nějakým protivenstvím, s nějakým zlem, s něčím, co nás trápí, a někdy je toho tolik, že si říkáme: „Zastaví to někdo? Dá se to vůbec zastavit? Je možné to vůbec zastavit?“ A dnešní první čtení nám dává odpověď: „Ano, je to možné. Člověk sám to nedokáže zastavit, ale s Boží pomocí ano.“ Jinými slovy, dobro je silnější než zlo.

Bratři a sestry, jestli zapomeneme všechno, co jsme tady dnes slyšeli, a odneseme si tuto jednu jedinou větu: „Dobro je silnější než zlo“ do našeho každodenního života, tak jsme si odnesli hodně, protože my často propadáme malomyslnosti, skepsi a říkáme si: „Jak to bude?“ Dobro je silnější než zlo. Dobro je silnější než zlo i v mém životě - nejenom obecně co se týče světa a běhu dějin, ale mého osobního života. Toto mi chce říct dnešní svátek. Světec je člověk, který nepropadá skepsi, když se zdá, že se věci nedaří.

„Veliký zástup.“ Ten velký zástup se skládá jakoby ze dvou částí: ze stočtyřiačtyřiceti tisíc z vyvoleného národa a veliký zástup, který by nikdo nespočítal. Přicházejí různé sekty a říkají: „Do nebe se dostane jenom těch stočtyřiačtyřicet tisíc a vy se musíte přidat k nám, abyste se tam dostali.“ Nic takového není pravda. Tady toto vidění chce říct zase podstatnou věc: „U Boha je místo pro všechny. Nestane se to, že by Bůh poslal někoho pryč. Nestane se, že by člověk říkal: „Bože, já chci za tebou, já chci k tobě,“ a Bůh ho poslal pryč. To dělají lidé. Říkají: „Jo, tady už není místo. Příklad zítra nebo běž pryč. Sem už se nevrzeš.“ Ale Bůh říká: „Sem se vlez.“ Tady je pro tebe připravené místo. Když ty ho budeš chtít zaujmout, je tvoje. Myslím na tebe.“ Jinými slovy, nebe je otevřeno pro všechny, kteří tam chtějí být, kteří chtějí přijít k Bohu.

A poslední část je rozhovor Jana, apoštola a evangelisty, s jedním ze starců: „Odkud přišli tito lidé?“ „Z velikého soužení.“ Kniha Zjevení byla napsána v době, kdy vládl císař Domicián a císař Domicián pronásledoval křesťany. V Bibli, v podstatě na všech místech Písma svatého, je krásné to, že tam se setkávají dějiny konkrétního okamžiku s dějinami všeobecně. To, když ten stařec mluví o tom, že přicházejí z velkého soužení, je jasná narážka na toto Domiciánovo pronásledování, ale myslí se tím také soužení, trápení obecně, s čím se setkávají lidé v dějinách. Každý se s tím takhle setkáváme. Každý

z nás se dostane do situace, kdy se setkáme se zlem. Co máme dělat? O tom mluvily blahoslavenství, to by bylo zase nablouho to rozebírat, ale obecně tady lze říct asi tolik: Každý provaz má dva konce. Jde o to, za který konec my to chytíme: jestli za ten správný nebo za ten špatný. Ježíš v těch blahoslavenstvích mluví o nepříjemných životních situacích a o tom, že ten člověk to uchopí za ten „správný konec“, a nakonec z té nepříjemné situace ještě vyzíská.

Ale je tu ještě jeden důležitý moment, a sice je to příklad samotného Ježíše. Ježíš je ten jediný, který si mohl vybrat, jakým směrem se jeho život bude ubírat. My si často vybrat nemůžeme. Prostě to přijde a je to tady a my to teď musíme nějakým způsobem uchopit. Ale Ježíš si vybrat mohl a On si vybral ten život, který je naprosto podobný nám. Právě proto, aby nám dal příklad. A tady se dostáváme na konec: Světec je člověk, který říká: „Pane, přes všechny svoje chyby, přes všechny svoje nedostatky chci mít před očima každý den obraz Ježíše, jeho příklad a snažit se ho následovat. To, na co nestačím, tam, kde selhávám, Pane, prosím tě doplň.“ Takhle jedná světec. Snažme se být svatí každý den svého života.

Kéž se nám to s Boží pomocí aspoň trochu daří.

Nebe je setkání

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.11.2009 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 25,6-10a](#); 2. čtení [Řím 14,7-9](#); evangelium [Lk 23,44-24,6](#);

Bratři a sestry, už od těch nejstarších dob se lidé ptají: „A co se stane s tím člověkem, který odejde z této země?“ a teď se odpovídá třeba: „Půjde do nebe.“ Tak hned následuje další otázka: „A jak to v tom nebi vypadá?“

Někteří lidé mají obavu, že se tam budou nudit, že se jim bude stýskat po této zemi, že se třeba budou chtít vrátit. Stejně tak se ptali několikrát apoštolové Pána Ježíše. Ježíš nedal žádnou konkrétní odpověď, že by řekl: „Bude to tak a tak,“ jenom naznačil, ale naznačil důležité momenty. Říká: „Určitě se vám nebude stýskat, nebudete se chtít vrátit zpátky. Nebudete mít pocit, že tam něco chybí, ale naopak budete se tam cítit dobře.“ Jak dobře? Na to odpověděl Ježíš tím, že nebeské království, nebe přirovnal ke svatební hostině, ať už když mluví o družičkách, které jdou na svatbu nebo když mluví o svatbě krále syna. Ale Ježíš tady v tomto čerpal ze Starého zákona.

Ještě jsem měl zmínit to, že Ježíš tady tou svou vizí, že nebe se podobá svatební hostině, mnohé šokoval. Mnohým se to zdálo takové příliš obyčejné, ale Ježíš chtěl, aby ti, kteří ho poslouchali, aby to pochopili, a tak Ježíš často používal příklady, které byly z všedního života, příklady, které byly všem pochopitelné, a za pomoci těchto příkladů, my bychom dnes řekli z profánního života, vysvětloval a poučoval je o věcech, které se týkají života s Bohem a života náboženského.

Hlavní a zásadní myšlenka „co je to nebe, jak to v nebi vypadá“ je to, že nebe je setkání. Ne, že nebe je někde nahoře nebo dole nebo někde, ale že je to setkání – setkání člověka s Bohem v první řadě, a potom i setkání lidí mezi sebou. A to je to důležité. Tomu odpovídá obraz té svatby nebo obraz hostiny, jak jsme o tom slyšeli v prvním čtení z knihy proroka Izaiáše.

Ty obrazy Izaiášovy už jsou nám trošičku vzdáleny. Naše životní podmínky se změnilo o dost od těch, kterým to bylo adresováno jako prvním. Žijeme jinak než Izaiášovi současníci. Jednak první věc, v čem je náš život jiný, je to, že my máme mnohem víc volného času. Oni většinu života, většinu dne strávili tím, že si zajišťovali obživu, takže když tady slyšeli: „Hospodin zástupů vystrojí všem národům na této hoře tučné hody,“ to znamená „budete pozváni“, „někdo se o vás postará“, tak to bylo první, co pro ně bylo povzbuzující, dobře se to poslouchalo, protože pořád se setkáváme i my s tím, že se nám říká: „No, musíš se postarat sám o sebe. Nikdo za tebe nic neudělá.“ A tady se najednou říká: „Bůh se o tebe postará. Koneckonců, člověče, ty už nebudeš schopen se o sebe postarat. Když umřeš, všechno, cos tu měl, necháš tady, a dál se o tebe bude starat Bůh.“

„Vystrojí všem národům na této hoře tučné hody.“ Ne nějaké hody, ne nějakou svačinu, přesnídávku, ne něco obyčejného, ale hody, to znamená přebytek. Tam je velmi důležité to slovo, že ty hody budou tučné. My si říkáme: „Proč? O co tady jde?“ Každý z nás, kdo viděl nějaké obrázky ze Svaté země nebo film nebo jste tam třeba i byli, a na těch obrázcích je pastýř, který má kolem sebe nějaké ovečky nebo kůzlata – ten dobytek je neskutečně hubený, protože tam je taková bída o pastvu, že ten dobytek nachodí dlouhé kilometry, aby vůbec našel nějakou pastvu. Takže tam se nedá mluvit o tom, že by opravdu tam byl nějaký gram tuku navíc.

Tuk, tady tyto věci jsou ve Starém zákoně znamením Boží přízně, velkého požehnání. Toto je pro nás už dost cizí, protože my si svoji obživu někde koupíme, ale oni se o ni museli postarat. Pro toho pastýře, pro toho Izraelitu tenkrát v době Izaiášově to znamenalo chodit s těmi ovci nebo kůzlata, a stejně jako ta kůzlata nachodila ty dlouhé kilometry, tak je nachodil ten pastýř s nimi. Tedy velká námaha.

Hostina je obrazem odpočinku. A navíc ta hostina je vylíčena jako hostina kde bude opravdu všeho dostatek, kde se nebude muset dívat, jestli ten druhý taky má a jestli nechybí. Ne. Bůh se postará, člověče, tak, že ti nebude vůbec nic chybět. Je to vylíčeno takovým tím obrazem z všedního života.

„Na této hoře sejme závoj, který halil všechny lidi.“ Toto je už myšlenka, která je o něco dál, už je postavena o několik schůdků výš. Tady už se od toho obrazu nasycení tělesného dostáváme k otázkám, které se týkají toho, čemu říkáme duch, duchovno, duševno, právě náboženství.

Člověk po smrti uvidí Boha. Z tohoto se svatí velmi radovali a na toto se mnozí lidé velmi těší, že uvidí Boha tváří v tvář. Pro člověka nevěřícího je to něco, nad čím ten člověk pokrčí rameny a řekne: „A co z toho?“ ale pro člověka věřícího je toto nejvíc. Už nebude mezi mnou a mým Bohem nic. Moje víra se přemění v jistotu a já uvidím toho, který mi dal tento život, já uvidím toho, který mě vykoupil, já se setkám s tím, kdo mě na této zemi celou dobu provázel. Už tu nebude nic.

My bychom dneska možná řekli, že by se to dalo přirovnat k tomu, když si dva lidé píšou, eventuelně telefonují. Tak se znají, trochu se znají. Ale uvidět se, stát vedle sebe, to je rozhodně něco jiného, než si psát nebo spolu mluvit přes telefon. Pro věřícího člověka je tady toto obrovská věc. Bůh by to mohl udělat i nějak jinak. I po smrti by mohla být nějaká bariéra, i po smrti by Bůh mohl říct: „Ne, nepustím vás k sobě,“ ale on říká: „Já vás pustím. Já vás pustím a nebude mezi náma už nic.“ Jak říkám, toto se dá pochopit jedině vírou a jedině člověk, který má v tomto světě a v tomto životě místo pro Boha, tak toto pochopí, tady tuto velkou Boží nabídku, že Bůh po smrti se s námi setká tváří v tvář.

„Zničí smrt navždy.“ Smrt je zde zosobněním právě všeho neštěstí, všeho hříchu, všech protivenství. Tedy jestliže bude zničena smrt, budou zničeny i všechny ostatní protivenství. Zkrátka a dobře, tam už nebude nic, co by člověku znepříjemňovalo život.

Bratři a sestry, my dnes vzpomínáme na ty, kteří už tu nejsou. Když přirovnáme křest, svátost křtu k otevření dveří, tak můžeme říct, že potom další takové dveře se otevírají člověku právě, když odchází z tohoto světa. Vždycky říkám rodičům: „Na křtu se tomu dítěti otevřou ty dveře a potom bude na vás, abyste s ním prošli těmi dveřmi.“ Dnes myslíme na ty, kterým se otevřely dveře do věčného života, ale něco ještě brání tomu, aby oni mohli projít. To něco můžeme my odstranit

– svou modlitbou, tím, že pro ně získáme to, čemu se říká plnomocné odpustky. Ty odpustky, to není něco, co by se týkalo středověku nebo dob minulých, to je záležitost věčně platná. Ta definice říká, že odpustky zahlazují tresty za hříchy.

Každý hřích působí nějakou, řekněme, díru, asi jako když zlobivé dítě neposlechne svoje rodiče, kteří mu třeba říkají: „Nehrej si s balónem pod oknem.“ Ono si hraje a rozbije to okno. Pak přijde za rodiči a řekne: „Tatínku, maminko, odpust'te mi to. Já vím, že jsem to neměl dělat.“ Oni mu řeknou: „My ti odpouštíme.“ Tím je odpuštěna ta vina, ale to okno je pořád rozbité. To dítě potom dostane nějaký trest. Třeba mu řeknou: „Čtrnáct dnů si nebudeš hrát s tím míčem,“ anebo mu řeknou: „Vezmeš svoji pokladničku, půjdeme ke sklenáři a to okno necháme zasklít na tvoje náklady, z té pokladničky. To, co sis uspořil, tak na to musíš dát.“ To je ten trest a odpustky zahlazují tyto tresty za hříchy. Můžeme říci, nějakým způsobem zacelují ty díry, které hříchy naše nebo hříchy jiného způsobily.

Bratři a sestry, dnes myslíme na ty zemřelé a chceme jim pomoci projít těmi dveřmi do věčného života, do toho plného společenství s Bohem. Myslím si, že my všichni budeme rádi, až jednou, když nebudeme na této zemi, až se jednou za nás taky někdo pomodlí a někdo za nás obětuje tady tyto plnomocné odpustky.

Buďme tedy v tom velkorysí a myslíme ať už na svoje příbuzné nebo na ty, které máme rádi, anebo vůbec na duše v očistci, to je jedno, pán Bůh to vždycky použije, ale projevujme takhle tu svou lásku tím, že se za ty naše zemřelé budeme modlit a že taky třeba si uložíme nějakou námahu, abychom jim pomohli dojít do plného společenství s Bohem, k té hostině v Božím království.

Jdi a udělej!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.11.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

32. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 17,10-16](#); 2. čtení [Žid 9,24-28](#); evangelium [Mk 12,38-44](#);

Bratři a sestry, vlastně první čtení i evangelium začíná tím, že někdo přišel a posadil se. V prvním čtení Eliáš přišel do Sarepty a posadil se u městské brány. Ježíš přišel do chrámu a posadil se u chrámové pokladnice. Svým způsobem i my se máme nějakým způsobem zastavit.

Přicházíme sem s různými pocity. Naše zážitky z minulého týdne byly různé, pro někoho třeba víc příjemné, pro někoho nepříjemné. Někdo sem přišel třeba s radostí, někdo s obavami, někdo se zármutkem.

Ta cesta proroka Eliáše byla velmi dramatická. Eliáš přichází do Sarepty proto, že utíká. Doma v jeho vlasti je na něj vydán zatykač a musí utíkat, protože ví, že kdyby neutekl, tak zemře.

Když se trošičku vrátíme do té doby, kdy žil prorok Eliáš, tak jak to vypadalo? On žil v devátém století před Kristem a především se pohyboval v severním izraelském království. To je to království, které po smrti krále Šalamouna se odtrhlo od zbytku, od Judska. A v té době, kdy vystupuje prorok Eliáš, tak tam vládne král Achab, který je „vzorem“, jestli se to tak dá říct, v bezbožnosti. Jeho manželkou je královna Jezábel (z toho je to české ježibaba, byla opravdu zlá). Ale jinak to byla doba klidu, míru, prosperity, lidem se dařilo. A jak to tak bývá v takových dobách, tak lidé mají tendenci zapomínat na Boha, úspěchy připisují sobě. Biji se v prsa, poplácávají se po ramenou a říkají: „Dobře jsme to zařídili. Jsme šikovní. Jde nám to.“ Člověk má tendenci zapomínat, že úspěch je darem Božím, že to, že je klid, že se nám dobře daří, že to není automatické, že to není samozřejmé. A když navíc ještě k tomu přistoupil král, který na to náboženství nedbal, naopak prosazoval kultu jiných bohů, tak to bylo s tím národem po náboženské stránce takové chabé.

Do toho přichází Eliáš, aby probudil Izraele, aby je přivedl zpátky k Hospodinu. Jednou z nejznámějších epizod je jakýsi souboj Eliáše a Baalových proroků na hoře Karmel. Právě potom musí Eliáš utíkat, a dojde do Sarepty. To město existuje dodneška, dnes se to město jmenuje trošičku jinak, ale nachází se ve státě, který se jmenuje Libanon.

Přichází, sedne si. Setkává se s vdovou. Neznáme její jméno. Vdova v Bibli, to je pojem – pojem ženy, která nemá obranu. Dřív to tam bylo tak, že každá vdaná žena ve svém manželovi měla především ochránce. Živitele a ochránce, ale především toho ochránce. Bylo základní manželovou povinností uživit manželku a chránit její čest. Pokud manžel zemřel, tak ta žena na tom byla špatně, ztratila svého ochránce a živitele. Pokud měla dospělé syny, tak ti zastoupili roli jejího manžela. V tomto případě vdova měla syna, ale později z toho vyprávění se dozvídáme, že je nemocný a nakonec umírá, ale prorok Eliáš ho křísí k životu.

Takže žena, která nemá zastání, která musí pracovat. V tehdejší době ženy pracovaly pouze doma. Staraly se o rodinu a zajistit peníze pro obživu rodiny, to byla povinnost manžela, muže.

Tady ta vdova se protlouká, jak se dá. Musíme si uvědomit, že to není příslušnice izraelského národa, tedy také vyznává jiné náboženství. Když k ní Eliáš promlouvá, ona ví, s kým má tu čest, kdo přišel, ale říká mu zrovna: „Tvůj Bůh. To není můj Bůh, to je tvůj Bůh. Tady je prostě nějaká, řekněme, přehrada, nějaká zeď, a tu nebudeme překračovat.“ Ale to neznamená, že ona by ho odmítla. Ona ho přijímá v první řadě jako člověka, jako poutníka, jako někoho, kdo je na cestě a o koho je potřeba se postarat. To je to krásné. To je krásný příklad setkání lidí různých kultur, různých náboženství, ale toho, že našli to společné: Jsme lidé.“

Ona sama je na tom špatně, ale zákon pohostinství vůči poutníkům je pro ni silnější než její tíživá situace.

Mohlo by se říct: Prorok Eliáš se k ní nechová moc hezky: „Jdi, udělej! Napeč!“ V podstatě rozkazuje. Vypadá to, jako by prorok neměl slušné vychování. Slovíčko „prosím“, „mohla bys“, „dalo by se“, to tam není. Proč to tam není? Protože Eliáš je takzvaně vidoucí, ví co bude. A ví, že tato žena má víru, ale ... lidská víra. Jaká je naše víra? Často je taková rozkolísaná, často je taková nijaká. Často vidíme spíš ty překážky, ty pochybnosti a nevíme. Víra, kterou žádá Eliáš po této ženě se podobá skutečně skoku do propasti: „Jdi a upeč!“

No jo, nám se to mluví, když máme ve spížce několik kilo mouky a dalších surovin, ale kdybychom opravdu měli poslední tři hrsti mouky, taky bychom přemýšleli, co s tím uděláme, a jestli teda si to radši nemám nechat anebo to někomu dát. Pro ni je to rozhodnutí života a smrti. Hop nebo trop. Prorok, i když to vypadá velmi zvláště, aby jí to usnadnil, proto nepřipouští žádnou pochybnost. Proto neříká „mohla bys“, „šlo by to“ nebo takhle. „Jdi a udělej!“ Je to víceméně jasný rozkaz.

Bratři a sestry, bohudíky se nedostáváme do takovýchto mezních situací každý den, to bychom asi neunesli, ale čas od času se každý z nás do takovéto zlomové situace dostane a je dobře o tom vědět a je dobře o tom přemýšlet dopředu a být na to připraven.

Takže tedy prorok žádá po té ženě velikou víru. Víte, tam potom následuje to zázračné rozmnožení oleje a mouky. Mnoho lidí říká: „Kdybych já zažil to, co ta vdova ze Sarepty, kdybych zažil ty zázraky, které zažili apoštolové, co byl Petr, co viděli ..., já bych taky věřil.“ A ono je to přesně naopak. Napřed je ta víra a potom jsou ty velké věci. Nikdy to není naopak. Ti lidé měli víru a proto zažili ty velké věci. Víra není totiž tady záležitost nějaké senzace. Prorok nebo Ježíš není kouzelník, nedělá triky. Zázrak je něco naprosto jiného. Zázrak předpokládá víru a tu víru posiluje, ale nikdy to není naopak.

Bratři a sestry, co tato žena má ještě mimo té silné víry je velká láska. Velká láska, která začíná obyčejnou činností. Je tu obyčejný člověk a já se o něho postarám. A můžeme říci, že tuto lásku by u nás Bůh chtěl vidět každý den.

Nadpřirozené věci předpokládají věci přirozené. Než začneme mluvit o náboženství, než začneme mluvit o Bohu, je potřeba mluvit o obyčejných věcech, hledat to, co lidi spojuje, ten společný základ. Je potřeba vidět, co ten druhý, v jaké je situaci a z toho vycházet.

Bratři a sestry, když se teď na chvílečku přesuneme k evangeliu, tak Ježíš, když sedí u té chrámové pokladnice a dívá se, jak tam mnozí dávají ty velké obnosy, tak si potom jakýmsi způsobem stýská a říká: „Škoda, že už tady není taková víra a taková láska jako u té vdovy u Sarepty,“ protože Ježíš věděl, s jakými úmysly ti lidé, kteří tam přicházejí, to tam dávají a věděl, že oni si tím vykupují nějaké svoje špatné svědomí, že tím chtějí něco přehlušit, utišit a že se chtějí ukázat. Ta vdova v žádném případě neměla tendenci se ukazovat před tím prorokem. Věděla, kdo to je, ale to bylo až na druhém místě. Na prvním to byl člověk, který potřebuje pomoc.

Žijeme v době, kdy mnoho lidí zase jedná přesně naopak. Přejde někdo a něco chce, a my uvažujeme: „Jaké má ten člověk postavení? Může mně to oplatit? Může mně být nějak užitečný? Může zařídit něco pro mě? No tak mu vyjdu vstříc.“ „Nemůže? No tak to nechám být.“ Takhle ona nejedná. Ona vidí člověka a jemu jde vstříc.

Bratři a sestry, uvědomme si ještě jednu důležitou věc: Ona není příslušnice izraelského národa, nemá tu stejnou víru jako prorok. Ježíš na to několikrát naráží ve svých řečech, když říká jednou: „Copak nebylo v Izraeli dost vdov, že musel prorok k vdově do Sarepty v Sidónsku?“

Bratři a sestry, zamysleme se nad tím, co my přinášíme nevěřícímu světu. My máme být tím Eliášem. Ale také se zamysleme nad tím, co ten nevěřící svět přináší nám, protože kolikrát je to tak, že ti nevěřící nás mnohdy zahanbují a mnohdy jsou nám opravdu vzorem a my se musíme červenat.

Bratři a sestry, hledejme to, co nás spojuje, a snažme se i v těch obyčejných každodenních situacích, které mnohdy připomínají tady to, co se stalo u té brány Sarepty, snažme se o to, aby se naše víra a naše láska upevňovala. Potom uvidíme velké věci.

Září jako hvězdy na věčné časy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.11.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

33. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dan 12,1-3](#); 2. čtení [Žid 10,11-14.18](#); evangelium [Mk 13,24-32](#);

Bratři a sestry, pomalu ale jistě se blíží konec církevního roku a je záměrem církve na tyto neděle předložit texty, které se týkají „posledních věcí člověka na tomto světě“, nebo vůbec předložit tu myšlenku, že tento viditelný svět tak, jak ho známe, jednou pomine. Ale církev nechce nikoho strašit. Strašit chtějí lidé, kteří si z této skutečnosti, z toho, že svět jednou zanikne, tak jsou lidé, kteří si z toho dělají živnost, lidé, kteří na tom chtějí vydělat (ať už opravdu peníze nebo postavení nebo něco takového) a tito lidé rozšiřují panické názory a straší.

To hlavní, co chtějí říct všechny dnešní texty, je, že v tom okamžiku, kdy tady něco skončí, něco nového začne. To nové bude lepší, bude dokonalejší.

Na těch dnešních textech můžeme vidět, když se do toho ponoříme, že je to opravdu Boží slovo na jedné straně, a na druhé straně je také vidět práce té liturgické komise, která ty texty skládala. Tam je totiž u toho prvního čtení něco úplně fascinujícího, a sice co: My víme celkem přesně, kdy ten text vzniknul a jakého období se týká. Týká se roku 164 před Kristem, kdy zemřel král, který se jmenoval Antioch IV., a dal si k tomu svému jménu přídomek, my bychom dnes řekli možná příjmení, Epifanes, což znamená Zjevení Boha.

Na tu dobu to bylo něco nevídaného. Všichni víme, a i dřív to tak bylo, že různí ti mocipáni měli různé vrtochy a lidé se raději vždycky drželi dál, aby nebyli příliš blízko, protože si říkali: Není radno nějak se moc ukazovat. Je lepší držet se dál, protože nevíme, co ho napadne. Ale co napadlo tohoto krále, to skutečně v té době nemělo obdoby. On přeměnil pořádek ve své říši, ale úplně, úplně to obrátil naruby. On vystupoval proti všem bohům. On vystupoval proti Hospodinu, znesvětil Jeruzalémský chrám, ale vystupoval i proti pohanským bohům a zaváděl úplně nové kulty. A co bylo zajímavé, tak se mu to dařilo. Tak se mu to dařilo a bylo mnoho lidí, kteří mu tleskali.

V Izraeli byla také taková skupina těch, kteří ho podporovali. Pak tady byla velká skupina těch, kteří měli strach, těch, kteří plnili, co král nařídil, ale ze strachu. A potom byla menší skupina kolem kněze Matatiáše a jeho synů, z nichž nejnámější je Juda Makabejský, a tito lidé se postavili se zbraní v ruce na odpor, protože si řekli: „Nic jiného nám nezbyvá, musíme se bránit. Musíme svoji víru, když nám ji berou, když nás se zbraní v ruce nutí, abychom odpadli od Hospodina, tak my se zbraní v ruce budeme bránit svoji víru, a vzniklo to, čemu se říká Makabejské povstání. A tento král zemřel v roce 164 před Kristem. My dokonce víme z historických pramenů, kdy tato zpráva dorazila do Palestiny, do Izraele, a sice bylo to mezi 18. listopadem a 20. prosincem. V tomto období se šířila po Izraelské zemi tato zpráva.

Na jedné straně z toho měli všichni radost, na druhé straně se ptali: „A co bude teď?“ Vždycky, když zemřel nějaký takovýhle panovník, tak se rozpoutal boj o nástupnictví, a jakmile je jakákoliv válka, tak ti lidé jsou na tom snad ještě hůř. Takže mnozí to sledovali s obavami a ptali se: „Jak to bude? Co bude?“

Tento text, který jsme slyšeli v prvním čtení: „Povstane Michal, velký kníže,“ se týkal právě toho okamžiku, kdy ten král zemřel, a prorok říká: „V tuto těžkou chvíli Bůh vám pošle svého zastánce.“ Michael znamená „Kdo je jako Bůh“ a můžeme tam dát nakonec vykřičník i otazník. Kdo je jako Bůh? V tom dalším textu se totiž odpovídá na tuto otázku. Nikdo není jako Bůh. Jenom on sám je originální, jenom on sám má tu schopnost, kterou nemá nikdo jiný, a sice dát život.

Tady v druhé části toho textu se zvěstuje s naprostou jistotou: „Člověče, budeš žít.“ Je ten text koncipován trochu jako taková polemika s pohanskými bůžky, kdy stoupenci různých pohanských kultů se předháněli v tom, či to božstvo je silnější. Daniel jako prorok Hospodinův vlastně jim říká: „To nic není. Běžte se schovat. Ty vaše hádky, to je naprosto k ničemu. Jednak ti vaši bohové nejsou žádní bohové, jsou mrtví, ale nikdo neumí to, co umí Hospodin: dát život.“ A tady museli opravdu skončit, protože na to se nedá nic říct.

Bratři a sestry, je to Boží slovo. To znamená, Boží slovo se týká vždycky nějaké konkrétní historické události, ale týká se také celých dějin, tedy i nás, i naší doby, i těch dob, které přijdou po nás. A jak platí toto slovo v této obecné rovině? Každá doba má své radosti a každá doba má své těžkosti. V každé době najdeme nějakého mocipána, někoho kdo stojí někde nahoře, nad jehož počínáním kroutíme hlavou a říkáme si: „Je toto možné?“

Máme si také uvědomit, že hodně velká část nepříjemností a zla, která se tady objevuje, tak se tady objevuje skrze lidi. Skrze přírodní úkazy, pohromy a tady tyto věci, to utrpení, které sem přichází skrze tyto věci, je daleko menší než to utrpení, které sem přinášejí lidé. Kdyby lidé změnili svoje chování, tak by na tomto světě bylo o mnoho lépe.

Ale tedy každá doba má své nějaké záporné hrdiny, ale každá doba má taky svoje kladné hrdiny. Je potřeba, abychom to neviděli příliš černě. Je potřeba, abychom se nenechali zatáhnout jenom do toho, že budeme nějakým způsobem kritizovat ty špatné, ale je taky potřeba vidět ty dobré a o těch mluvit, protože potom dojde k jakémusi vyrovnání. Dobra je ve světě víc než zla, ale dobro se tak neukazuje. To zlo má tu schopnost, že se samo prezentuje, samo si dělá reklamu. Takže tedy každá doba v sobě nese něco špatného, ale také něco dobrého. Na nás je, abychom viděli to obojí.

Závěrečná část mluvila o lidech, o těch, kteří byli poučeni, že budou zářit jako zář oblohy, a ti, kteří mnohé přivedli ke spravedlnosti, budou zářit jako hvězdy na věčné časy.

Tady se právě chválí a vyzdvihují ti lidé, kteří zůstali věrni Smlouvě, Zákonu, izraelskému náboženství. Nejvyšší známku pro věřícího Izraelitu bylo to, že je věrný Smlouvě, my bychom dnes řekli, že žije podle víry. I tenkrát si z nich mnozí dělali legraci, mnozí Izraelité položili svůj život za tuto věrnost. Mnozí nad tím mávli rukou a řekli: „A to já radši to náboženství vyměním.“

Bratři a sestry, v každé době jsou lidé, kteří vytrvávají ve víře, pro někoho předmětem obdivu, pro někoho předmětem posměchu. Je potřeba to takhle vzít. I Pánu Ježíši se smáli. Ale prorok chce říct něco jiného. V každé té době jsou

chválení zase hrdinové takoví ti záporní, ti, kteří se nedívali nalevo napravo a „někam“ to dotáhli. Ale prorok chce říct: „Tehle obdiv je falešný. Tehle obdiv trvá chvíli a za chvílečku, za chvílečku se na tyto lidi zapomene.

Prorok používá obraz, který vidíme každou noc, když se podíváme na oblohu, a tento obraz je znamením právě trvalosti, stálosti. Oni nějak toho moc nevěděli o tom, jak se ta tělesa pohybují, ale pro ně to bylo něco jako obraz, který je tady každý večer, něco, co se nemění. Něco, na co se dá spolehnout. Ráno vyjde slunce, večer se objeví měsíc.

Bratři a sestry, být věrný ve víře. Co z toho mám? Záleží, jakou optikou se na to budu dívat, záleží, jakým pohledem, co od toho očekávám. Nemůžu od toho očekávat nějaký úspěch v kariéře, ale mohu od toho očekávat to, co se objevilo v tom prostředním odstavci: jistotu věčného života.

Tam se ještě mluví o soudu. Ten soud proběhne jinak, jinak než my bychom čekali. Nebude to ten soud, že by tam člověk přišel a říkal: „Pane Bože, já chci za tebou,“ a Bůh by je poslal pryč. Bůh přijme všechny, kteří chtějí být s Ním. Bůh přijme všechny, kteří chtějí jít za Ním. Potíž je v tom, že mnoho lidí nechce. Mnoho lidí je lhostejných a mnoho lidí vlastně tady s tímto nějak nepočítá.

Bratři a sestry, když budeme zase slyšet, jak někdo mluví o tom, že na konci světa bude katastrofa a takhle – ne! Katastrofy probíhají teď v čase. Až skončí čas, přijde Boží Syn Ježíš. Všechny texty Písma svatého jeho příchod líčí velmi pokojně a oznamují ho jako něco velmi radostného, jako naplnění toho, na co se čekalo, jako toho, který přináší lepší časy. Ježíš nikdy nesliboval a neříkal, že tady na zemi bude ráj. Říkal: „Ráj bude, až já přijdu. Až já přijdu a zničím smrt a všechno ostatní zlo.“

Ale jak máme vyplnit tuto dobu našeho života, tuto dobu času, kdy se tady střídají ty události příjemné a nepříjemné? Ze všech svých sil se máme snažit, abychom byli těmi, kteří „září jako hvězdy na věčné časy“, jako ti, kteří jednak byli poučeni, tedy vědí, co mají dělat, a mnohé přivedli ke spravedlnosti.

Kéž se nám to s pomocí Boží aspoň trošku podaří.

Syn člověka

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.11.2009 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Ježíše Krista Krále

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dan 7,13-14](#); 2. čtení [Zj 1,5-8](#); evangelium [Jan 18,33b-37](#);

Bratři a sestry, my jsme dnes v prvním čtení slyšeli úryvek z jedné z nejmladších knih Starého zákona, z knihy proroka Daniela. Je to jedna z mála knih Starého zákona, o kterých víme, kdy vznikly. Víme, že tahle kniha vznikla na přelomu let 164 a 163 před narozením Pána Ježíše.

Ve druhém čtení jsme slyšeli zase úryvek z nejmladší knihy Nového zákona, ze Zjevení, z Apokalypsy, a v obou těch úryvcích byla formulace, že s nebeskými oblaky přicházel někdo. Ten někdo je označen jako Syn člověka. To je klíčový pojem pro dnešní slavnost, ale i vůbec pro náš život. Dojedeme k tomu.

Abychom dobře pochopili, co chce prorok Daniel říct, tak se musíme vrátit před ten úryvek, který jsme teď slyšeli. Ten úryvek, který jsme my slyšeli, působil tak docela slavnostně, pokojně a byl docela krátký, ale tomu předcházelo ještě něco jiného. Kdyby si to někdo chtěl doma přečíst, tak je to na začátku sedmé kapitoly knihy proroka Daniela. Ta sedmá kapitola je vůbec klíčová pro celý ten spis.

Prorok Daniel má sen, ale je to sen prorocký. Ne o tom, že by se mu zdálo něco, ale je to sen od Boha, a ten sen je docela strašidelný nebo takový strašný. Prorok taky sám potom říká, že když se vzbudil, tak že se cítil úplně bez síly.

Na začátku prorok vidí moře a z moře vystupují čtyři bytosti, čtyři zvířata. A tady už v tom začneme srovnávat. Moře pro Izraelity je symbolem nevyzpytatelnosti, chaosu, zmatku. O tom už jsme si několikrát říkali. Moře je symbolem místa, před jakým se musí mít na pozoru, protože neví, co odsud může čekat. A navíc je to symbolické místo, kde tady v tom vyprávění jsou nějakým způsobem ukryty síly, které se staví proti Bohu, proti dobru. Naopak nebeská oblaka, to je zase místo, kde jsou síly a bytosti, které nějakým způsobem spolupracují s Bohem, tedy ty síly, které jsou na straně dobra.

Takže z toho moře, z toho chaosu a zmatku vystupují čtyři zvířata. Mají různou podobu a symbolizují čtyři říše – říše, které v době proroka Daniela všichni znali. Jednak říši Babylónskou, Médskou, Perskou, a potom říši Makedonskou krále Filipa II. Makedonského a jeho syna Alexandra Velikého. A všechna tato zvířata mají něco společného, a sice kolem nich, kam se pohnou, jak se lidově říká, sedm let tráva neroste. Prostě ničí, boří, všechno zničí, podupou, rozšlapou, rozkoušou. Zkratka a dobře, je za nimi zkáza.

Prorok chce říct asi tolik: Mezi lidmi je mnoho zla a toto zlo nepůsobí nic. Zlo nic nevybuduje, ale zlo jenom rozboří. Zlo vede jenom k tomu, že se lidé rozhádají, že nespolečně. A takhle to bylo vlastně mezi říšemi. Všichni ti panovníci těchto říší se předháněli v tom, kdo bude mít větší říši, kdo si porobí víc národů, kdo zotročí víc okolních obyvatel, a vlastně neustále se ty říše zvětšovaly.

Ale vidění pokračuje. Tyto čtyři šelmy byly přivedeny před starce velikého věku. To je postava, které my v Novém zákoně říkáme Bůh Otec. A on je soudí. On je soudí a jejich moc jim odebere při tom soudu.

A teď začíná ten úryvek, jak my jsme to slyšeli: „Díval jsem se a hle, s nebeskými oblaky přichází někdo jako Syn člověka.“ Tedy přichází někdo další, ale je tady změna. Přichází odjinud, přichází s jinými úmysly, přichází s jiným plánem, chce udělat něco jiného. A nepřichází, aby byl souzen, ale přichází, aby dostal, aby mu bylo dáno – moc, sláva, království. Tedy všechno to, o co lidé často zápasí. Lidé o to zápasí prostředky často nečestnými, nesprávnými a mají to na chvíli.

To je další důležitý moment, který nám chce říct dnešní svátek: Človče, uvědom si, že to, co máš, je na chvíli, a tak se podle toho k tomu chovej. Nenech to, aby to tobě vládlo, ale ty vládni těm věcem, které vlastníš.

A teď co k tomu Syn člověka? Jak jsme slyšeli v komentáři, je to titul, který používal Pán Ježíš, to všichni víme. Je to titul takový pěkný, milý. Je to titul, ve kterém se ten člověk nijak nevyvyšuje. Je to titul, který nám zní hezky.

Pán Ježíš by mohl používat i jiné tituly. Mohl by používat ten titul Mesiáš. Proč ho Ježíš nepoužíval, když byl Mesiáš, to znamená „od Boha pomazaný“? Protože v jeho době se z toho stalo takové politické prohlášení, politická proklamace. Mnozí říkali: „Přijde Mesiáš, postaví armádu, bude povstání, vyžene Římany, budeme kralovat, otočí se to.“ A Ježíš na to říká: „Ne. To není moje práce, to není můj plán, s tímhle já jsem nepřišel.“ A proto Ježíš nepoužívá nebo používá ten titul velmi minimálně a sám se označuje jako Syn člověka.

A teď se dostáváme k něčemu, co je pro nás Evropany dost těžko pochopitelné. Ve starých semitských jazycích, které jsou chudé na výrazy, na slova, mají málo slov, se stává to, že jedno slovo označuje víc nějakých skutečností, víc pojmů. A tak ten pojem „syn člověka“ znamená buď konkrétní osobu, která stojí v čele národa, nějaké skupiny, a nebo také, a to je to velké překvapení pro nás, označuje celý ten národ.

Jestliže tedy to vztáhneme tak, že to označuje Pána Ježíše, to celkem chápeme a je nám to jasné. Ale jestliže to překlápíme do té druhé roviny a uvědomíme si, že to může označovat celý národ, vyvolený národ. Uvědomme si, že všichni pokřtění jsou novým vyvoleným lidem Božím. Tedy to označuje nás, každého z nás to může označovat. Člověku se téměř rozklepou kolena, protože člověk nechce být pyšný. Říká si: „Že by to mohlo platit o mně?“ Ano, může to platit o tobě človče, může to platit o každém z nás.

Ten dnešní svátek nám chce připomenout, že tak, jak běží naše dny, týdny, roky, tak že to nespěje do nějakého vytracena, ale že jdeme k Bohu, k Ježíši. A teď záleží na nás, jaké bude to setkání. Určitě by si nikdo z nás nepřál, aby to bylo setkání, jaké zažily ty říše, ty šelmy, kdy byly odsouzeny, kdy jim bylo vzato to, co měly. Ale všichni bychom byli rádi, aby to setkání bylo takové, jak jsme to slyšeli právě v tom dnešním úryvku: „Bylo mu dáno.“

Bratři a sestry, dnešní svátek nás vede k vděčnosti, abychom si uvědomili, že dostáváme. Že dostáváme už teď a že jednou máme dostat ještě mnohem víc. Ale co máme udělat nebo jak my se k tomu máme postavit? Máme mít na paměti, že směřujeme k Ježíši. Každý den svého života jsme mu zase o něco blíž.

Vypráví se jeden takový příběh. Nevím jestli je to pravda nebo jestli je to jenom takový obraz. Každopádně je to takové pěkné a myslím, že i poučné. Vypráví se o tom, že v devatenáctém století v nějakém státě zasedal místní parlament a teď se rozšířila zpráva, že bude konec světa. Mezi těmi senátory začala propukat panika. Jeden vystoupil a říká: „Přátelé, jsou dvě možnosti: Buď bude konec světa anebo nebude. Buď je teda ta zpráva falešná a nic se nestane, pak není důvod, abychom přerušovali naši práci, není důvod, abychom se vzrušovali. A jestliže je ta zpráva pravdivá a bude konec světa, no tak to znamená, že přijde Ježíš Kristus, na kterého se těšíme, na kterého čekáme. Tak ať nás Ježíš a Ježíšův příchod zastihne v pilné práci.“ A pracovali dál.

Bratři a sestry, takhle bychom se k tomu měli postavit my všichni. Jednou ten den přijde, jednou se setkám. Jednou se setkám s Bohem, s Otcem, jednou se setkám s Ježíšem. Už teď si vlastně svým životem připravujeme to setkání, připravujeme to, jak to bude jednou probíhat. Ať tedy nás to setkání s Bohem zastihne v pilné práci.

Usilovat o spravedlnost v každodenním životě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.11.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 33,14-16](#); 2. čtení [1 Sol 3,12-4,2](#); evangelium [Lk 21,25-28.34-36](#);

Bratři a sestry, jenom několik málo myšlenek k dnešní první adventní neděli. Úryvek z knihy proroka Jeremiáše, který jsme slyšeli, ten výrok samotný byl pronesen někdy kolem roku 535 před narozením Pána Ježíše. Bylo to v době, kdy se Izraelité vraceli z Babylóna. Byla to doba pro ně na jednu stranu radostná, ale na druhou stranu taky těžká. Musíme si uvědomit, že v babylónském zajetí byli víc než sedmdesát let. To znamená ti, kteří tam byli odvedeni, v tom zajetí zemřeli. Jim se narodily děti a ty děti také v tom zajetí většinou zemřely. A teď mluvíme o třetí generaci, která se vrací domů. Ale domů kam? Oni se narodili v Babylóně. Ale od svých předků slyšeli, že jejich domov je v Izraeli, v Palestině, ale to byla země, která jim nic neříkala.

Oni tam přišli a zjistili, že jsou tam rozvaliny, že tam není prostě vůbec nic, že to tam vypadá tak, jak jsme to zpívali nebo poslouchali v první sloce rorátního zpěvu: „Jeruzalém je opuštěný. To místo, kde Tě chválili naši otcové, je liduprázdné.“ A oni opravdu začínali stavět od nuly. Všechno. Jednak stavěli města, vesnice, chrám, ale také budovali tu společnost, a začínali úplně od začátku. A byli z toho velmi, velmi unavení, a říkali si, jestli to vůbec má cenu, jestli by nebylo lepší zapomenout na nějaký Izrael a vrátit se do Babylóna a přijmout tuto zemi za svou vlast. A do toho posílá Bůh proroka a prorok je povzbuzuje, utěšuje.

Tam je ještě zvláštní to, že s tímto povzbuzením duchovním šlo ruku v ruce povzbuzení materiální. Král Kýros vydal dekret, kterým každý ten navrátilce, ten kdo se vracel do Izraele, získal nárok na finanční obnos, na finanční podporu. Tady v tom vidíme, jak to Boží slovo funguje všemi směry. Nejenom v té rovině duchovní, ale i v té rovině třeba hmotné.

A co jim teda prorok říká, jak je povzbuzuje? Splním sliby, které jsem dal o Izraelovu a Judovu domu. V tyto dny za toho času vzbudím Davidovi zákonitý výhonek.

Jednak se tam mluví o jednom výhonku. Víte, ti Izraelité měli v sobě takovou tu myšlenku: Obnoví se to v té velikosti, v té slávě, v tom triumfalismu. S tímhle někdy i církev velmi bojuje, tady s tím takzvaným triumfalismem. Ale tady se mluví o jednom výhonku, o jedné sazenici, tedy o něčem malém. Jednu sazenici, jednu květinu, jednu rostlinu je možné přehlédnout, lehce přehlédnout, samozřejmě se tím myslí Ježíš, ale tento jeden výhonek měl naprosto zásadní význam.

Ale ono to také je možné chápat ještě v jiném směru, a sice že každý z nás je ten jeden výhonek, který si Bůh volí. Bohu záleží na každém z nás.

Doba adventní je doba takového jakéhosi ztišení. I v kostele ta bohoslužba není tak slavnostní. Advent nám chce připomenout, a připomínal nám to právě i ten prorok Jeremiáš, že ty velké věci se kolikrát dějí tak jako nenápadně, právě potichu, a člověk se musí namáhat, aby je uviděl.

Potom tam zazněl ještě jeden takový veliký paradox: Splním sliby, které jsem dal o Izraelovu a Judovu domu. Když to slyšíme, tak si říkáme: „No, tak je to hezký, že to splní,“ ale ti, kteří se vraceli z toho Babylóna, všichni patřili k Judovu domu. Izraelův dům byl ještě o dvě stě let dřív, než bylo babylónské zajetí, odvedeno do asyrského zajetí, a nikdy se z toho zajetí nevrátili. Vrátili se jenom jedinci, ale jako národ (tam bylo odvedeno deset kmenů), jako národ už se nevrátili. Tedy my bychom řekli: „Teď, Bože, splníš sliby? Teď je pozdě, oni už neexistují!“

Tenhle výrok chce říct: Čas Boží se nekryje s časem lidským. Logika Boží se nekryje s logikou lidskou. Boží logika, Boží plány jsou jiné a často překvapující. A tenhle výrok chce říct: Pro Boha není nikdy pozdě. Pro Boha není nikdy pozdě a On ví dobře, co dělá. A jeho činy, jeho jednání jsou často velmi překvapující, ale překvapující v tom příjemném slova smyslu.

A konečně na konci toho dnešního úryvku jsme slyšeli, že Jeruzalém se bude nazývat Hospodin je naše spravedlnost. Jak jsem říkal, oni budovali společnost. Ta společnost měla hodně nedostatků. Bylo tam hodně toho, čemu my říkáme korupce, hodně různých nešvarů. A Bůh říká: „Tohle všechno by se mělo změnit. Ten, kdo se chce ke mně hlásit, tak musí respektovat nějaké zásady, které já dávám.“

Jednou z těch zásad je spravedlnost. Když se podíváme v podstatě do jakékoliv učebnice morálky, tak tam najdeme definici spravedlnosti. Jaká je? Spravedlivý je ten, kdo dává každému, co mu patří. Spravedlnost je dávat každému, co mu patří.

Bratři a sestry, a tady dostáváme jakýsi praktický návod pro letošní advent. Žijeme taky v době, která bojuje s mnoha nespravedlnostmi. Je to na té společnosti vidět, ta společnost tím velmi trpí. A tady nás přímo Boží slovo vybízí, abychom usilovali o toto, abychom usilovali o spravedlnost ve svém každodenním životě.

Zkusme to. Můžeme si samozřejmě najít jakýkoliv jiný program pro letošní advent, ale najdeme si vůbec program, protože ten prorok Jeremiáš to, co jim chtěl dát, co jim chtěl nějak připomenout, byla vize, vize obnovy chrámu, města, společnosti.

Dnešní společnost také trpí tím, že mnoho lidí nemá nějaký plán, nemá nějakou vizi. Doba adventní nás k tomu přímo vybízí, abychom v sobě toto oživil. Ty texty nám to přímo nabízejí. Tak se toho chopme.

Velkou věc s námi učinil Hospodin, naplnila nás radost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.12.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Bar 5,1-9](#); 2. čtení [Flp 1,4-6.8-11](#); evangelium [Lk 3,1-6](#);

Bratři a sestry, vrátíme se k prvnímu čtení z knihy proroka Barucha. Byl to text, který nás možná v mnohém překvapil. Možná, když jsme ho vyslechli, tak jsme si řekli: „A o čem to bylo?“ Dost těžké na pochopení, dost dlouhá souvětí, různé kombinovaná a takhle. Možná, že jste si taky řekli: „To je jiné, než co jsme doteď slyšeli, čtení ze Starého zákona.“

Ano, bylo to napsáno v jiné zemi a bylo to napsáno jiným jazykem. Napsal to Izraelita žijící v Egyptě, zřejmě v Alexandrii, a napsal to asi sto let před narozením Pána Ježíše a vůbec nevíme, jak se jmenoval.

A kdo to teda byl Baruch? Baruch byl žák proroka Jeremiáše. Prorok Jeremiáš, jak víme, žil asi 500 let před narozením Pána Ježíše. Jako to tedy, že někdo něco napsal pod vedením Ducha svatého a nepodepsal se pod to? My jsme zvyklí na to, že se mluví o autorských právech, o jejich porušování a o tom, že k šíření nějakého díla je potřeba souhlas autora a takhle.

Ten autor tady v tomto případě cíleně ustoupil do pozadí, knihu připsal žáku proroka Jeremiáše a udělal to schválně. Nejenom proto, že byl pokorný, ale ono to zapadá také do konceptu té knihy.

O čem tedy ta kniha je? Ta kniha vypovídá o situaci, ve které se nacházela židovská obec v Alexandrii. Žili v takzvané diaspoře. To tedy znamená, že kolem nich byla většina pohanů. Ta pohanská většina nerozuměla Židům, nerozuměla izraelskému náboženství, nerozuměli obřadům a na druhou stranu Izraelité je brali jako pohany, tedy s nepravými bohy, jako náboženství úplně zmatené. Z toho často plynula různá napětí, různá nedorozumění. Navíc tato, můžeme říci, komunita v Alexandrii měla také svoje vnitřní problémy. Jejich děti, které se tam narodily, už tedy neměly vztah k Palestině, k Jeruzalému, tak se ptaly: „Co to je za náboženství? A proč máme věřit tomu? A proč se odlišujeme od té většiny? A nebylo by lepší přidat se k té většině?“ A nechtěly se modlit, nechtěly chodit do synagogy, nechtěly se hlásit k víře otců.

To jsou problémy, které známe, které se i nás velmi dotýkají a jsou velmi podobné, a svatopisec tady na toto všechno odpovídá, ale hlavně, hlavně se dívá do budoucnosti.

Jak jsem říkal, hlavní myšlenkou je cesta. On připomíná v té své knize, že Izraelité ve svých dějinách udělali několik důležitých cest. První důležitá cesta, kterou vykonali, byla z Egypta do zaslíbené země, z egyptského otroctví do svobody. „Trochu se to protáhlo“ na víc než čtyřicet let, ale došli do té země a byla to cesta radostná. Potom byla druhá cesta, která už nebyla vůbec radostná. To byla cesta, kdy byli odváděni do babylónského zajetí. Tady se taky o tom mluvilo, že byli vedeni pěšky, tedy jako zajatci, násilím. Ale když se vraceli z babylónského zajetí, tak to byla zase cesta radostná, a zpívali si to, co jsme zpívali dnes jako žalm: Velkou věc s námi učinil Hospodin, naplnila nás radost. To je zpěv, který vznikl, když se vraceli do Jeruzaléma.

No, a jak jsem říkal, svatopisec se dívá dopředu. Ta kniha proroka Barucha je vyloženě kniha zaměřená mesiášsky. On mluví o tom, že přijde Vykupitel, Zachránce, a říká, že ta cesta, kterou potom Izraelité udělají s tím Zachráncem nebo on s nimi, tak že bude nejdůležitější a nejkrásnější.

On samozřejmě myslí cestu spíš ve smyslu slova duchovní. Oni mnozí se domnívali, že to bude i tak, že opravdu teda s tím Ježíšem někde půjdou. Ale můžeme si uvědomit, že s Ježíšem lidé opravdu chodili a často bylo vidět, že apoštolové a ti lidé, kteří jsou kolem Ježíše, že mají radost, že mohou být s ním a mohou s ním určitý kus jeho cesty urazit.

Když se ještě vrátím k té myšlence, jak má přežít ta malá skupina, takzvaná diaspora, věřících uprostřed té pohanské většiny. Toto tady svatopisec taky řeší a říká: „Důležité jsou především tři momenty: spojení s Jeruzalémem, modlitba a očekávání Zachránce, Vykupitele.“ Vzpomeňme na tu myšlenku spojení – oni s Jeruzalémem, my jsme za minulého režimu velmi intenzivně prožívali tu myšlenku spojení s Římem. Neříkali jsme s Římem, ale spíš se svatým otcem, a bylo to pro nás velmi, velmi důležité a církvi u nás to dodávalo jakýsi impuls k životu a věděli jsme, že církev nepatří tady jenom sama sobě, že to není nějaká církev česká, moravská nebo já nevím jaká, ale že jsme církev vlastně světová, katolická. A takhle to vnímal už ten autor této knihy sto let před narozením Pána Ježíše v Alexandrii.

Tedy se vrátíme k té cestě. My konáme také cesty, různé cesty. Chodíme do práce, do školy, nakoupit, k lékaři, já nevím kam ještě. Většinu těch cest děláme proto, že musíme. Některé děláme proto, že chceme. Jdeme někoho navštívit, jdeme se s někým potěšit. Na některé ty cesty se těšíme, některé cesty konáme vyloženě s odporem. Nechce se nám do toho, ale musíme. Prorok v tom konkrétním úryvku, který jsme dnes četli, dává takové rozkazy. On mluví jakoby k Jeruzalému, ale tím Jeruzalémem se myslí všichni věřící.

První: „Svlékni ze sebe smuteční šaty, obleč si slavnostní šaty.“ On chce říct, ta doba, kterou prožívali těch sto let před narozením Pána Ježíše v Alexandrii, to je doba očekávání mesiáše, radostného očekávání. Měli také velké starosti, ale prorok říká: „To očekávání Mesiáše, to očekávání toho krásného má převážet.“ V našem životě bychom se také neměli nechat znechutit těmi starostmi, neměli bychom si nechat vzít radost ze života všemi těmi povinnostmi, vším tím, co se nám zdá nepříjemné.

Druhá ta myšlenka je: „Zvedni se, jdi. Postav se na horu, vystup na horu a potom rozhlédni se, podívej se. Podívej se, jak se vrací ti vyhnanci.“ Je to obraz. Podívej se, abys viděl ve svém životě ty radosti, abys viděl to, co ti dává Bůh. To očekávání má být radostné a má být aktivní. Nemá to být jenom takové: „Tak co můžu dělat? Budu čekat a ono to nějak dopadne.“ Ano, to hlavní udělá Bůh, ale On žádá naši spolupráci. Tady to bylo vyloženě řečeno několikrát: „Obleč se, jdi, zvedni se, vystup, podívej se.“ Buď tedy aktivní.

Jak tuto aktivitu máme uplatnit my ve svém životě? Jak jsem mluvil o tom, většinu těch cest, které konáme, konáme proto, že musíme. Nedá se to nějakým způsobem zrušit, nedá se to nějak vynechat a podobně. To tedy změnit nemůžeme. Ale

co můžeme změnit, je náš přístup a naše úmysly k tomu, myšlenky, s jakými to děláme. Toto záleží jenom a jenom na nás. Toto změnit můžeme.

Když do toho, bratři a sestry, zapojíme svoji fantazii a řekneme si: „Tak i to, co je mi nepříjemné, já udělám z lásky k někomu, já to udělám pro toho člověka“, anebo pokud se budeme snažit do těch třeba i obtížných povinností dostat nějaký ten radostný motiv nebo takhle, tak to dostane úplně jiný náboj, bude to vypadat úplně jinak.

Toto, bratři a sestry, záleží jenom a jenom na nás. Máme si uvědomit to stejné, co ti židé v Alexandrii. Očekáváme něco velmi radostného. Připravujeme se na nejkrásnější svátky v církevním roce, na svátky velmi milé, narození Božího Syna. Na konci toho našeho snažení, na konci toho očekávání Bůh nám dá něco velmi krásného. Na to nezapomeňme a tím žijme v tyto dny.

Vztah mezi Pannou Marií a Bohem nebyl nikdy porušen

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.12.2009 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 3,9-15.20](#); 2. čtení [Ef 1,3-6.11-12](#); evangelium [Lk 1,26-38](#);

Bratři a sestry, dnešní svátek se týká výhradně Panny Marie a vůbec se vlastně netýká Pána Ježíše. V podstatě tady takhle nějak podobně začínám kázání každý rok a každý rok během roku se setkávám s tím, že i lidé, kteří chodí do kostela, se domnívají, že dnešní slavnost Neposkvrněného početí má něco společného s tím, že Panna Maria počala Božího Syna Ježíše bez pomoci muže.

Tenhle dnešní svátek se týká okamžiku početí Panny Marie, kdy její rodiče (nevíme, jak se jmenovali, ale podle tradice Jáchym a Anna) jí dali tělo a v okamžiku početí Bůh přidává člověku duši. Bohužel po pádu prvních lidí Adama a Evy je ta duše zatížena dědičnou vinou. U Panny Marie došlo k vyjímce, bylo to jinak. Dnes si tedy připomínáme toto. Početí Pána Ježíše a to, co jsme slyšeli vlastně v evangeliu, to si připomínáme 25. března každý rok.

K dnešní slavnosti jako takové vlastně není přímý text v Písmu svatém. Můžeme říci, tam je ten opačný text, právě to, co jsme slyšeli v prvním čtení, jak Adam s Evou zrušili svoje přátelství s Bohem. Hřích, to není nějaká maličkost, hřích to není, že člověk udělá něco špatně. Hřích boží. Hřích ničí vztahy – mezi lidmi, mezi člověkem a Bohem. Ten dnešní svátek, dnešní slavnost chce říct: Vztah mezi Matkou Boží Pannou Marií a Bohem nikdy nebyl ničím porušen, nebyl tím zlým porušen.

Je to taky důležitý svátek. Je pro nás pro mnohé těžko uchopitelný, ale je velmi důležitý, protože chce říct zase věc, kterou potřebujeme slyšet, že dobro je silnější než zlo, že dobro má větší moc než zlo, že ta vůle Boha stavět, budovat vztahy je silnější než „schopnost“ člověka ty vztahy bořit.

Na východě v to, co dnes my tady slavíme, věřili v podstatě už od začátku. Východní církevní otcové nazývají Pannu Marii nejkrásnější, nejvznešenější, milostiplnou, jak ji nazývá Písmo svaté. Tady na západě byl trošku problém, protože někteří lidé se zamysleli a říkali: „No, jestli teda ta Panna Maria byla uchráněna od všech těch vin, tak to by pak taky mohlo znamenat, že nepotřebovala vykoupení. Ale my věříme, že Ježíš svou obětí o Velikonocích vykoupil úplně všechny a že úplně všichni lidé potřebovali jeho výkupnou oběť. A tak jak to teda je?“ A dosti dlouho se o tom vlastně mluvilo, až ve 14. století filosof Jan Duns Scotus, který byl právě nazýván také doktor subtilis. Že jo, subtilní je něco, na co se ani moc nedá šáhnout, ale co tu je a je potřeba starat se o to, aby se to subtilní neztratilo, nezničilo.

Tak tento filosof se zamyslel a říká jinou důležitou věc. Říká: „No jo, ale u Pána Boha není čas.“ Jak my o tom uvažujeme, tak uvažujeme v čase a máme to poskládané za sebou. Bylo to stvoření světa, dědičný hřích, pak běžely dějiny, dlouho, dlouho, pak se narodila Panna Maria, pak přišel Pán Ježíš, pak byly Velikonoce. Ale tohle platí v čase. Jestliže není čas, tak je to jinak, tak tam toto není. On přišel s tím a říká: „Uvědomme si, u Boha není čas.“ To znamená, že samozřejmě i pro Pannu Marii platí, že ji Ježíš vykoupil, i ona potřebovala Ježíšovu výkupnou oběť, ale jaksi dopředu pro Ježíšovy zásluhy ona byla uchráněna té dědičné viny.

Od roku 1476, to je asi sto let po tom, co žil tady tento Duns Scotus, to bylo zavedeno do celocírkevního kalendáře jako svátek. A vlastně v roce 1830 při zjevení, které měla Kateřina Labouré, tak právě na té medailce je tady ten obraz toho neposkvrněného početí. A když Kateřina přišla s tím, že měla toto vidění, tak to byl takový velký impuls k tomu, aby se o této otázce začalo znovu mluvit. A trvalo to ještě nějakou dobu, kdy v roce 1854 papež Pius IX. toto prohlásil jako článek víry, to, čemu se lidově říká dogma. A v podstatě za čtyři roky toto dogma bylo nějakým způsobem, můžeme říci, potvrzeno Pannou Marií, kdy se Bernardeta v Lourdech ptá: „Paní, kdo jsi?“ tak ona jí říká: „Já jsem Neposkvrněné početí.“

Bratři a sestry, jak říkám, těžko to chápeme. Těžko to chápeme, těžko to nějakým způsobem zařazujeme, ale přesto se nás to dotýká. Máme si uvědomit, že hřích něco boží. Hřích nám často připadá velmi silný, ale my také ve svém životě usilujeme o dobro a to dobro, třeba to každodenní malé dobro je silnější než ty hříchy. To dobro, které konáme, je silnější než naše hříchy. To nám dodává důvěru, když prosíme o odpuštění.

Potom dál nám ten svátek právě připomíná, jaký Bůh chtěl mít svět. Že Bůh ho chtěl mít v nějaké harmonii a nebe, tam zase budou vztahy v těch harmoniích. Že to nebude rozházené, ale že to naopak bude uspořádané.

Na jednu stranu nám to tedy připadá, že je ten svátek vzdálený, k Panně Marii ty dva tisíce let a takhle, ale na druhou stranu je to svátek, který nám říká: „Človíčku, uvědom si, že i takového, takhle tě Bůh chtěl mít. Protože to Adam s Evou nějakým způsobem pokazili, ale Ježíš se do toho vložil, tak na konci, až Ježíš přijde podruhé, tak takoví budete všichni, jako Matka Boží Panna Maria.“ A z toho se radujeme.

Mít čas jeden pro druhého

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

13.12.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sof 3,14-18a](#); 2. čtení [Flp 4,4-7](#); evangelium [Lk 3,10-18](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení by se dalo shrnout do jedné věty, kterou jsme slyšeli v evangeliu: Lid byl plný očekávání. Očekávání něčeho dobrého a něčeho pěkného, krásného.

V jaké době tedy žil prorok Sofoniáš? Kdy to bylo a co se kolem něho dělo? Prorok Sofoniáš mluvil někdy mezi lety 640 až 610 před narozením Pána Ježíše, a zase byla to doba taková těžká. V té době všude kolem Judského království vládli Asyřané. Asyřané byli velmi dravý a velmi útočný národ, který si podrobil mnoho zemí, a Asyřané byli první, kteří začali provádět na těch porobených územích tu taktiku stěhování lidí. To znamená, že vzali celý národ nebo většinu toho národa a přestěhovali ho úplně do jiné země a na jejich místo zase někoho jiného. Takže byl to takový nelidský kolotoč s lidmi, které vytrhli z jejich země, z jejich vlasti a někam je přesunuli.

Oni takhle zabrali i část Judska a ten zbytek, který zůstal judským králům, byl v jejich područí. To znamená, musel jim odvádět daně, dost vysoké. Takže judští králové se báli. Báli se Asyřanů a aby se jim zavděčili, odpadli od Hospodina, od víry v Boha a začali uctívat pohanské modly. A takhle to šlo dosti dlouhou dobu a samozřejmě to mělo neblahý vliv na lidi, protože když ti, co jsou dole, vidí, co se děje nahoře, tak si řeknou: „Když mohou oni, tak proč ne já?“ a šlo to s nimi skutečně, jak se říká, s kopce.

Ale teď se začíná blýskat na lepší časy. A sice vliv Asýrie slábně, Asýrie spěje ke svému zániku a oni jednak cítí, že budou mít svobodu, a cítí, že by tu svobodu mohli využít nejenom k tomu, že obnoví svůj stát, svoje státní zřízení, že budou stavět a budovat po té stránce hmotné, po té stránce vnější, ale že by bylo možné taky něco udělat s tím, čemu se říká hodnoty duchovní, náboženské. A tady právě do toho přichází prorok Sofoniáš, který oznamuje, že to bude jednak možné, a jednak je k tomu přímo vybízí.

My jsme slyšeli na začátku čtení z knihy proroka Sofoniáše, ale to není žádná kniha, ono to má tři kapitoly a my jsme četli závěr třetí kapitoly. Je to spíš takový spisek, dílko. Je jasné, že nebyly zaznamenány všechny výroky tohoto proroka, byla zaznamenána jenom menší část, ale tento prorok, i když se řadí mezi dvanáct malých proroků, jeho význam dost velký. Je jiný, než my bychom čekali. On mluví o dni Hospodinově a o pokoře. Mluví o tom, že den Hospodinův přijde.

První, co vlastně znamenal tady ten den Hospodinův, tak oni si pod tím představovali soud. Soud nad těmi, kteří udělali něco špatně, ti budou odsouzeni, a ti, kteří konali dobro, budou odměněni. Bohužel v průběhu věků, hlavně potom ve středověku, z toho soudu zůstala jenom ta první část: Zlí budou potrestáni. O té druhé části už se nemluví, že Bůh v okamžiku, kdy přijde, tak také přijde se svojí odměnou.

Ale my víme, že ten první den Hospodinův proběhl vlastně úplně jinak. Co to je? No, Vánoce, narození Ježíše Krista. To je den Hospodinův! Nekonal se žádný soud, nekonalo se žádné řízení, ale přišel Boží Syn. Proběhlo to úplně jinak, než oni čekali. Tady je potřeba říct, že z toho prvního dne Hospodinova se radovali ti, kteří byli připravení.

Když se vrátíme zpět k proroku Sofoniášovi. On svým kázáním nějakým způsobem obrátil mladého krále. Ten král se jmenoval Josiáš, a ten král se velmi nadchl pro reformu – pro reformu státu, jak zřízení, tak pro reformu duchovního života. Pro obnovu chrámu, obnovu bohoslužby a všeho, co s tím souvisí.

A potom ještě prorok Sofoniáš měl na někoho vliv, a sice na proroka Jeremiáše. Jeremiáš je Sofoniášovým žákem, Sofoniáš jeho učitelem. Tedy tento člověk, který, my bychom řekli, toho mnoho neznamenal, mnoho neřekl, mnoho toho nenapsal, měl velký vliv. Svým kázáním obrátil krále a vyučil následovníka, jednoho z největších proroků, Jeremiáše.

Bratři a sestry, pro nás to má být připomínka toho, že každé dobro, které vykonáme, má své místo. Může se nám zdát a můžeme si říct: „Neztratí se to někde? Má to nějaký význam? Co to zmůže, to, když tady udělám něco dobrého?“ Hodně to zmůže. Mnoho to zmůže a Bůh s tím počítá.

Jméno Sofoniáš se dá přeložit jako Bůh uchoval nebo Bůh nějakým způsobem zachránil anebo také dokonce Bůh skryl. Je ten výklad toho jména poměrně široký: Bůh uchoval, Bůh zachránil, Bůh skryl.

Co uchoval? Uchoval naději. Uvědomme si, že oni, když žili pořád ve strachu: Přijdou Asyřané, budou nás stěhovat, to se nežije dobře v takovém permanentním strachu. Ale teď prorok říká: „A teď to skončí. Teď to skončí a už se nebudete muset bát. Čeká vás lepší budoucnost, radostnější budoucnost.“ Ten Boží plán je plánem záchrany, plánem odpuštění, plánem přijetí. A to jsou všechno důvody k radosti.

Tato adventní neděle je nazývána radostnou nedělí. Je to nejenom proto, že se Vánoce blíží, ale před II. vatikánským koncilem v době adventní byl půst, a když už byla ta předposlední neděle, tak oni se radovali z toho, že už ten půst končí, že nastávají dny radosti, dny oslavy.

Bratři a sestry, umíme se radovat? Umíme správně oslavovat? Už se to blíží. Měli bychom o tom přemýšlet, jak to správně oslavit. Naším oslavám, naší radosti se do cesty staví především dvě překážky. Tou první překážkou je, že pořád spěcháme, že to máme podle kalendáře nalinkováno: V deset musím být tam, o půl dvanácté onde, a takhle pořád. K oslavě je potřeba především čas. Všimněme si, že ve Starém zákoně, když se něco slaví, tak se to slaví několik dnů, zpravidla týden. Oni to berou tak, že když se někde sešli, tak aby už tam spolu byli nějaký čas, nějakou chvíli.

Před nějakou dobou jsem tady vykládal zkušenost z Říma, kdy nám tam kolegové kněží, kteří byli z Afriky, říkali: „Mše hodinu u nás? To bysme dostali, že jsme to odflákli.“ Ti lidé hodinu nebo i víc často na tu mši jdou, často pěšky. No, a ta mše trvá dvě, tři hodiny, že jo. Oni u toho tancují. My jsme si z nich dělali legraci, že když přinášší ty dary, že udělají krok dopředu a dva kroky dozadu. A oni říkají: „Né, to má všechno svoje místo, to tam patří.“ A potom ti lidé, když ta mše skončí, tak si někde sednou, vybalí oběd, nají se, pobesedují a domů jdou až v podvečer. Oni tu neděli skutečně prožijí spolu. Bratři a sestry, a to jde: Mít čas jeden pro druhého.

Tam je to, že třeba ti lidé se celý týden neviděli nebo takhle, že jsou z větší dálky. My se vidíme i přes týden, ale uvažujme o tom. Mít čas jeden na druhého. Každá správná oslava potřebuje čas. Není možné přijít a říct: „Tak já tady budu půl hodiny a pak už zase musím utíkat.“ To není oslava.

No, a druhá věc, která se nám staví do cesty, je taková naše studenost, jinak se to říct nedá, chladnost. Právě i Italové říkají o nás: „Dobrý, vy tu víru prožíváte, ale vy jste takoví studení.“ Je pravda, že jestli někdo umí slavit tady v Evropě, tak jsou to Italové a Španělé.

Proč? Proč jsme takoví, jací jsme? Víte, do určité míry je to dáno výchovou, že odmalička nám říkali: „Nevyrušuj! Nemluv nahlas! Nekřič, teď mluví dospělí! V klidu tady seď, nedupej, neskákej, nesměj se nahlas,“ a já nevím co. Potom, když třeba jsou kluci starší, něco se nedaří a on začne natahovat, tak se mu říká: „Nebreč, nejsi baba! To zvládneš.“ To všechno má za následek to, že v člověku se nějakým způsobem utlumují city, emoce, že v něm zůstane to, že ukazovat city, ukazovat emoce, že to je špatně. Není to špatně. Pravda je to, že všeho moc škodí. Všechno má své místo, ale i city, emoce patří k našemu životu. Především, když se něco slaví, tak je namístě je projevit. Patří to k sobě.

Bratři a sestry, budeme slavit Den Hospodina. Den Hospodina, který je velmi pěkný, myslím ten svátek. Je pěkný, je nejkrásnější v roce, protože slavíme příchod dítěte. Je to svátek, který mohou slavit úplně všichni lidé, i ti, kteří jsou nevěřící. Pro nás věřící v tom dítěti přichází Zachránce, Spasitel. To všechno jsou důvody k radosti. Přemýšlejme o tom, jak letos oslavíme tento Den Hospodinův. Uvědomme si, že on přichází proto, aby se mohl radovat každý z nás, jeden každý z nás osobně.

Tak to nepropásněme!

V Betlémě se propojuje stvoření a vykoupení

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.12.2009, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mich 5,1-4a](#); 2. čtení [Žid 10,5-10](#); evangelium [Lk 1,39-45](#);

Bratři a sestry, v prvním čtení jsme slyšeli velmi známý text z knihy proroka Micheáše. Jsou to slova, která byla pronesena víc než 700 let před narozením Pána Ježíše.

Kdo to byl Micheáš? Moc toho o něm nevíme. On sám líčí ve svém spise, jak byl povolán za proroka. Víme, že to byl současník Ozeášův, a hlavně současník Izaiáše, toho prvního Izaiáše.

Tady ta doba toho roku 721 před Kristem byla taková zlá a zlomová pro Izraele. V té době Asyřané ovládli severní izraelské království, dobyli hlavní město Samaří a deportovali pryč těch deset kmenů, a zůstaly pouze dva kmeny v Judsku – Juda a Benjamin. A oni, můžeme říci, tady v této těžké době vzpomínali na jednotné království, na to, kdy vládl král David nebo jeho syn Šalamoun, kdy platili tady v tom prostoru za jakousi mocnost, ne třeba příliš velkou, ale měli tam určitou váhu. Teď, v té chvíli, ve které mluví prorok Micheáš, neplatí vůbec za nic a naopak jsou opravdu velmi poníženi.

Co víme ještě víc o proroku Micheášovi? Víme, že to byl člověk, který pocházel z vesnice a měl rád vesnici a vesničany. Nebo, řečeno naopak, neměl rád město a lidi z města, protože bral to tak, že lidé na té vesnici mají život tvrdší, ale takový opravdovější. A on v celé té své knize mluví jasně, někdy až ostře a příkře, a střídají se tam pasáže útěchy, ale také pasáže, ve kterých je nějakým způsobem zmiňován trest a věci, které jsou nám lidem nepříjemné. Koneckonců bylo to i v tom úryvku, který jsme my slyšeli. Ten úryvek začínal velkou útěchou: „Betléme, nejsi podle lidských měřítek nijak veliký, ale vyjde z tebe Spasitel,“ ale hnedka za tím byla věc, která je nám velmi nepříjemná, nepochopitelná: „Proto je Hospodin opustí.“

On mluví v takových slovních hříčkách, která nám už vždycky nejsou třeba jasné. A tak co vlastně říká? „A ty Betléme Efratský, malíčký jsi mezi judskými městy, z tebe mi vyjde ten, který bude vládcem v Izraeli.“

Nevím, jestli jste někdy přemýšleli o tom jménu. Kde je Betlém, to všichni víme. Betlém, Bethlehem hebrejsky, znamená, přeloženo do češtiny, dům chleba. Tedy místo, kde je dostatek chleba. Nám to už nepřipadá zvláštní. Když chci tak jdu, koupím si v pekařství, někde v samoobsluze, vyberu si podmáslový, kmínový, babiččín, já nevím jaký. Prostě, je toho tam dostatek. Když zapomenu, tak jdu někde do večerky, v Brně jsou dokonce obchody, které vůbec nezavírají ani v noci. Není to problém. Pro ně tenkrát to byl často problém, aby měli to obilí na chléb.

Tedy jestliže nějakému místu dali jméno Dům chleba, tak tím chtěli vyjádřit: Tady je dobře. Tady je místo, kde nám je dobře, místo, kde se nám daří, kde dostáváme všechno, co potřebujeme pro svůj život na této zemi. A z tohoto místa vyjde také ten, který nám dává život věčný. Z tohoto místa vyjde ten, který nám nabízí nejen uchování pozemského života, ale nabízí nám existenci v nebi, u sebe.

Přemýšleli jste někdy o tom, co znamená to „Efratský“? To je docela zajímavý. To není jméno místa, ale to je jméno lidí. V podstatě by se to asi mělo přeložit trochu jinak, čili jsou to takzvaní Efraťané. A kdo to je nebo co to je? Je to jedna velká rodina. V podstatě to Efraťan, Efratský je příjmení, to, co my používáme dneska jako příjmení.

Ježíš pocházel z kmene Juda. Z kmene Juda pocházel také král David, jeho otec Jesse a celá ta dynastie. Ale kmen, to je několik tisíc lidí, možná i desítek tisíc lidí, a samozřejmě ten kmen se dělí na menší skupiny, které jsou spolu více nebo méně příbuzensky propojené. Bible nazývá ty menší skupiny čeledi, lidově se tomu říká klany nebo se tomu taky někdy říká velká rodina. Čili ti Efraťané, to byla taková velká rodina, takový klan lidí, kteří žili v Betlémě a jeho okolí.

Prorok chce říct to, co jsme slyšeli vlastně v komentáři, a sice záchrana nepřijde z Jeruzaléma, z nějaké pevnosti, z nějakého hradu, ale vyjde tady z těch nepatrných začátků, aby bylo jasné, že to je záchrana nabídnutá Bohem zdarma. Že to není dílo lidské, ale dílo Boží, že člověk má tady tuto záchranu přijmout.

Tam je takový zvláštní obrat, který je pro nás už i těžko čitelný, a sice: „Z tebe mi vyjde ten, který bude vládcem v Izraeli, jeho původ je od pradávna, od věčnosti.“

„Vyjde.“ Když byla válka, tak oni museli všichni poslat vojáky, a z Betléma jich chodilo docela málo, protože byl malý, protože nebyli. Čili ti vojáci z Betléma vždycky sloužili někde dole, pod někým. Neměli šanci nějakým způsobem se uplatnit v tom velení, protože jich bylo málo. A tady prorok právě to obrací a říká: „Bůh to všechno převrátí.“ Převrátí ta lidská měřítká a všechno to bude jinak. Boží logika, Boží plány jsou jiné než vaše. Myslete na to a nenechte se tím překvapit.

„Jeho původ je od pradávna, od věčnosti.“ Je to slovní hříčka, ve které naráží prorok na okamžik stvoření. Chce vlastně říct: Příchodem Spasitele se propojují dva momenty: stvoření a vykoupení. V tom okamžiku stvoření Bůh něco udělal, dal lidem svobodu a člověk to zkazil. Tím, že vstoupil na svět hřích, tak se to zastavilo, ty vztahy se zastavily. A teď přijde Zachránce, a on ty vztahy odblokuje a posune je, aby si člověk a Bůh byli daleko blíže než předtím.

Tedy chce říct, že ten Betlém tady na zemi bude místem, kde se začne propojovat stvoření a vykoupení. Je to taková velmi básnická myšlenka.

„Proto je Hospodin opustí až do doby, kdy rodička porodí. Potom se zbytek jeho bratrů vrátí k synům Izraele. Bude stát a pást v Hospodinově síle.“ Tady ten Zachránce je přirovnáván ke králi, k ideálnímu králi. Protože oni měli špatné zkušenosti, tak je nastíněn tady ideál někoho, kdo se stará. Nám je jasné, že skutečně tento ideál se vztahuje na Boha. Že každý člověk má svoje chyby, každý člověk je chybující, každý člověk má svoje limity, a jestliže se někdo domnívá, že člověk je naprosto dokonalý a bez chyby tak takový člověk jednou bude zklamán. Všechny ideály, všechna naše očekávání může splnit jenom Bůh.

„Proto je Hospodin opustí až do doby, kdy rodička porodí.“ Zase, my, když mluvíme o té rodičce, tak myslíme na Pannu Marii a narození Božího Syna. Ale to prorocství se také týkalo těch lidí, kteří to slyšeli od Micheáše. Micheáš nechce říct:

„Tehdy a tehdy, tak a tak Bůh zasáhne,“ ale říká jednu důležitou věc a říká to s naprostou jistotou: „Ty těžkosti, které teď prožíváte, jednou pominou. Jednou pominou zásahem Božím.“ Neříká kdy, neříká jak, ale to proctví se týká i těch lidí, kteří Micheáše slyšeli.

My bychom řekli: „Za devět měsíců dojde v politice k obratu.“ Ale on říká: „Až rodička porodí.“ To je za devět měsíců. A co se stalo? Asyřané odtáhli a přestali ohrožovat to jižní Judské království a ty dva kmeny se přestaly bát a oddychly si, že budou moci zůstat doma a že nebude válka. To byla velká úleva, to byl veliký dar a oni to vlastně vnímali jako velké vysvobození.

Bratři a sestry, končilo to celé: „On sám pak bude pokojem.“ Často, často jsme svědky toho, že lidé to rozdělují. Rozdělují a říkají: „Ty patříš sem, ten patří onam,“ lidé stavějí uměle různé bariéry. Budují, vytvářejí nepřátelství, přehradu, překážky. Není tady právě pokoj, není tady nějaký soulad. A prorok jako poslední říká mezi tím, co ten Zachránce bude dělat a co nabídne, tak nejenom že nabídne pokoj, ale on sám bude pokojem. On skutečně bude ztělesněním toho ideálu pokoje a harmonie.

Bratři a sestry, máme možnost dneska si odnést domů betlémské světlo. Je to vlastně takový novodobý zvyk, který začal v Rakousku v roce 1986, a konkrétně v té spolkové zemi Horní Rakousko. Protože ta akce začla být tak populární, tak záhy přizvali ke spolupráci skauty, aby skauti pomohli s transportem toho světla z Betléma a s jeho distribucí. A protože se to pořád rozrůstalo, tak to místo, odkud se po Evropě šíří betlémské světlo, tak je Vídeň dneska a není to v tom Horním Rakousku nějaké jiné město.

Dneska se betlémské světlo šíří do pětadvaceti zemí tady v Evropě. A možná jste si taky někdy položili otázku: „A kdo ho tam zapaluje v tom Betlémě?“ V tom Betlémě hoří lampa na místě, kde se narodil Ježíš, v chrámu Božího narození, a každý rok tu čest odpálit svíčku tady od tohoto světla v Betlémě a zapálit tu lampu, kterou pak vezou tady sem do Vídně a do dalších zemí, tak má pokaždé někdo jiný. Vždycky je to dítě. Oni ho nazývají dítě světla. Letos byl vybrán třináctiletý chlapec, který se jmenuje Simon Binder a chodí na biskupské gymnázium v rakouském Linci. Byl vybrán proto, že už od svých sedmi let pracuje v charitě. Takovým základním kritériem pro to, kdo dostane tady tuto výsadu, kdo tím bude poctěn, bude to, aby ten člověk, to dítě, aby v jeho životě byla ztvárněna myšlenka dělat něco pro druhé. Nežít si jenom svůj život sám pro sebe, ale myslet i na druhé.

Bratři a sestry, to světlo, které si odneseme domů, nám připomíná Ježíše. Připomíná nám to, že budeme slavit za chvíli narození toho, který přišel, aby se dal. On sám z toho neměl nic. On nic nedostal, on jenom dal.

Bratři a sestry, to světýlko, které si odneseme domů, je na jedné straně radost, na druhé straně je to taky závazek. Závazek, protože za tím světlem stojí Ježíš, jeho evangelium, a my, jako jeho učedníci, ho máme následovat. I my máme být každý takovým člověkem světla, aspoň trochu. Josef s Marií o těch prvních Vánocích toho Ježíšovi nemohli nabídnout mnoho, po té stránce hmotné téměř nic, ale mohli mu nabídnout, jak se říká, otevřené ruce a otevřené srdce. Tak ať to Ježíš najde i u nás.

Světlo, které přináší Ježíš, je jiné, než bychom čekali

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.12.2009 - čtvrtek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 9,1-6](#); 2. čtení [Tit 2,11-14](#); evangelium [Lk 2,11-14](#);

Bratři a sestry, už ve Starém zákoně v rabínské tradici se mluví o tom, že jsou důležité čtyři noci v dějinách lidstva. První je noc stvoření. Druhou nocí je noc, kdy Abrahám je vyzván od Hospodina, aby obětoval svého syna Izáka. Třetí nocí, to je velká noc osvobození z egyptského otroctví. A čtvrtá noc, protože jsme v rabínské tradici, tedy ve Starém zákoně, tak ti rabíni říkali: „To bude narození Spasitele.“ Je zajímavé, že oni už to tak chápali a tušili, že to bude právě v noci.

Důležité události se často dějí v tichu. V noci bývá tma. Tma je něco, čeho se člověk bojí, a tak jsme slyšeli už v prvním čtení od proroka Izaiáše zvěst o světle: Lid, který chodil ve tmě, vidí veliké světlo. V evangeliu nám Lukáš také říká: A naráz se objevilo světlo. Sláva Páně zazářila.

Po tmě se mnoho lidí bojí. V temnotě se totiž může skrývat často nějaké nebezpečí. Člověk obtížně po tmě hledá cestu. Ale když se objeví světlo, je to všechno jinak. Když prorok mluví o tmě a o světle, má na mysli situaci lidí. Ta slova řekl Izaiáš v osmém století před narozením Pána Ježíše v době, kdy v Palestině nebylo vůbec bezpečno, kdy se tam bojovalo. Část lidí byla odvedena do asyrského zajetí, a ti, kteří tam zůstávali, tak jim vládli králové, kteří nevěřili v Hospodina. A oni to nazývali dobou temnoty. Báli se o svůj život, báli se o svoji víru a ptali se, co bude. „Čeká nás něco lepšího?“ A do toho přichází prorok a říká: „Ano.“

Je zajímavé, že ten text se sice obrací do budoucna, ale prorok to říká, jako by to byla hotová věc: „To je přece jasné. Bude to jinak, bude to lépe.“ Ale tady to světlo, o kterém mluví prorok Izaiáš a o kterém mluví evangelista Lukáš, to je trochu jiné světlo, než které vidíme v přírodě. Když vyjde ráno slunce, tma je pryč. Když se večer objeví měsíc a vyhoupne se nad obzor, tak se ta tma oslabí a je vidět aspoň trochu. Tak je to v přírodě. Ale tato tma, o které čteme v Písmu svatém, má svou moc. V přírodě je to jasné, světlo je silnější než tma. Tma nemá šanci, světlo ji přemáhá. Ale tady to světlo, o kterém mluví Izaiáš i Lukáš, to světlo má jednu vlastnost: Někdo ho musí chtít. Lidé to světlo musí chtít do svého života, musí po něm toužit, musí ho chtít rozsvítit.

Jaké je to světlo? Je to světlo dekorativní? Ale kdepak. Dekorativní světla mají lidé rádi, vidíme to všude kolem. Lidé mají rádi, jak se říká, světla lamp, světla kamer. Dneska jsme to taky viděli ve zprávách, jak různí politici se postaví někde na náměstí, začnou nalévat polévku a začnou povídat o tom, jak Vánoce jsou důležité, že to mají být svátky hojnosti a takhle, a že oni se na tom chtějí podílet a já nevím co. Ale to vůbec není pravda. Vánoce jsou svátky narození Božího Syna, příchodu Ježíše Krista.

Skutečně lidské dějiny se dělí v tu chvíli na to, co bylo předtím, a na to, co bude potom. To světlo, které přináší Ježíš, je jiné. Je jiné, než my bychom čekali. Ono je to světlo taky znepokojující, protože, obrazně řečeno, v tom světle je vidět kdekjaká nečistota, kdekjaký nepořádek v domě i v srdci člověka. Je to světlo, které nějakým způsobem burcuje. Je to světlo, které znepokojuje.

Ježíš při svém příchodu chce mít rovné jasné vztahy. Když se podíváme na stavbu betléma, takového toho klasického, tak je tam ta jeskyně, chlév. V klasickém betlému je ta jeskyně vždycky dole vprostřed. Tady to schéma není náhodné. Ta jeskyně je umístěna v údolí. Chce se tím připomenout to Ježíšovo ponížení. Vprostřed, protože on má být tím centrem. A potom jsou další stavby, které připomínají město Betlém, ale také připomínají Jeruzalém. Ty stavby jsou nahoře a někde na okraji, většinou. Tak je to i tady v kostele. Ta nejvyšší stavba v tom klasickém betlému připomíná Herodův palác. A teď jsou tři možnosti. Jsou tři možnosti, jak se lidé postaví k narození Vykupitele.

Když se podíváme na všechny ty figurky, které v betlému jsou, všechny ty postavy jsou v pohybu. Dítě se nehýbe, to čeká. Josef s Marií jsou v pozici, které se říká adorace, klanění, ale ti ostatní jsou na cestě, více či méně vzdálené. Pastýři to neměli tak daleko, mudrci od východu hodně. Všichni tito lidé se rozhodli, že ta událost je tak důležitá, že změní svůj život, že opustí svoje zvyky, přerušší to, co zrovna měli na práci a půjdou tam. Přerušší! Teď hned! Ne zítra, ne za měsíc, ale teď hned udělají nějakou změnu. Větší či menší.

Potom je druhá skupina, to jsou ti, kteří zůstávají za svými okny a je jim to jedno: „Nemám to v díři. Tady mám něco jiného, musím to vyfídit. Dítě? To je malicherné. Kvůli nějakému dítěti nebudu chodit z domu. Kvůli dítěti se nebudu nějak tady unavovat, zabývat se tím. To pro mě nemá význam.“

A třetí skupina, to jsou právě ti, kteří jsou s Herodem v jeho paláci. Vědí, že se narodil Spasitel a bojí se, jsou zneklidnění, protože tohle dítě by je mohlo ohrozit, oni si to myslí. Mohlo by změnit zaběhnuté pořádky, mohlo by změnit hierarchii hodnot, a ono to všechno tak hezky běží. Proč to měnit? Jsme na to všichni zvyklí a každá změna je nebezpečná. Proč s tím cokoliv dělat? A tak tito lidé se znepokojují. Tito lidé skřípou zuby, tito lidé se snaží to celé nějak zastavit.

Kam se postavíme? Kam se zařadíme? Záleží na nás. To dítě skutečně mění zaběhnutá schémata. Už to říkal prorok. Prorok jmenuje čtyři vlastnosti: „Dítě se nám narodilo, syn je nám dán. Vládu má na svém rameni a dostane jméno: Podivuhodný rádce, Mocný Bůh, Věčný otec, Kníže pokoje.“ Toto je zpěv, který se zpíval při korunovaci nového krále. Připomínali tomu králi, že se od něho hodně čeká, že má velké povinnosti, že do něho lidé vkládají svoji naději, a je jasné, že mnozí ti králové toto nesplnili, toto očekávání.

Prorok chce říct: „Nebojte se, ten Vykupitel to očekávání splní. On vám dá to, po čem toužíte, to, v co se možná ani neodvažujete doufat, co ani nečekáte.“ Začíná to tím, že Ježíš se narodil mimo město (on pak taky zemřel mimo město). Narodil se mimo město, aby nikoho neobtěžoval, aby ti, kteří za ním chtějí přijít, aby tam přišli svobodně. A jak čteme, jeho matka ho položila do jeslí. Zavinula do plének a položila do jeslí. To české slovo jesle zní tak docela hezky, nenápadně, ale v originále, tam je jiné slovo. Je zajímavé, proč to čeština překládá takhle, protože jiné jazyky to překládají trochu jinak.

Jaké je tam slovo? Krmítko! Krmelec! Krmelec, krmítko, to je místo odkud bere svou potravu zvíře. Takhle šel dolů, ale to nebylo náhodou. To bylo proto, že chce připomenout a chce říct: „Já vás budu sytit.“ Jeho život končí tím, že na Zelený čtvrtek řekne: „Vezměte a jezte. To je moje tělo, to je má krev.“ Tady to začíná, toto je první dějství, ale Ježíš od začátku do konce svého pozemského života ví, proč přišel a ukazuje.

Bratři a sestry, v Betlémě se otvírá ještě jedna, můžeme říci, historie: Těch, kteří se vydají na cestu anebo zůstanou doma, ale také ještě je tu jedno takové další dějství: Těch, kteří otevřou nebo zavřou dveře. Uvědomme si, že tuto noc si připomínáme příchod Stvořitele, toho, který je, můžeme říci, tady doma. A jak přichází? Nepřichází jako pán, nepřichází jako voják, který by tloukl, který by kopnul do dveří a vyrazil by je, ale pokorně čeká, až mu někdo otevře zevnitř. V tom je veliký rozdíl. Je tady určitá ironie. On později řekne: „Tlučte a bude vám otevřeno.“ Jemu otevřeno nebylo.

Narodil se za městem. Mnozí lidé neotevřou, protože v něm vidí žebráka a říkají si: „On po mně bude něco chtít,“ a neuvědomují si, že on je ten, který obdarovává od prvního okamžiku své existence tady mezi námi lidmi.

Nedávno jsem četl takovou myšlenku, jak by to asi dopadlo dneska, kdyby Josef a Maria někde zaklepali a prosili o přístřeší. Jeden italský autor říká: „No, s největší pravděpodobností by jim strčili do rukou tiskopis a řekli: ‚Vyplňte si žádost.‘ A kdyby tloukli možná moc nahlas, tak že by počestní betlémští občané na ně zavolali policii, aby je odvedla aby neobtěžovali.

Bratři a sestry, otevřené, zavřené dveře, otevřené, zavřené srdce. Vánoce, to není jenom vzpomínka, co bylo před lety, ale Vánoce jsou teď. Teď se slaví ten příchod. On je ten, který přináší světlo a přináší pokoj. Všichni dobře víme, že světlo potřebujeme ke svému životu, ke své existenci. Bez světla by to tady nešlo. V hebrejštině slovíčko pokoj neznamená jenom klid zbraní, ale znamená to všechno to pozitivní, spolupráci, podané ruce, ochotu ke smíření, ochotu k tomu pracovat spolu, vytvářet spolu hodnoty, spolupracovat.

Bratři a sestry, jsme tady proto, že si to více nebo méně uvědomujeme. Jsme tady proto, že nechceme, aby ty Vánoce kolem nás jenom tak nějak prošly. Jsme tady proto, že víme, že obojí potřebujeme.

Dnešní první čtení končilo větou: Způsobí to horlivost Hospodina zástupů. Horlivost, to trochu starší slovo, které se dnes často nepoužívá, ale je to slovo důležité. My dnes spíš slyšíme slovíčka lhostejnost, polovičatost, nezúčastněnost a já nevím co ještě. Zkusme si uvědomit, že Bůh nezůstal napůl cesty, nezůstal nezúčastněně se dívat na tento svět, ale vstoupil do něho. Říká se tomu horlivost.

Prosme o to narozené dítě, Božího Syna, aby nám dal do našeho života světlo, pokoj a horlivost v konání dobra.

Betlém je maják, který je možné přehlédnout

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2009 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Boží hod vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,7-10](#); 2. čtení [Žid 1,1-6](#); evangelium [Jan 1,1-18](#);

Bratři a sestry, slavíme narození Božího Syna. Začali jsme v noci a teď pokračujeme. V noci jsme se zamýšleli nad těmi událostmi, jak to šlo. Vyšlo nařízení od císaře Augusta a všechno se to dává do pohybu. Lidé, ať chtějí nebo nechťejí, musí jít. Zamýšleli jsme se nad těmi, kteří jdou do Betléma, nad těmi, kteří zůstávají doma a nechťejí se pohnout, nad těmi, kteří se radují z narození, ale taky nad těmi, kterým se to nějak nelíbí a jak se lidově říká, nejde jim to pod fousy.

Oslava teď dopoledne už má trochu jiný ráz. Také už tam není žádné evangelium, které by mluvilo o nějakých událostech v čase, ale je tam evangelium, které promítá tyto události do věčnosti. O Vánocích teď uslyšíme hodně proslavů a možná si pak nakonec řekneme: „A o čem to bylo? Co vlastně chtěl říci?“ Když čteme úvod Janova evangelia, tak se nám to líbí, je to opravdu takové vzletné. Jan se tam vznášejí jako pták, proto má také Jan evangelista ve znaku orla, ale trochu nás to přesahuje a nevíme, na co se soustředit, co z toho uchopit a co si z toho odnést.

Ta klíčová věta zazněla skoro až na konci: Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Tedy oslava už teď v tuto chvíli je zaměřena, můžeme říci, trochu pasivně v tom smyslu přijmout to, co se mi nabízí, to, co ke mně přichází. Neztratit ze zřetele to dítě, které přichází. Především tomu dítěti je potřeba dát prostor.

My jsme dnes v noci taky rozjívali o zavřených a otevřených dveřích. Troufám si říct, že jednadvacáté století na to jde trošičku mazaněji. Jednadvacáté století otevře ty dveře, lidé jednadvacátého století otevřou dveře, ale potom neposlouchají. Neposlouchají toho, kdo přišel, neposlouchají, co jim říká, neptají se, co by chtěl a zavalí ho. Zavalí ho věcmi.

Bratři a sestry, uvědomme si, Vánoce, to jsou svátky v roce, kdy my vytáhneme spousty věcí, chystáme spousty věcí a ztrácí se nám osoby. Jaké byly ty první Vánoce? Tam byly důležité osoby. Věci tam nebyly skoro žádné. Neměli vlastní střechu nad hlavou, skutečně tam asi přišli s oslem, co si dovezli na tom oslovi, měli. Moc toho nebylo. Ale o těch prvních Vánocích je vidět krásně zájem o člověka. Josef pečuje o Marii, Maria pečuje o dítě, to dítě se narodilo, aby pečovalo o nás.

Teď se dostáváme k prvnímu čtení. První čtení je vzato z takzvaného druhého Izaiáše a bylo proneseno někdy kolem roku 550 před narozením Krista v Babylóně, v místě zajetí, kdy Izraelité se dívali, jak Babylóňané slaví Nový rok. Babylóňané uctívali boha Marduka a jaksí s velkou okázalostí každý rok na začátku roku k němu konali bohoslužby, průvody a podobné věci. Izraelité vzpomínali na to, jak to dělali oni v Jeruzalémském chrámu, a říkali si: „Vždyt toto není žádný Bůh. To je jenom nějaká socha, modla. Toto je všechno jenom divadlo. My jsme uctívali pravého Boha. A proč jsme v zajetí? Proč jsme ve vyhnanství? Proč je náš chrám rozbořený?“ Vzpomínali na to, jak oni zpívali a slavili Hospodina.

Také jsme slyšeli v tom prvním čtení slova o poslovi, který přináší radostnou zprávu. Řecky se to řekne euangelion – evangelium. Poprvé už pět set let před narozením Krista zaznívá v Bibli toto slovo. A prorok říká: „Nebojte se, budete se radovat. Bůh změní běh světa. Bůh přijde, aby svět obnovil.“

Bratři a sestry, a to je další takové hluboké poselství Vánoc: Boží Syn přichází, aby svět obnovil. K tomu potřebuje naši spolupráci. K tomu je potřeba se zastavit, zamyslet se a s pokorou přijmout, co on nabízí. Být trošičku pasivní. Vyslechnout, co On nabízí, co žádá, co chce, a pak jít a udělat to.

A sem do tohoto místa patří ten první příběh. Vystupují v něm tentokrát sami muži, ale mohl by ten příběh proběhnout i úplně jinak. V té podobě, jak vám ho budu povídat, se asi nestal, ale, jak by se řeklo, v bledémodrém nebo v různých odstínech se to bohužel mezi námi lidmi děje.

V jedné rodině měli starého dědečka. Dědeček měl v obýváku křeslo, svého ušáka. Křeslo stálo trochu bokem, aby dědeček nezavazela, a on tam většinu dne proseděl. Rodina ho ani víceméně už nevnímala. Nevnímala, jestli tam je nebo není. Život běžel, jako by tam nebyl. Ani se tam moc nedívali. Byl to dost nepříjemný pohled, jak dědeček chátrá, jak mu ubývají tělesné síly, a tak lepší se s tím nijak nezneklidňovat.

Jediný, kdo se nebál podívat na dědečka, jak sedí ve svém křesle, byl nejstarší vnuk. Ten vzpomínal na to, jak když byl menší a dědeček ještě byl při síle, jak spolu chodili ven, jak se mu dědeček věnoval, učil ho, vysvětloval spoustu věcí, jak, zkrátka a dobře, děda doplňoval to, na co rodiče nestačili. A teď se vnuk podíval a vidí, že se dědeček třese zimou. A tak říká svému otci: „Dědovi je zima. Nemáme tady ještě nějakou deku?“

Otec právě četl noviny. Ani je neodložil a jenom přes ty noviny povídá: „No, ještě jedna by měla být nějaká stará v garáži. Jinak už tady nic není.“

Syn šel, vzal z garáže deku, vypráší ji a když se vrátil zpátky do pokoje, tak ji rozprostřel na podlahu na koberec, vytáhl nůžky a v polovině ji začal stříhat. Všichni se zastavili, podívali se na něho, otec odložil noviny a říká: „Co to děláš?“ A ten vnuk říká: „No, stříhám. Stříhám tu deku na dvě půlky. Jednou polovinou teď zakryju dědečka a druhou polovinu dám tobě. Však ty ji budeš za nějaký rok taky potřebovat.“

Toto nám, bratři a sestry, připomínají Vánoce. Připomínají nám, že potřebujeme péči, že potřebujeme pomoc. V tom prvním čtení byla klíčová tři slova: Hospodin utěšil, Hospodin vykoupil, a pak je takový archaický obraz: Hospodin obnažil své rámě.

Co to znamená „obnažit rámě“? My bychom řekli: „Vyhrnul si rukávy.“ Rukávy si vyhrnujeme, když jdeme do práce. Když nechceme, aby se nám umazala košile, oblečení, tak si vyhrnujeme rukávy a jdeme něco dělat.

Babylóňané říkali: „Náš bůh, náš Marduk je nejsilnější. On vás porazil, on porazil vašeho Boha, on je největší.“ A prorok přichází a říká: „Ale náš Bůh je pravý Bůh a náš Bůh o nás pečuje.“

Pečující Bůh. Josef se stará o Marii, Maria se stará o dítě a dítě se stará o nás o všechny. Bratři a sestry, toto máme přijmout. Abychom dobře oslavili Vánoce, je potřeba se vracet k těm prvním Vánocům. Je potřeba si uvědomit, že jsou to svátky, ve kterých se toho hodně děje. Svátky, ve který si lidé kladou hodně otázek. Jsou to svátky, které jsou svým způsobem namáhavé. To dítě je v klidu, ale ti ostatní pořád někam chodí. Něco se od nich žádá. A žádá se od nich především také to, aby přemýšleli, aby uvažovali, a to je velmi důležité.

A teď ten druhý příběh. To se asi nestalo, je to takové trošku úsměvné, ale o mnohém to vypovídá. Příběh má nadpis Změnit kurs. Je to o lodi, o tom, jak jedna velká vojenská loď pluje po moři, má úkol, a tak jedou, jak se říká, plnou parou. Nedívají se doleva doprava. Na moři je mlha, a tak znenadání se naráz před nimi objeví světlo.

Kapitán nechá signalizovat: „Uhněte, jste v našem směru, hrozí srážka. Uhněte o dvacet stupňů doleva.“ Za chvíli zase se objeví tím telegrafem zpátky: „Ano, hrozí srážka. Ve vlastním zájmu uhněte o dvacet stupňů doprava.“

Kapitána to rozčílí: „My jsme největší loď, my jsme největší válečná loď!“ A znovu signalizuje: „Tady válečná loď. Uhněte o dvacet stupňů doleva. Je to ve vašem zájmu. Kdo jste vy?“

Přijde odpověď: „Uhněte o dvacet stupňů doprava. Je to ve vašem zájmu. Tady je maják.“

Takže, bratři a sestry, ten Betlém je skutečné maják. Je to maják, který je možné přehlédnout – pod kupou věcí, pod kupou dáreků, pod tím, že svítí vedle i jiná světla. Ale byla by to veliká škoda. Poděkujme za to, že známe toto světlo, poděkujme za to, že známe Ježíše, že máme víru a že k Němu můžeme přicházet.

Uvědomme si, Vánocemi nic neskončilo, ale Vánocemi to začalo. A tak také, i když my teď odejdeme za nějaký krátký čas tady odsud z kostela a vánoční svátky skončí, tak v našem životě to, co jsme tady nabrali, to, co jsme tady slyšeli, by rozhodně nemělo končit, ale mělo by to jít s námi dál.

S Boží pomocí ať se tak stane.

Každý jsme darem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.12.2009 - sobota

Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 6,8-10; 7,54-60](#); evangelium [Mt 10,17-22](#);

Bratři a sestry, asi všichni známe větu z evangelia, že poslední budou první a první budou poslední, a svým způsobem ta věta platí i na dnešní svátek. A sice ono je to trošku překvapivé, že jako první pro víru nepoložil život žádný z apoštolů, ale že to byl jáhen. Jáhen je pomocník biskupa.

Vlastně, když bychom četli celou tu historii jáhna Štěpána a ostatních šesti jáhnů, těch prvních, tak to vzniklo z toho, že jeruzalémská církevní obec se rozrůstala, a tady ta obec byla specifická tím, že oni měli společný majetek. Společně jedli, společně se stravovali a objevila se tam jakási potíž. Jedni si stěžovali, že nedostávají stejně jako ti druzí, a žádali po apoštolech, aby zasáhli. Apoštolové proto ustanovili jáhny jako svoje pomocníky. Jáhen je především pomocník biskupa, ani ne tak kněze, ale biskupa. A tito jáhnové tedy ze začátku měli na starosti ryze pozemské věci – aby každý z té církevní obce dostal najíst, aby dostal to, co potřebuje ke svému pozemskému životu.

Bylo jim tedy svěřeno to, čemu se říká dnes charita. Ale vzápětí, téměř okamžitě, je vlastně ti biskupové přizvali k tomu, aby začali vyučovat ty, kteří se připravovali na křest, ty, kteří se seznamovali s vírou v Ježíše Krista.

Ne, že by Štěpán zanedbával to první, tu charitu, ale velmi se osvědčil tady v tom druhém, v hlásání evangelia. Musíme si ale uvědomit, že se pohybujeme v Jeruzalémě několik málo let po smrti a zmrtvýchvstání Pána Ježíše, a funguje ještě Jeruzalémský chrám, funguje velerada a většina z těch lidí, kteří odsoudili k smrti Pána Ježíše, je pořád ještě naživu. Takže oni velmi nelibě nesli, když se kdokoliv, nejenom Štěpán, ale kdokoliv dostal k tomu místu, že řekl: „Ježíš Kristus byl odsouzen veleradou,“ (my řekneme veleradou, ale když to řekli oni, tak věděli: Aha, to byli ti, ti, kteří jsou tam ještě dneska) a samozřejmě ta velerada to nesla velmi nelibě. A proto vlastně je Štěpán odsouzen a stejně jako Ježíš je obviněn křivě, je odsouzen k smrti nespravedlivě a položí život pro víru, pro evangelium.

Jak víme, Skutky apoštolů napsal svatý Lukáš, a když tedy srovnáme Lukášovo evangelium a Skutky apoštolů, tak vidíme, že Štěpán jde ve stopách Pána Ježíše. Lukáš používá pro vylíčení tady té historie stejné obraty, stejné obrazy, jako když mluví o utrpení a smrti Pána Ježíše. Je to schválně, protože Lukáš chce říct: „Štěpán je skutečně věrný a dobrý následovník Ježíše Krista.“

Je tam to nespravedlivé obvinění u Štěpána, u Ježíše. Je tam vyznání víry. U Štěpána i Ježíš říká, proč přišel, že je Mesiáš. A, jak říkám, úplně se to shoduje. Shoduje se to i v tom momentě, kdy Štěpán napodobuje svého Mistra a říká: „Odpusť jim.“ Ježíš na kříži říká: „Nepřičítej jim tento hřích. Nevědí, co činí.“

Bratři a sestry, tento svátek nás tedy chce vyzvat k tomu, abychom byli dobrými následovníky Ježíše Krista a abychom si uvědomili, že se to pořád proplétá – ty hodnoty, kterým se říká duchovní, ale i hodnoty dobra, které se dotýkají této země a života na této zemi. Nelze to oddělovat. Ten, kdo je dobrým učedníkem Ježíše Krista, je také dobrým správcem věcí na tomto světě. To si máme uvědomit a o to máme prosit.

Děcka, ještě jsem si připravil jeden příběh pro vás. Mám pocit, že už jsem to tady loni říkal, ale to nevádí. Všichni víme, že pastýři se šli poklonit Ježíškovi. No jo, ale ti pastýři si říkali: „Někdo taky musí zůstat hlídat, ne? Nemůžeme jít všichni k těm jesličkám. To by přišel vlk a ty stáda bysme tady pak nenašli. Někdo tu musí zůstat.“

No jo, ale nikdo nechtěl. Že jo, to je, jak když hrajete černého Petra, tak všichni chtěli jít. Tak jeden pastýř říká: „Tak budeme vybírat. Kdo má nejmenší a nejlehčí dárek, tak tu zůstane.“

Donesli velký váhu a teď teda se začalo vážit. První pastýř donesl velké kus sýra. Tak to zvažili, nebylo s čím srovnávat, byl první, tak říkali: „Dobrý.“

Druhej se poškrábal za uchem a vytáhl nějaký ovčí kůže. Dal jich tam balík, váha šla dolů. Dobrý, tak taky půjde.

No, a teď třetí vytáhl velkou otep dřeva a nakulil na tu váhu. Říká: „To budou mít v Betlémě na čtrnáct dnů na topení.“

A tak všichni, a furt to bylo těžký, těžký. A teď tam byl maličkej pasáček, on se tak v tom příběhu opravdu jmenuje Filip, a Filip by strašně rád šel. Filip už taky věděl, co dá Ježíškovi: lampičku, lucerničku. Říkal si: „Je tam tma, tak Ježíšek potřebuje, ať vidí.“ No, koneckonců Filip nic jinýho neměl. A říkal si: „No já s tou lampičkou... Ten tam dal tu otep dřeva, no, to teda vyjde na mně. Tady mě nechají, já budu hlídat.“

No, a tak přemýšlel, jak by to udělal, aby mohl jít. Když teda přišla řada na něho, vzal lampičku do náručí a sedl si celý sám na tu váhu. Všichni na něho koukali, jako co to má znamenat. A on povídá: „No, co. Ježíšek je malej a bude potřebovat, aby mu někdo tu lampičku nosil.“

Takže nevíme, kdo zůstal hlídat, víme, že Filip to nebyl. A jaká je pointa toho příběhu? Každý z nás má být darem. Každý jsme darem pro to, že jsme. Ne pro to, co držíme v ruce, ale tím, čím jsme.

Tak kéž se tak stane.